

PROGRAGAMACIÓN DIDÁCTICA

5º DE EDUCACIÓN PRIMARIA

CPI CABO DA AREA

CURSO 2021 - 2022

ÍNDICE

. 1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.	4
. 2. OBXECTIVOS XERAIS DE ETAPA.	6
. 3. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN.	8
. 4. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.	65
. 5. METODOLOXÍA	146
. 5.1. Criterios Metodolóxicos	146
. 5.2. Principios metodolóxicos.....	149
. 5.3. Agrupamento dos alumnos	153
. 5.4. Organización dos espazos	154
. 5.5. Organización dos tempos e aspectos xerais.....	155
. 6. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.	155
. 7. AVALIACIÓN.....	155
. 7.1. CRITERIOS XERAIS DE AVALIACIÓN.....	156

. 7.2. PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	157
. 7.3. PROMOCIÓN DO ALUMNADO.	158
. PROMOCIONARAN:.....	159
. NON PROMOCIONARÁN:.....	159
. 8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE.	159
.....	159
. 9. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS RESUSLTADOS	163
. 10. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS QUE SE TRABALLARÁN NO CURSO. 165	
. 11. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....	167
. 12. APLICACIÓN DE PLANS E PROXECTOS DO CENTRO.....	168
. 13. MECANISMOS PARA A REVISIÓN, AVALIACIÓN, MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA. 169	
. 14. ADAPTACIÓNS NECESARIAS Á DOCENCIA NON PRESENCIAL.	170
. ANEXOS	171

.1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.

A Lei Orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa é unha lei do ordenamento xurídico español con carácter de Lei Orgánica que modifica á Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de Educación, e seis artigos e unha disposición da Lei Orgánica 8/1985, de 3 de xullo, reguladora do Dereito á Educación. Promove a autonomía organizativa nos centros e propón un currículo común básico para todo o territorio do estudo. Sen embargo, os equipos directivos e docentes, así como o Consello Escolar, constitúen o penúltimo paso de concreción do deseño curricular, do que o último sería a programación docente.

O documento básico continúa sendo a programación didáctica, instrumento específico de planificación, desenvolvemento e avaliación de cada unha das áreas do currículo, na que se concretan os obxectivos, as competencias básicas, os contidos, os diferentes elementos que compoñen a metodoloxía e os criterios e os procedementos de avaliación.

A programación didáctica integrarase na **Programación xeral anual** do centro, elaborada polos mestres que integran os distintos niveis do centro atendendo á necesaria coordinación entre todos cursos, así como entre as diferentes áreas que o integran.

As programacións didácticas desenvolven o currículo establecido para a Educación Primaria no **Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece e ordena o currículo de Educación Primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.**

Esta programación didáctica está destinada aos dous niveis do **5º curso de Educación Primaria** durante o curso académico

2021- 2022.

O centro onde se leva a cabo esta programación é o CPI Cabo da area, está situado na provincia da Coruña, no concello de Laxe, nunha zona considerada rural. O centro conta con profesorado especialista para as áreas de Relixión, Lingua Inglesa, Música e Educación Física. Ademais conta con equipo de Orientación, integrado por unha mestra especialista en PT, outra especialista en AL, compartida con outros centros, e a orientadora.

O horario do centro é de xornada partida, de 9:30 a 12:50 horas e de 14:50 a 16:30 horas, agás os meses de xuño e setembro que ten xornada continuada de 9:15 a 14:15 horas. A maior parte do alumnado accede en transporte escolar ao centro e un porcentaxe moi alto do alumnado usa o comedor escolar.

O **nivel socioeconómico** das familias dos alumnos é medio. A actividade céntrase fundamentalmente no sector económico primario. A **lingua predominante** destas familias é o galego.

O nivel está formado por dúas aulas que contan con instalación EDIXGAL. A aula de 5º A conta con 15 alumnos e alumnas mentres que a de 5º B está formada por 13 nenos e nenas.

En canto as **características do alumnado** é un grupo aula heteroxéneo. Polo momento non está prevista a intervención das especialistas de PT e AL nos grupos. Destacar que na aula de 5º B está escolarizado un alumno que non promocionou o curso pasado.

A relación coas familias no centro é constante. Para logralo, ao comezo do curso convócase unha reunión con todas as familias co

fin de informalos de como se levará a cabo este curso 2021-2022, os procedementos a seguir en diversos temas e para involucralos nas tarefas que se leven a cabo. Tamén manteremos comunicación constante a través da axenda persoal do alumno/a, a plataforma abalar móbil ou o correo electrónico e nas titorías, para mantelos informados fomentando, deste xeito, a colaboración e relación familia- escola.

.2. OBXECTIVOS XERAIS DE ETAPA.

A Educación Primaria contribuirá a desenvolver nos nenos e as nenas as capacidades que lles permitan:

- a Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
- b Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza nun mesmo, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe, e espírito emprendedor.
- c Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos, que lles permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais cos que se relacionan.
- d Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres, e a non discriminación de persoas con minusvalía.
- e Coñecer e utilizar de xeito apropiado a lingua castelá e, se a houber, a lingua cooficial da comunidade autónoma, e

desenvolver hábitos de lectura.

f) Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas, e desenvolverse en situacións cotiás.

g Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser capaces de aplicarlos ás situacións da súa vida cotiá.

h Coñecer os aspectos fundamentais das ciencias da natureza, as ciencias sociais, a xeografía, a historia e a cultura. i) Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e a comunicación, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran.

l) Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas, e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais.

m Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.

n Coñecer e valorar os animais máis próximos ao ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.

ñ) Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así

como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas.

- o Fomentar a educación viaria e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.

3. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN.

TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO							
CURSO	2021 - 2022						
NIVEL	5º PRIMARIA	ÁREA	Ciencias Naturais (CN)				
Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	C . C .	
Bloque 1: Iniciación á actividade científica							
CN-B1.1	5º-CNB1.1.1 - Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analiza, obtén conclusións, elabora informes e comunica os resultados en diferentes soportes.	Busca, selecciona e organiza información relacionada co proxecto a partir de textos, imaxes e gráficos para completar as súas actividades e responder preguntas de forma adecuada, comunicando esa información oralmente e/ou por escrito.	X	x	x	CCL CSIEE CAA CD CMCT	
CN-B1.1	5º-CNB1.1.2 - Expresa oralmente e por escrito, de forma clara e ordenada contidos relacionados coa área manifestando a comprensión de textos orais e/ou escritos.	Utiliza adecuadamente o vocabulario nas súas exposicións e traballos. Expón, de forma clara e ordenada, contidos que manifesten a comprensión de textos orais e/ou escritos.	X	x	x	CCL CMCT	

CN-B1.1	5º-CNB1.1.3 - Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas etc.).	Utiliza adecuadamente o procesador de textos para presentar os seus traballos. Presenta os traballos de maneira ordenada, clara e limpa.	X	x	x	CCL CSIE E CMC T CD
CN-B1.1	5º-CNB1.1.4 - Manexa estratexias axeitadas para acceder á información dos textos de carácter científico.	Comprende e interpreta información de documentos escritos, imaxes, gráficos e extrae conclusións adecuadas que aplica nos seus traballos e exposicións da clase.	X	x	x	CMC T CAA CCL
CN-B1.1	5º-CNB1.1.5 - Efectúa búsquedas guiadas de información na rede.	Efectúa buscas de información usando as tecnoloxías da información e da comunicación.	x	x	x	CAA CMCT CD
CN-B1.1	5º-CNB1.1.6 - Coñece e aplica estratexias de	Aplica estratexias para acceder e traballar na rede.	X	x	x	CAA CMCT CD

	acceso e traballo na rede.					
CN-B1.2	5º-CNB1.2.1 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.	Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.	X	x	x	CSIEE CAA CMCT
CN-B1.3	5º-CNB1.3.1 - Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.	Realiza proxectos de investigación científica de forma individual ou cooperativa, achegando a información de diversas fontes, seguindo as fases de identificación do obxectivo, planificación e elaboración.	X	x	x	CAA CSC CMCT CSIEE
CN-B1.3	5º-CNB1.3.2 - Coñece e emprega as normas de uso e de seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e comunicación.	Emprega de maneira adecuada os materiais de traballo e as tecnoloxías da información e comunicación.	X	x	x	CMCT CSC CD
CN-B1.3	5º-CNB1.3.3 - Utiliza algúns recursos ao seu alcance proporcionados polas tecnoloxías da información para comunicarse e colaborar.	Utiliza recursos das tecnoloxías da información e comunicación para comunicarse e traballar de forma cooperativa.	X	x	x	CD CAA CMCT

CN-B1.4	5º-CNB1.4.1 - Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, realizando, extraendo conclusións e comunicando os resultados.	Realiza proxectos de investigación formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, extraendo conclusións e comunicando os resultados.	X	x	x	CMCT CCLCAA CSIEE
CN-B1.4	5º-CNB1.4.2 - Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.	Expón o proxecto de investigación científica e os seus resultados de forma individual ou cooperativa, de forma oral e/ou escrita, e faino de maneira clara, ordenada e precisa.	X	x	x	CMCT CCL CSCCDCAA CSIEE
Bloque 2 : O ser humano e a saúde						
CN-B2.1	5º-CNB2.1.1 - Identifica e localiza os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do corpo humano.	Comprende, identifica e define diferentes niveis de organización do corpo: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas. Identifica e describe órganos implicados na función de nutrición, relación e reprodución.	X			CMCT
CN-B2.1	5º-CNB2.1.2 - Identifica as principais características dos aparellos respiratorio, dixestivo, locomotor, circulatorio e excretor e explica as principais funcións.	Identifica e explica as funcións e características principais do aparello dixestivo. Identifica e explica as funcións e características principais dos aparellos reprodutores masculino e feminino.	X			CMCT
		Identifica e describe funcións e características principais de órganos, sistemas e aparellos que interveñen na función de relación (órganos dos sentidos, nervios, cerebro e aparello locomotor).				
CN-B2.3	5º-CNB2.3.1 - Investiga sobre enfermidades relacionadas cunha alimentación inadecuada e presenta conclusións en diversos soportes.	Identifica causas e situacións nas que son necesarios primeiros auxilios. Investiga sobre un problema de saúde que afecte os rapaces e rapazas. Comprende, asume e valora o coidado do corpo e a mente e de adquirir hábitos saudables para previr riscos e enfermidades.		X		CMCTCSC

CN-B2.3	5º-CNB2.3.2 - Coñece os principios das dietasequilibradas, e elabora menús variados identificando ás prácticas saudables.	Identifica os principios das dietas equilibradas.	X			CMCTCCLC
CN-B2.3	5º-CNB2.3.3 - Recoñece os efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas.	Identifica e explica trastornos, lesións ou enfermidades en relación ao sistema nervioso. Explica os riscos e trastornos no funcionamento de cerebro ocasionados polo consumo de alcohol e drogas.	X			CMCTCSC
Bloque 3 : Os seres vivos						
CN-B3.1	5º-CNB3.1.1 - Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas, nomeando as principais características e funcións de cada un deles.	Diferencia e identifica seres vivos e seres inertes. Identifica diferentes tipos de seres vivos. Describe as características dos animais vertebrados e invertebrados.	X			CMCT CCL
CN-B3.2	5º-CNB3.2.1 - Clasifica aos seres vivos e nomea as principais características atendendo ao seu reino: Reino animal. Reino das plantas. Reino dos fungos e outros reinos empregando criterios científicos e medios tecnolóxicos.	Clasifica os seres vivos atendendo ao seu reino. Describe as principais características dos animais de cada reino.	X			CMCT
CN-B3.2	5º-CNB3.2.2 - Utiliza guías na identificación científica de animais vertebrados, invertebrados e plantas.	Realiza actividades con guías de animais e plantas.		x		CMCT
CN-B3.3	5º-CNB3.3.1 - Coñece e explica, con rigorosidade, as principais características e compoñentes dun ecosistema.	Explica as características e os compoñentes principais dos ecosistemas: os seres vivos e o medio físico.		x		CMCTCCL
CN-B3.3	5º-CNB3.3.2 - Investiga con criterio científico, ecosistemas próximos e presenta resultados en diferentes soportes.	Investiga e elabora unha presentación dixital sobre un ecosistema, os factores físicos e os seres vivos que o habitan.		x		CMCTCCL
CN-B3.3	5º-CNB3.3.3 - Identifica algunhas actuacións humanas que modifican o medio natural e as causas de extinción de especies e explica algunhas actuacións para o seu coidado.	Identifica actuacións humanas que modifican o medio natural.		x		CMCTCSC
CN-B3.3	5º-CNB3.3.4 - Usa a lupa e outros medios tecnolóxicos para a observación científica.	Utiliza a lupa e outros medios.		x		CMCT

CN-B3.3	5º-CNB3.3.5 - Observa e rexistra algún proceso asociado á vida dos seres vivos, utiliza os instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados e comunica de xeito orale escrito os resultados.	Localiza información nos medios dixitais		x		CMCTCCL
Bloque 4 : Materia e Enerxía						
CN-B4.1	5º-CNB4.1.1 - Coñece e clasifica materiais segundo as súas propiedades (dureza, solubilidade, estado de agregación e condutividade térmica).	Identifica e clasifica materiais segundo a súas propiedades.		x		CMCT
CN-B4.2	5º-CNB4.2.1 - Utiliza diferentes procedementos para determinar a medida da masa e do volume dun corpo.	Explica que é a masa e volume dun corpo.		x		CMCT
CN-B4.2	5º-CNB4.2.2 - Describe a diferenza entre masa e volume.	Describe a diferenza entre masa e volume.		x		CMCTCCL
CN-B4.2	5º-CNB4.2.3 - Identifica e explica as principais características da flotación nun medio líquido.	Identifica e expón exemplos de corpos e elementos que flotan.		x		CMCTCCL
CN-B4.3	5º-CNB4.3.1 - Identifica e explica as diferenzas entre enerxías renovables e non renovables e argumenta sobre as accións necesarias para o desenvolvemento enerxético, sostible e equitativo	Explica que son as fontes de enerxía e identifica as renovables e non renovables.		x		CMCTCCL CSC
CN-B4.4	5º-CNB4.4.1 - Realiza experiencias sinxelas, en equipo, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciación hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer conclusións e comunicar os resultados endiferentes soportes.	Realiza experiencias sinxelas, en equipo, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá.			x	CMCT CAA CSIEE CCL
CN-B4.4	5º-CNB4.4.2 - Identifica produtos químicos habituais no fogar e os posibles riscos para o organismo.	Recoñece produtos químicos habituais no fogar e os posibles riscos.			x	CMCT
CN-B4.4	5º-CNB4.4.3 - Identifica e explica os símbolos deperigo máis comúns na etiquetaxe.	- Recoñece os símbolos de perigo máis comúns na etiquetaxe.			x	CMCT

CN-B4.4	5º-CNB4.4.4 - Respecta as normas de uso, de seguridade, de conservación e de mantemento dos instrumentos de observación e dos materiais de traballo, na aula e no centro.	Valora as normas de uso dos materiais de traballo.			x	CMCT
Bloque 5 : A tecnoloxía, obxectos e máquinas						
CN-B5.1	5º-CNB5.1.1 - Observa e identifica os elementos dun circuíto eléctrico e constrúe un.	Observa e identifica os elementos dun circuíto eléctrico. Representa diferentes circuítos eléctricos. Constrúe un circuíto eléctrico.			x	CMCT CSIE
CN-B5.1	5º-CNB5.1.2 - Observa, identifica e explica algún efecto da electricidade da vida cotiá.	Identifica e explica os efectos da electricidade na vida cotiá. Comprende e define que é a corrente eléctrica e que tipo de efecto provoca ao circular por obxectos cotiás.			x	CMCTCCL
CN-B5.1	5º-CNB5.1.3 - Expón exemplos de materiais condutores e illantes, argumentado a súa exposición.	Identifica e comprende a diferenza entre materiais condutores e illantes e expón exemplos.			x	CMCTCCL
CN-B5.2	5º-CNB5.2.1 - Coñece algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade e explica os beneficios ou riscos para á sociedade.	Coñece a Thomas Edison e identifícao como o inventor da lámpada.			x	CMCT CCL CSC
CN-B5.2	5º-CNB5.2.2 - Valora e describe a influencia do desenvolvemento tecnolóxico nas condicións de vida e no traballo.	Valora os avances tecnolóxicos para o desenvolvemento humano e económico			x	CMCT CCL CSC
CN-B5.2	5º-CNB5.2.3 - Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías de información e a comunicación.	Coñece, explica e valora diferentes avances da ciencia no fogar e na vida e como melloraron diferentes aspectos.			x	CMCT CCL CSC CCEC

TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO

CURSO		2021 - 2022				
NIVEL		5º PRIMARIA	ÁREA	Ciencias Sociais (CS)		
Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	C.C.
Bloque 1: Contidos común						
CS-B1.1	5º-CSB1.1.1 - Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a información relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica oralmente e/ou por escrito.	<ul style="list-style-type: none"> . Recompila, organiza e analiza información relevante sobre o tema para completar traballos, responder cuestións e expor dita información oralmente e/ou por escrito. . Utiliza as tecnoloxías da información para investigar sobre diferentes temas relacionados coas Ciencias sociais 	x	x	x	CAA CD CMCT CCL
CS-B1.1	5º-CSB1.1.2 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades.	<ul style="list-style-type: none"> . Manifesta autonomía e responsabilidade na planificación e realización das tarefas. . Toma decisións con criterio propio e ten curiosidade por ampliar información 	x	x	x	CSIE E CAA
CS-B1.1	5º-CSB1.1.3 - Realiza as tarefas encomendadas e presenta os traballos de maneira ordenada, clara e limpa.	<ul style="list-style-type: none"> . Realiza as tarefas encomendadas e presenta os traballos de maneira ordenada, clara e limpa. 	x	x	x	C CL CA A
CS-B1.2	5º-CSB1.2.1 - Participa en actividades individuais e de grupo, e emprega estratexias de traballo cooperativo valorando o esforzo e o coidado do material.	<ul style="list-style-type: none"> . Utiliza con precisión o vocabulario adquirido sobre os temas tratados para realizar os seus traballos da clase Utiliza con precisión o vocabulario adquirido sobre os temas tratados para realizar os seus traballos da clase 	x	x	x	CS C CA A

CS-B1.2	5º-CSB1.2.2 - Adopta un comportamento responsable, construtivo e solidario, respectando diferentes ideas e achegas nos debates e recoñecendo a cooperación e o diálogo como principios básicos do funcionamento democrático.	. Adopta un comportamento responsable, construtivo e solidario, respectando diferentes ideas.	x	x	x	CS C CA A
CS-B1.3	5º-CSB1.3.1 - Emprega de maneira axeitada o vocabulario adquirido para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais.	. Utiliza con precisión o vocabulario adquirido sobre os temas tratados para realizar os seus traballos da clase	x	x	x	CCL CAA CM CT CSC
CS-B1.3	5º-CSB1.3.2 - Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos de carácter xeográfico, social e histórico.	.Expón oralmente, de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa unidade que manifesten a comprensión de textos orais e/ou escritos.	x	x	x	CCL CM CT CSC CAA
CS-B1.3	5º-CSB1.3.3 - Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación	. Consulta textos de carácter xeográfico e social para ampliar o seu coñecemento, elaborar esquemas, adquirir máis vocabulario e preparar os seus traballos e exposicións.	x	x	x	CCL CD CMCT CSC
Bloque 2: O mundo que nos rodea						
CS-B2.2	5º-CSB2.2.1 - Describe as características, compoñentes do Sistema Solar, localizando o Sol no centro do mesmo e os planetas segundo a súa proximidade.	. Describe e define os elementos que compoñen o sistemasolar. . Analiza e interpreta un gráfico do sistema solar. . Identifica os planetas segundo a súa proximidade ao Sol.	x			CMC T CCL
CS-B2.3	5º-CSB2.3.1 - Define e representa o movemento de translación terrestre, o eixe do xiro e os polos xeográficos, asocia as estacións do ano ao seu efecto combinado e calcula os fusos horarios.	. Describe o movemento de translación da Terra. . Indica a duración do movemento de translación da Terra eexplica a relación entre este e as estacións do ano.	x			CMC T CCL CAA
CS-B2.3	5º-CSB2.3.2 - Explica o día e a noite como consecuencia da rotación terrestre e como unidades para medir o tempo.	. Describe o movemento de rotación da Terra. . Indica a duración do movemento de rotación da Terra e explicaa relación entre este e a sucesión dos días e as noites.	x			CMC T CCL CAA

CS-B2.3	5º-CSB2.3.3 - Define a translación da Lúa identificando e nomeando as fases lunares.	<ul style="list-style-type: none"> . Recoñece a Lúa como satélite da Terra e diferencia as súas fases. . Explica a orixe das eclipses 	x			CMC T CCL
CS-B2.4	5º-CSB2.4.1 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de mapas, define que é a escala nun mapa e emprega e interpreta os signos convencionais máis usuais que poden aparecer nel.	<ul style="list-style-type: none"> . Coñece distintas formas de representar a Terra, compáraas e diferencia: planos, mapas, globos terráqueos e planisferios. . Localiza en globos terráqueos e planisferios os continentes e os océanos do planeta. . Recoñece e diferencia as escalas gráfica e numérica dun mapa e calcula a distancia entre dous puntos dun mapa a partir delas. . Identifica os principais elementos dun mapa e interpreta alenda. . Explica que son e para que serven as coordenadas xeográficas e utilízalas para localizar puntos nun mapa. 	x			CMC T CAA
CS-B2.5	5º-CSB2.5.1 - Define clima, nomea os seus elementos e identifica os factores que determinan en España.	<ul style="list-style-type: none"> . Define o concepto de clima e explica os seus elementos e factores determinantes. . Identifica a atmosfera como a capa gasosa máis externa da Terra e distingue as súas capas. . Recoñece as precipitacións, o vento e os cambios de temperatura como fenómenos atmosféricos. . Explica a utilidade dos diferentes aparellos que se empregan para medir as temperaturas e as precipitacións 	x			CMCTCCL
CS-B2.6	5º-CSB2.6.1 - Explica que é unha zona climática, nomeando as tres zonas climáticas do planeta e describindo as súas características principais.	<ul style="list-style-type: none"> . Explica que é unha zona climática. . Enumera e sitúa as zonas climáticas do planeta. . Describe os trazos principais de cada zona climática. 	x			CMCTCCL

CS-B2.6	5º-CSB2.6.2 - Describe e sinala nun mapa os tipos de climas de España, e as zonas ás que afecta cada un, interpretando e analizando climogramas de distintos territorios de España e relacionándoos co clima ao que pertence.	<p>. Identifica os factores que determinan os climas de España eGalicia.</p> <p>. Localiza e recoñece nun mapa os tipos de climas que hai enEspaña.</p> <p>. Identifica e diferencia as principais características dos tipos declimas de España e Galicia.</p> <p>. Interpreta climogramas e clasificaos asociándoos aos tipos declimas de España e a Comunidade</p>	x			CMCTCAA CCL
CS-B2.7	5º-CSB2.7.1 - Define paisaxe, identifica os seus elementos e explica as características das principais paisaxes de España valorando a súa diversidade.	<p>. Identifica os elementos que configuran unha paisaxe transformada.</p> <p>. Identifica as distintas paisaxes transformadas que se poden atopar enEspaña: agrarias, industriais, urbanas e turísticas.</p>	x			CCL CSC CAA
CS-B2.8	5º-CSB2.8.1 - Localiza nun mapa as principais unidades de relevo en España e as súas vertentes hidrográficas.	<p>. Localiza e recoñece nun mapa as principais unidadesderelevo en España e de Galicia.</p> <p>. Localiza e recoñece nun mapa as vertentes hidrográficas deEspaña e de Galicia.</p>	x			CMCT
CS-B2.8	5º-CSB2.8.2 - Sitúa nun mapa os mares, océanos e os grandes ríos de España.	. Sitúa e recoñece nunmapaos mares,océanose os grandes ríosde España e de Galicia	x			CMCT
CS-B2.9	5º-CSB2.9.1 - Explica a importancia do coidado do medio, así como as consecuencias da acciónhumana neste.	<p>. Recoñece as actividades que deterioran a paisaxe.</p> <p>. Identifica as distintas paisaxes transformadas que se podenatopar en España.</p>	x			CSC CCL
CS-B2.9	5º-CSB2.9.2 - Favorece o desenvolvemento sostiblee o consumo responsable	. Recoñece o desenvolvemento sostible e o consumo responsable.	x			CSCCAA

Bloque 3: Vivir en sociedade

CS-B3.1	5º-CSB3.1.1 - Identifica, respecta e valora os principios democráticos máis importantes establecidos na Constitución e explica a importancia que a Constitución ten para o funcionamento do Estado español.	. Valora a importancia da Constitución como base do funcionamento do Estado español: principios e dereitos		x		CSC CCL
---------	---	--	--	---	--	------------

CS-B3.2	5º-CSB3.2.1 - Identifica as principais institucións do Estado español e describe as súas funcións e a súa organización.	. Coñece as principais institucións do Estado español; as súas funcións e a súa composición. . Coñece as principais institucións de Galicia; as súas funcións e a súa composición		x		CSC CCL
CS-B3.2	5º-CSB3.2.2 - Identifica e comprende a división de poderes do Estado e cales son as atribucións recollidas na Constitución para cada un deles.	. Recoñece a división de poderes do Estado.		x		CSC CCL
CS-B3.3	5º-CSB3.3.1 - Explica a organización territorial de España, nomea as estruturas básicas de goberno e localiza en mapas políticos as distintas comunidades autónomas que forman España, así como as súas provincias.	. Recoñece a organización territorial e política de España (órganos de goberno, Comunidades e Cidades Autónomas, provincias, estatutos de autonomía). . Recoñece a organización territorial e política de Galicia		x		CSC CCL
CS-B3.4	5º-CSB3.4.1 - Valora, partindo da realidade do estado español, a diversidade cultural, social, política e lingüística nun mesmo territorio como fonte de enriquecemento cultural.	. Recoñece na pluralidade do Estado español unha fonte de riqueza cultural e social.		x		CSC CCL
CS-B3.5	5º-CSB3.5.1 - Define demografía e poboación, comprende os principais conceptos demográficos e os principais factores que afectan á de poboación.	. Explica algúns dos principais conceptos demográficos (natalidade, mortalidade, esperanza de vida...) . Diferencia entre poboación activa e poboación inactiva. . Calcula o saldo natural		x		CMCT CCL CSC
CS-B3.5	5º-CSB3.5.2 - Interpreta unha pirámide de poboación e outros gráficos usados no estudo da poboación.	. Interpreta datos de poboación a partir da análise de gráficos lineais, de barras, sectoriais e pirámides de poboación		x		CMCT CAA
CS-B3.6	5º-CSB3.6.1 - Describe os principais rasgos da poboación española.	. Describe as principais características da poboación de España		x		CCL CSC
CS-B3.6	5º-CSB3.6.2 - Explica o proceso da evolución da poboación en España e describe a incidencia que tiveron nesta, factores como a esperanza de vida ou a natalidade.	. Explica a evolución da poboación española, asociándoa á esperanza de vida, a natalidade, mortalidade e os movementos migratorios		x		CCL CSC

CS-B3.6	5º-CSB3.6.3 - Describe os factores que condicionan a distribución da poboación española.	. Describe como se distribúe polo territorio a poboación española e identifica as zonas máis e menos densamente poboadas		x		CCL CSC
CS-B3.6	5º-CSB3.6.4 - Sitúa nun mapa os maiores núcleos de poboación en España e as zonas máis densamente poboadas.	. Define e calcula a densidade de poboación dun territorio Interpreta un mapa de densidade de poboación de España.		x		CSC
CS-B3.7	5º-CSB3.7.1 - Explica o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de inmigrantes ao noso país	. Define e diferencia os conceptos de inmigración e emigración. . Calcula o saldo migratorio dun lugar. . Explica as causas e consecuencias do éxodo rural en España. . Describe a evolución dos movementos migratorios en España e en Europa. . Explica as causas e consecuencias da inmigración en España.		x		CSC CCL
CS-B3.7	5º-CSB3.7.2 - Identifica e describe os principais problemas actuais da poboación española: migracións, envellecemento, etc.	. Analiza as causas e consecuencias do problema do envellecemento da poboación en España e Europa		x		CSC CCL
CS-B3.8	5º-CSB3.8.1 - Identifica e define materias primas e produto elaborado e os asocia coas actividades nas que se obteñen.	. Define materias primas e produto elaborado.		x		CSC CCL
CS-B3.8	5º-CSB3.8.2 - Describe ordenadamente o proceso de obtención dun produto ata a súa venda e identifica os sectores aos que pertencen.	. Ordena o proceso de obtención dun produto ata a súa venda e identifica os sectores aos que pertencen.		x		CCL CSC CMCT
CS-B3.9	5º-CSB3.9.1 - Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao que pertencen.	. Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao que pertencen.		x		CSC CMCT
CS-B3.9	5º-CSB3.9.2 - Explica as actividades relevantes dos sectores primario, secundario e terciario en España e as súas localizacións nos territorios correspondentes.	. - Explica as actividades relevantes dos sectores primario, secundario e terciario en España.		x		CCL CSC
Bloque 4: As pegadas do tempo						
CS-B4.1	5º-CSB4.1.1 - Identifica a idea de idade da historia e	. Recoñece o marco espacial e temporal das distintas idades da			x	CSC

	data a Idade Media e Moderna, asociándoas aos feitos que marcan os seus inicios e finais.	historia desde o comezo da Idade Media ata o final da Idade Moderna; explica as súas características principais e asóciaas aos acontecementos máis relevantes; cita e recoñece algunha fonte				CMCT CCL CCEC
CS-B4.2	5º-CSB4.2.1 - Coñece algunhas fontes da historia representativas de cada unha das idades da historia, facendo fincapé na Idade Contemporánea.	. Utiliza e interpreta un mapa histórico.			x	CSC CMCT CAA CCEC
CS-B4.3	5º-CSB4.3.1 - Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos.	. Utiliza e interpreta liñas temporais para localizar e ordenar feitos históricos no tempo. . Diferenza feitos sucesivos e feitos simultáneos.			x	CSC CMCT CAA CCEC
CS-B4.4	5º-CSB4.4.1 - Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes da Idade Media e Idade Moderna en España.	. Sitúa nunha liña temporal algúns dos acontecementos históricos máis importantes da Idade Media de España.			x	CMCT CSC CCEC
CS-B4.4	5º-CSB4.4.2 - Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia medieval e moderna de España, describindo as principais características de cada unha delas	. Sitúa nunha liña temporal algúns dos acontecementos históricos máis importantes da Idade Media de España.			x	CMCT CSC CCEC CCL
CS-B4.4	5º-CSB4.4.3 - Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España das distintas épocas históricas estudadas	. Describe e compara a sociedade e a economía da al-Ándalus e dos reinos cristiáns peninsulares e a súa organización social durante a Idade Media.			x	CSC CCEC CAA
CS-B4.4	5º-CSB4.4.4 - Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais da Idade Media e da Idade Moderna en España citando aos seus representantes máis significativos.	. Identifica e describe a herdanza cultural e artística da al-Ándalus. . Identifica, describe e compara as características principais da arte románica e da arte gótica.			x	CMCT CSC CCEC
CS-B4.4	5º-CSB4.4.5 - Identifica as características distintivas das culturas que conviviron nos reinos peninsulares durante a Idade Media describindo a evolución política e os distintos modelos sociais.	. Explica a orixe, a organización social e as formas de vida dos reinos cristiáns peninsulares. . Define o concepto de Reconquista e relación coa repoboación			x	CCEC CSC CCL
CS-B4.4	5º-CSB4.4.6 - Explica as características da Idade Moderna e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia neste período de tempo (Monarquía dos Austrias, s. XVI-XVII. Os Borbóns, s. XVIII).	. Enumera os trazos fundamentais que caracterizan a Idade Moderna e identifica os principais acontecementos que tiveron lugar no Imperio español e relacións co reinado correspondente. . Describe as causas e consecuencias do descubrimento de América.			x	CSC CCL CCEC

		. Interpreta mapas do Imperio español na Idade Moderna e describe a súa organización territorial e política. Identifica e sitúa nun mapa os principais pobos precolombinos, describe as súas características e nomea algúns dos principais conquistadores de América				
CS-B4.5	5º-CSB4.5.1 - Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.	.Recoñece a importancia do patrimonio natural, histórico, cultural e artístico da historia de España. . Valora o coidado do patrimonio, contribuíndo á súa conservación			x	CSC CCEC
CS-B4.6	5º-CSB4.6.1 - Aprecia a herdanza cultural a escala local e nacional como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar.	.Valora a información histórica que nos ofrecen a cultura e a arte española e europea. . É consciente da súa importancia e esforzase por preservar a herdanza cultural.			x	CSC CCEC

TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO

CURSO	2021- 2022					
NIVEL	5º PRIMARIA	ÁREA	Lingua Castelá (LC)			
Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	C.C.
Bloque 1: Comunicación oral: Falar e escoitar						
LC-B1.1	5º-LCB1.1.1 - Emprega a lingua oral e axusta os rexistros lingüísticos ao grao de formalidade dos contextos nos que produce o seu discurso: debates, exposicións planificadas, conversas.	. Emprega a lingua oral con diferentes rexistos.	x	x	x	CCL CAA CSC
LC-B1.1	5º-LCB1.1.2 - Expresa ideas, pensamentos, opinións, sentimentos e emocións con claridade.	. Transmite ideas con claridade.	x	x	x	CCL CAA
LC-B1.1	5º-LCB1.1.3 - Aplica as normas sociocomunicativas: escoita activa, espera de quendas, participación respectuosa, adecuación á intervención da persoa interlocutora e normas básicas de cortesía.	. Aplica as normas sociocomunicativas.	x	x	x	CCL CAA CSC

LC-B1.2	5º-LCB1.2.1 - Emprega recursos lingüísticos e non lingüísticos para comunicarse nas interaccións orais, recoñecendo o valor complementario e modificador destes.	. Emprega de forma consciente recursos lingüísticos e non lingüísticos.	x	x	x	CCL
LC-B1.2	5º-LCB1.2.2 - Exprésase cunha pronunciación e unha dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume axeitados.	. Exprésase de forma correcta, cunha pronuncia e unha entoación correcta.	x	x	x	CCL
LC-B1.2	5º-LCB1.2.3 - Interpreta de forma global o sentido de elementos básicos do texto (léxico e locucións).	. Comprende os textos de forma global.	x	x	x	CCL
LC-B1.3	5º-LCB1.3.1 - Expresa as súas propias ideas comprensiblemente, substituíndo elementos básicos do modelo dado.	. Expresa as súas ideas de forma comprensible.	x	x	x	CCL
LC-B1.3	5º-LCB1.3.2 - Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situacións de comunicación: - diálogos -exposicións orais seguindo modelos e guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e comunicación.	. Participa de forma activa en situacións de comunicación.	x	x	x	CCL CD CAA CSC CSIEE
LC-B1.3	5º-LCB1.3.3 - Participa activamente nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida.	. Participa de forma activa nas tarefas da aula cooperando cos seus compañeiros.	x	x	x	CCL CAA CSC CSIEE
LC-B1.4	5º-LCB1.4.1 - Utiliza o vocabulario axeitado a súa idade para expresarse con progresiva precisión nos diferentes contextos de comunicación.	. Emprega vocabulario axeitado á súa idade.	x	x	x	CCL
LC-B1.4	5º-LCB1.4.2 - Diferencia polo contexto o significado de correspondencias fonema-grafía idénticas.	. Comprende o significado de certas palabras a través do contexto	x	x	x	CCL

LC-B1.5	5º-LCB1.5.1 - Comprende de forma global a información xeral de textos orais de uso habitual, do ámbito escolar e social, identifica o tema e selecciona as ideas principais	. Comprende de forma global a información xeral de textos orais.	x	x	x	CCL CAA
LC-B1.5	5º-LCB1.5.2 - Recoñece a tipoloxía de textos orais atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos).	. Identifica a tipoloxía de textos orais.	x	x	x	CCL CAA
LC-B1.5	5º-LCB1.5.3 - Responde preguntas correspondentes á comprensión interpretativa.	. Comprende textos de forma literal, interpretativa e crítica o sentido de textos orais.	x	x	x	CCL
LC-B1.5	5º-LCB1.5.4 - Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situación de aprendizaxe individual ou colectivo.	. Recolle e emprega información en diversas actividades.	x	x	x	CCL CAA CSC CSIEE
LC-B1.6	5º-LCB1.6.1 - Reproduce de memoria breves textos literarios ou non literarios e propios, axeitados aos seus gustos e intereses..	. Reproduce textos literarios e non literarios empregando estratexias de comunicación oral.	x	x	x	CCL CAA CCEC
LC-B1.7	5º-LCB1.7.1 - Elabora comprensiblemente textos orais do ámbito escolar e social e de diferente tipoloxía, seguindo unha secuencia lineal, adecuados ao nivel e imitando modelos	. Elabora comprensiblemente textos orais do ámbito escolar e social de diferente tipoloxía.	x	x	x	CCL CAA CSIEE
LC-B1.7	5º-LCB1.7.2 - Organiza e planifica o discurso axeitándose aos diferentes modos discursivos(narrar, expoñer, describir, informarse, dialogar)	. Realiza unha exposición oral apoiándose nun guión.	x	x	x	CCL CAA CSIEE
LC-B1.8	5º-LCB1.8.1 - Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita activa, recollida de datos, pregunta e repregunta, para obter	. Realiza unha exposición oral empregando a linguaxe de xeito	x	x	x	CCL CAA CSC

	información e verificar a comprensión.	efectivo.				CSIEE
LC-B1.8	5º-LCB1.8.2 - Participa en enquisas e entrevistas, asegurándose mediante preguntas adecuadas, da comprensión propia e por parte da persoa interlocutora.	. Participa en enquisas e entrevistas.	x	x	x	CCL CAA CSC CSIEE
LC-B1.8	5º-LCB1.8.3 - Participa en debates explicando as súas opinións e ideas, emitindo xuízos persoais fundamentados sobre os temas e coa profundidade propia da súa idade.	. Participa en debates.	x	x	x	CCL CAA CSC CSIEE
LC-B1.9	5º-LCB1.9.1 - Resume entrevistas, noticias e debates infantís procedentes da radio, televisión e da internet.	. Resume diferentes tipos de textos.	x	x	x	CCL CD CAA CSC
LC-B1.9	5º-LCB1.9.2 - Transforma en noticias feitos cotiás próximos á súa realidade, imitando modelos.	. Coñece a estrutura e linguaxe propios das noticias.	x	x	x	CCL CSC
LC-B1.9	5º-LCB1.9.3 - Realiza entrevistas e reportaxes sobre temas de interese, seguindo modelos.	. Leva a cabo entrevistas ou reportaxes.	x	x	x	CCL CAA CSIEE
Bloque 2: Comunicación escrita: ler						
LC-B2.1	5º-LCB2.1.1 - Le en voz alta diferentes tipos de textos apropiados á súa idade con velocidade, fluidez e entoación adecuada.	. Le en voz alta diferentes tipos de textos apropiados á súa idade.	x	x	x	CCL
LC-B2.1	5º-LCB2.1.2 - Lee en silencio coa velocidade adecuada textos de diferente complexidade.	. Descodifica todo tipo de palabras.	x	x	x	CCL
LC-B2.1	5º-LCB2.1.3 - Comprende información global e específica en textos de diferente tipoloxía do ámbito escolar e social:	. Entende as ideas principais dunha mensaxe.	x	x	x	CCL CAA

LC-B2.1	5º-LCB2.1.4 - Resume textos lidos de diferente tipoloxía e adecuados a súa idade, reflectindo a estrutura e destacando as ideas principais.	. Resume textos lido.	x	x	x	CCL CAA
LC-B2.2	5º-LCB2.2.1 - Utiliza o título e as ilustracións para activar coñecementos previos sobre o tema, axudándose deles para acceder máis doadamente ao contido dun texto.	. Utiliza o título e as ilustracións para activar coñecementos previos.	x	x	x	CCL CAA
LC-B2.2	5º-LCB2.2.3 - Identifica as palabras clave dun texto.	. Recoñece as palabras clave dun texto.	x	x	x	CCL CAA
LC-B2.2	5º-LCB2.2.4 - Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e das ilustracións e esquemas que o acompañan.	. Formula hipótesis sobre o contido do texto a partir do título e as ilustracións.	x	x	x	CCL CAA
LC-B2.2	5º-LCB2.2.5 - Relaciona a información contida nos gráficos e ilustracións e a relaciona coa información que aparece no texto	. Relaciona a información dos gráficos coa información que aparece no texto.	x	x	x	CCL CMCT CAA
LC-B2.2	5º-LCB2.2.6 - Interpreta mapas conceptuais sinxelos.	. Comprende mapas conceptuais sinxelos.	x	x	x	CCL CAA
LC-B2.3	5º-LCB2.3.1 - Programa de xeito autónomo un tempo semanal para ler diferentes textos.	. Programa de xeito autónomo un tempo semanal para ler diferentes textos.	x	x	x	CCL CAA CSIEE
LC-B2.3	5º-LCB2.3.2 - Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal.	. Le voluntariamente según os seus gustos.	x	x	x	CCL CAA CSIEE
LC-B2.4	5º-LCB2.4.1 - Consulta na biblioteca diferentes fontes bibliográficas e textos de soporte informático para obter información para realizar traballos individuais ou en grupo.	. Consulta libros na biblioteca. . Consulta información de soporte informático.	x	x	x	CCL CD CAA
LC-B2.4	5º-LCB2.4.2 - Localiza na biblioteca de aula e centro lecturas axeitadas ao seu gusto persoal e intereses, aplicando as normas básicas de funcionamento da mesma.	. Uso da biblioteca de aula.	x	x	x	CCL CD CAA CSIEE
LC-B2.4	5º-LCB2.4.3 - Identifica o argumento de lecturas realizadas dando conta dalgunhas referencias bibliográficas: autor ou autora, xénero.	. Identifica o argumento de lecturas realizadas: ficha de lectura.	x	x	x	CCL CAA CSIEE
LC-B2.4	5º-LCB2.4.4 - Selecciona lecturas con criterio persoal e manifesta a súa opinión sobre os textos	. Selecciona lecturas e manifesta a súa opinión.	x	x	x	CCL CAA

	lidos.					CSIEE
LC-B2.5	5º-LCB2.5.1 - Coida, conserva e organiza os seus libros.	. Coida os seus libros.	x	x	x	CCL
LC-B2.6	5º-LCB2.6.1 - Identifica a intención comunicativa de textos xornalísticos e publicitarios. Diferenza entre información e publicidade.	. Diferenza entre información e publicidade.	x	x	x	CCL CAA
LC-B2.6	5º-LCB2.6.2 - Interpreta a linguaxe figurada, en textos publicitarios.	. Comprende a linguaxe figurada, en textos publicitarios.	x	x	x	CCL CSC
LC-B2.7	5º-LCB2.7.1 - Utiliza as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información.	. Usa as TIC para a procura e tratamento guiado da información.	x	x	x	CCL CD CAA
Bloque 3: Comunicación escrita: escribir						
LC-B3.1	5º-LCB3.1.1 - Escribe, en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá e do ámbito social e escolar, atendendo á forma da mensaxe (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos): diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, contos, folletos informativos e literarios, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, regulamentos, receitas, instrucións, normas...	. Escribe diferentes tipos de textos propios da vida cotiá.	x	x	x	CCL CD CAA
LC-B3.1	5º-LCB3.1.2 - Escribe textos organizando as ideas con cohesión básica e respectando as normas gramaticais e ortográficas.	. Escribe textos organizados e ben estruturados.	x	x	x	CCL CAA
LC-B3.1	5º-LCB3.1.3 - Escribe, de forma creativa, diferentes tipos de textos adecuando a linguaxe ás características do xénero.	. Escribe diferentes tipos de texto.	x	x	x	CCL CCA CSIEE
LC-B3.1	5º-LCB3.1.4 - Elabora un informe seguindo un guión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico, xeográfico ou histórico.	. Elabora un informe seguindo un guión.	x	x	x	CCL CD CAA CSIEE CCEC
LC-B3.1	5º-LCB3.1.5 - Presenta un informe, utilizando soporte papel e informático, sobre situacións sinxelas, recollendo información de diferentes fontes	. Presenta un informe utilizando soporte papel e informático seguindo un plan de traballo.	x	x	x	CCL CD CAA CSIEE

	(directas, libros, Internet), seguindo un plan de traballo e expresando conclusións.					
LC-B3.1	5º-LCB3.1.6 - Presenta os seus textos con caligrafía clara e limpeza.	. Presenta os textos con caligrafía clara e limpa.	x	x	x	CCL CAA
LC-B3.2	5º-LCB3.2.1 - Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.	. Valora as producións escritas propias e alleas.	x	x	x	CCL CSC
LC-B3.3	5º-LCB3.3.1 - Aplica correctamente os signos de puntuación, as regras de acentuación e ortográficas propias do nivel nos seus textos escritos.	. Aplica os signos de puntuación.	x	x	x	CCL
LC-B3.3	5º-LCB3.3.2 - Reproduce textos ditados, logo de identificar o sentido global e a información específica neles.	. Escribe ao ditado.	x	x	x	CCL
LC-B3.3	5º-LCB3.3.3 - Emprega, de xeito guiado e seguindo modelos, estratexias de planificación, procura e selección da información: tomar notas, elaborar esquemas, guións, borradores e mapas conceptuais.	. Emprega estratexias de planificación : notas, esquemas, guións, borradores e mapas conceptuais.	x	x	x	CCL CD CAA CSIEE
LC-B3.3	5º-LCB3.3.4 - Redacta o texto e revísao para melloralo, utilizando borradores que amosan: a xeración e selección de ideas, a revisión ortográfica e da secuencia coherente do escrito.	. Redacta textos.	x	x	x	CCL CAA CSIEE
LC-B3.3	5º-LCB3.3.5 - Aмосa na evolución dos seus escritos interese e esforzo por escribir correctamente de forma persoal.	. Aмосa interese e esforzó por escribir correctamente.	x	x	x	CCL CAA CSIEE
LC-B3.4	5º-LCB3.4.1 - Utiliza habitualmente o dicionario, en diferentes soportes, no proceso de escritura.	. Utiliza o dicionario en diferentes soportes.	x	x	x	CCL CAA
LC-B3.5	5º-LCB3.5.1 - Elabora gráficas a partir de datos seleccionados e organizados procedentes de diferentes textos (libros de consulta, xornais, revistas etc.)	. Elabora gráficas a partir de datos seleccionados e organizados.		x	x	CCL CAA
LC-B3.5	5º-LCB3.5.2 - Elabora con creatividade textos do seu interese: contos, anuncios, rimas, cancións, cómics, carteis facendo ilustracións e buscando imaxes dixitais para facilitar a súa comprensión ou mellorar a súa presentación.	. Elabora textos do seu interese.	x	x	x	CCL CD CAA CSIEE

LC-B3.6	5º-LCB3.6.1 - Expresa, por escrito, utilizando de xeito habitual, unha linguaxe non sexista e respectuosa coas diferenzas.	. Usa unha linguaxe non sexista e respectuosa coas diferenzas.	x	x	x	CCL CSC
LC-B3.7	5º-LCB3.7.1 - Usa con axuda Internet e as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para escribir, presentar e ilustrar os textos, buscar información, crear táboas e gráficas	. Usa Internet e as TIC.	x	x	x	CCL CD CAA
LC-B3.8	5º-LCB3.8.1 - Produce os textos establecidos no plan de escritura axeitados á súa idade e nivel.	. Produce textos escritos adaptados a súa idade.	x	x	x	CCL CAA
Bloque 4: Coñecemento da lingua						
LC-B4.1	5º-LCB4.1.1 - Coñece e reconece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou relacionar palabras.	. Clasifica as palabras en categorías gramaticais.	x	x		CCL
LC-B4.1	5º-LCB4.1.2 - Utiliza con corrección os tempos simples e compostos nas formas persoais e non persoais do modo indicativo e subxuntivo de todos os verbos ao producir textos orais e escritos.	Conxuga os verbos en todos os tempos e formas.		x		CCL
LC-B4.1	5º-LCB4.1.3 - Diferenza familias de palabras.	. Clasifica palabras nas súas familias.		x		CCL
LC-B4.2	5º-LCB4.2.1 - Coñece, reconece e usa sinónimos, antónimos, polisémicos, homófonos, frases feitas na súa expresión oral e escrita.	. Identifica e utiliza palabras sinónimas, antónimas, , polisémicas, homónimas e frases feitas.	x			CCL
LC-B4.2	5º-LCB4.2.2 - Reconece palabras compostas, prefixos e sufixos e crea palabras derivadas.	. Identifica palabras compostas, prefixos e sufixos e palabras derivadas.		x		CCL
LC-B4.2	5º-LCB4.2.3 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de palabras nun texto.	. Reconece nun texto as diferentes clases de palabras e as	x	x	x	CCL

		clasifica.				
LC-B4.2	5º-LCB4.2.4 - Utiliza diversos conectores básicos entre oracións nos textos orais e escritos.	. Usa conectores básicos.	x	x	x	CCL
LC-B4.2	5º-LCB4.2.5 - Recoñece a oración simple en textos sinxelos e distingue suxeito e predicado.	. Recoñece a oración simple e distingue suxeito e predicado.			x	CCL
LC-B4.3	5º-LCB4.3.1 - Coñece a estrutura do dicionario e úsao, en diferentes soportes para buscar o significado de calquera palabra (derivados, sinónimos etc.).	. Uso do dicionario en diferentes soportes.	x	x	x	CCL CAA
LC-B4.3	5º-LCB4.3.2 - Selecciona a acepción correcta segundo o contexto de entre as varias que lle ofrece o dicionario.	. Selecciona a acepción correcta segundo contexto.		x	x	CCL CAA
LC-B4.3	5º-LCB4.3.3 - Utiliza as normas ortográficas axeitadas ao nivel e aplícaas nas súas producións escritas.	. Recoñece e emprega normas ortográficas básicas.	x	x	x	CCL
LC-B4.4	5º-LCB4.4.1 - Sinala as características que definen ás diferentes clases de palabras e nomes: clasificación e uso para construír un discurso sinxelo nos diferentes tipos de producións.	. Clasifica diferentes tipos de palabras.		x	x	CCL
LC-B4.4	5º-LCB4.4.2 - Utiliza correctamente as normas de concordancia de xénero e número na expresión oral e escrita.	. Emprega as normas de concordancia.	x	x	x	CCL
LC-B4.4	5º-LCB4.4.3 - Aplica as normas de acentuación e clasifica as palabras dun texto.	. Emprega as normas de acentuación.	x	x	x	CCL
LC-B4.4	5º-LCB4.4.4 - Utiliza os signos de puntuación nas súas producións escritas.	. Emprega os signos de puntuación.			x	CCL

LC-B4.4	5º-LCB4.4.5 - Aplica as normas do uso da til nos textos de elaboración propia.	. Aplica o uso da til.	x	x	x	CCL
LC-B4.4	5º-LCB4.4.6 - Utiliza unha sintaxe básica nas producións escritas propias.	. Emprega unha sintaxe básica .	x	x	x	CCL
LC-B4.5	5º-LCB4.5.1 - Utiliza distintos programas educativos dixitais e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade, como apoio e reforzo da aprendizaxe.	. Emprega diferentes recursos dixitais.	x	x	x	CCL CD CAA
LC-B4.6	5º-LCB4.6.1 - Valora a variedade lingüística de España e o español de América.	. Coñece e valora a variedade lingüística do español.	x			CCL CSC
LC-B4.7	5º-LCB4.7.1 - Compara aspectos (gráficos, sintácticos e léxicos) das linguas que coñece.	. Compara as aspectos relevantes das linguas oficiais en España.			x	CCL CSC
Bloque 5: Educación Literaria						
LC-B5.1	5º-LCB5.1.1 - Valora e recoñece as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos.	. Valora e recoñece as características dos textos literarios.	x	x	x	CCL CCEC
LC-B5.2	5º-LCB5.2.1 - Realiza lecturas guiadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual.	. Realiza lecturas de textos de tradición oral.	x	x	x	CCL CCEC
LC-B5.2	5º-LCB5.2.2 - Interpreta a linguaxe figurada, en textos literarios.	. Interpreta a linguaxe figurada e os xogos de palabras	x	x	x	CCL CAA

LC-B5.3	5º-LCB5.3.1 - Distingue algúns recursos retóricos e métricos básicos propios dos poemas.	. Recoñece a lingüaxe literaria e algúns recursos retóricos.			x	CCL CCEC
LC-B5.3	5º-LCB5.3.2 - Utiliza comparacións, metáforas, aumentativos, diminutivos e sinónimos en textos literarios.	. Emprega algúns recursos retóricos.			x	CCL CCEC
LC-B5.4	5º-LCB5.4.1 - Crea sinxelos textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados.	. Crea breves textos literarios	x	x	x	CCL CAA CSIEE CCEC
LC-B5.5	5º-LCB5.5.1 - Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade ou de produción propia.	. Realiza dramatizacións de textos literarios axeitado a súa idade ou de produción propia.	x	x	x	CCL CAA CSC CCEC
LC-B5.5	5º-LCB5.5.2 - Memoriza e reproduce textos orais adecuados á súa idade: contos, poemas, cancións.	. Aprende e repite con boa entonación textos sinxelos axeitados a súa idade.	x	x	x	CCL CAA CCEC
LC-B5.6	5º-LCB5.6.1 - Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade.	. Realiza dramatizacións de textos literarios axeitados a súa idade.	x	x	x	CCL CAA CCEC
LC-B5.7	5º-LCB5.7.1 - Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.	. Valora a literatura como vehículo de comunicación.	x	x	x	CCL CSC CCEC

TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO

CURSO		2021 - 2022				
NIVEL		5º PRIMARIA	ÁREA	Lingua Galega (LG)		
Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	C.C.
Bloque 1: Comunicación oral: falar e escoitar						
LG-B1.1	5º-LG-B1.1.1 - Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo.	. Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo,	x	x	x	CCL CAA
LG-B1.1	5º-LGB1.1.2 - Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión.	. Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo.	x	x	x	CCL CSC
LG-B1.2	5º-LGB1.2.1 - Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.	. Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información.	x	x	x	CCL CD CAA CSC
LG-B1.2	5º-LGB1.2.2 - Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.	. Elabora textos orais sinxelos.	x	x	x	CCL CD CAA CSIEE
LG-B1.3	5º-LGB1.3.1 - Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dobres sentidos.	. Le textos orais e interpreta a retranca, a ironía e os dobres sentidos.	x	x	x	CCL
LG-B1.4	5º-LGB1.4.1 - Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias.	. Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais,	x	x	x	CCL CAA CSC CSEIEE
LG-B1.4	5º-LGB1.4.2 - Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas.	. Recoñece, en textos orais, as ideas principais e secundarias e algúns datos específicos do contido da comunicación	x	x	x	CCL CAA
LG-B1.4	5º-LGB1.4.3 - Iníciase na elaboración de pequenas	. Identifica os elementos do contexto en que se realiza a con-	x	x	x	CCL

	exposicións orais na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso.	versa oral cotiá nunha audición: onde ten lugar unha conversa, que nenos participan, de onde son... . Fai unha presentación dun compañeiro ou compañeira achegando características positivas.				CSIEE CAA
LG-B1.4	5º-LGB1.4.4 - Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates.	. Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates.	x	x	x	CCL CSIEE CAA
LG-B1.4	5º-LGB1.4.5 - Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a este a súa produción.	. Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación.	x	x	x	CCL
LG-B1.5	5º-LGB1.5.1 - Atende ás intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper	. Atende, en actos de fala orais , sen interromper.	x	x	x	CCL CSC
LG-B1.5	5º-LGB1.5.2 - Respecta as opinións dos e das demais	. Respecta as opinión dos iguais.	x	x	x	CCL CSC
LG-B1.6	5º-LGB1.6.1 - Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.	. Respecta as quendas de palabra.	x	x	x	CCL CSC CAA
LG-B1.6	5º-LGB1.6.2 - Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.	. Respecta a opinión das persoas e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.	x	x	x	CCL CSC CCEC
LG-B1.6	5º-LGB1.6.3 - Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión.	. Utiliza unha postura adaptada ao discurso para reforzar a súa comprensión.	x	x	x	CCL CSC CCEC
LG-B1.6	5º-LGB1.6.4 - Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.	. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas a súa idade.	x	x	x	CCL CSC CCEC
LG-B1.6	5º-LGB1.6.5 - Participa na conversa formulando e contestando preguntas.	. Formula e contesta preguntas na conversa.	x	x	x	CCL CSC CCEC CAA
LG-B1.7	5º-LGB1.7.1 - Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade.	. Realiza un discurso oral coherente, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade.	x	x	x	CCL CAA

LG-B1.7	5º-LGB1.7.2 - Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados.	. Realiza un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos.	x	x	x	CCL
LG-B1.7	5º-LGB1.7.3 - Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.	. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas.	x	x	x	CCL CSC
LG-B1.7	5º-LGB1.7.4 - Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega.	. Utiliza un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada a súa idade.	x	x	x	CCL CCEC
LG-B1.8	5º-LGB1.8.1 - Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación.	. Elabora textos sinxelos .	x	x	x	CCL CD CAA CSIEE CSC
LG-B1.9	5º-LGB1.9.1 - Utiliza a expresividade corporal: miradas e postura corporal para reforzar o sentido das súas producións orais.	. Utiliza a expresión corporal.	x	x	x	CCL CCEC CSC CAA
LG-B1.10	5º-LGB1.10.1 - Amosa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo.	. Respecta as ideas dos e das demais e traballa en grupo.	x	x	x	CCL CAA CSIEE
LG-B1.11	5º-LGB1.11.1 - Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo.	. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada.	x	x	x	CCL CAA CCEC CSIEE
LG-B1.12	5º-LGB1.12.1 - Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista.	. Utiliza unha linguxe non sexista.	x	x	x	CCL CSC
LG-B1.12	5º-LGB1.12.2 - Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas.	. Utiliza, unha linguxe respectuosa coas diferenzas.	x	x	x	CCL CSC
LG-B1.13	5º-LGB1.13.1 - Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega.	. Identifica textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais.	x	x	x	CCL CCEC
LG-B1.13	5º-LGB1.13.2 - Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora.	. Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega.	x	x	x	CCL CSC CCEC
LG-B1.14	5º-LGB1.14.1 - Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional: sanidade, educación, medios de comunicación...	. Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional.	x	x	x	CCL CCEC

LG-B1.14	5º-LGB1.14.2 - Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.	. Recoñece a validez da lingua galega para conversas.	x	x	x	CCL CCEC CSC
Bloque 2: Comunicación escrita: ler						
LG-B2.1	5º-LGB2.1.1 - Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.	. Entende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.	x	x	x	CCL CD CSC
LG-B2.1	5º-LGB2.1.2 - Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo).	. Identifica as ideas principais dun texto.	x	x	x	CCL
LG-B2.1	5º-LGB2.1.3 - Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.	. Busca información concreta dun texto sinxelo . . Deduce o significado da palabras e expresións polo contexto.	x	x	x	CCL CAA CSIEE
LG-B2.1	5º-LGB2.1.4 - Interpreta, personificacións, hipérbolos, ironías e dobres sentidos en textos.	. Identifica , personificacións, hipérbolos, ironías e dobres sentidos en textos .	x	x	x	CCL CAA CSIEE
LG-B2.1	5º-LGB2.1.5 Distingue , personificacións, hipérbolos, ironías e dobres sentidos en textos (repeticións, sinónimos, anáforas).	. Identifica , personificacións, hipérbolos, ironías e dobres sentidos en textos : repeticións, sinónimos, anáforas)	x	x	x	CCL
LG-B2.1	5º-LGB2.1.6 - Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferencia, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.	. Diferencia, de maneira xeral, información, opinión e publicidade.	x	x	x	CCL CAA
LG-B2.1	5º-LGB2.1.7 - Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.	. Ulitliza o dicionario para resolver as dúbidas.	x	x	x	CCL CAA CSIEE
LG-B2.1	5º-LGB2.1.8 - Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.	. Realiza unha lectura rápida, selectiva ou integral según as necesidades de cada momento.	x	x	x	CCL CAA CSIEE
LG-B2.2	5º-LGB2.2.1 - Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoa co contido do texto que acompaña.	. Comprende a información de gráficos , nesquemas sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoa co contido do texto que acompaña.	x	x	x	CCL CAA CSC CSIEE CMCT
LG-B2.3	5º-LGB2.3.1 - Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo.	. Subliña as ideas principais dun texto.	x	x	x	CCL CAA
LG-B2.3	5º-LGB2.3.2 - Esquematiza as ideas dun texto	. Realiza esquemas das ideas dun texto sinxelo.	x	x	x	CCL

	sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias.					CAA
LG-B2.3	5º-LGB2.3.3 - Realiza o resumo dun texto sinxelo.	. Resume un texto sinxelo.	x	x	x	CCL CAA
LG-B2.4	5º-LGB2.4.1 - Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lolo, axudándose do título e as ilustracións.	. Deduce o posible contido dun texto sinxelo a partires do título e as ilustracións.	x	x	x	CCL CAA CSIEE
LG-B2.4	5º-LGB2.4.2 - Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso.	. Relé un texto e marca as palabras clave.	x	x	x	CCL CAA CSIEE
LG-B2.5	5º-LGB2.5.1 - Utiliza as tecnoloxías da información para localizar e seleccionar a información nun texto sinxelo adecuado á súa idade.	. Utiliza as tecnoloxías da información para localizar e seleccionar a información nun texto sinxelo.	x	x	x	CCL CD CAA
LG-B2.5	5º-LGB2.5.2 - Utiliza as tecnoloxías da información para organizar a información dun texto sinxelo adecuado á súa idade.	. Utiliza as tecnoloxías da información para organizar a información dun texto sinxelo .	x	x	x	CCL CD
LG-B2.5	5º-LGB2.5.3 - Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto.	. - Utiliza dicionarios dixitais.	x	x	x	CCL CAA CD CSIEE
LG-B2.6	5º-LGB2.6.1 - Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.	. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto.	x	x	x	CCL CSIEE CAA
LG-B2.7	5º-LGB2.7.1 - Descodifica con precisión e rapidez as palabras.	. Descodifica con precisión e rapidez as palabras.	x	x	x	CCL CAA
LG-B2.7	5º-LGB2.7.2 - Le textos en voz alta con fluidez e precisión.	. Le en voz alta con fluidez e precisión.	x	x	x	CCL
LG-B2.7	5º-LGB2.7.3 - Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados.	. Le en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados.	x	x	x	CCL
LG-B2.7	5º-LGB2.7.4 - Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información...	. Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio.	x	x	x	CCL CAA
LG-B2.7	5º-LGB2.7.5 - Fai lecturas dramatizadas de textos.	. Dramatiza lecturas de texto.	x	x	x	CCL CSC
LG-B2.8	5º-LGB2.8.1 - Usa a biblioteca de aula con certa autonomía, para obter datos e informacións, e	. Usa a biblioteca de aula para obter datos e información. . Colabora no seu coidado e mellora.	x	x	x	CCL CAA

	colabora no seu coidado e mellora.					CSC
LG-B2.8	5º-LGB2.8.2 - Usa a biblioteca de centro con certa autonomía,para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.	. Usa a biblioteca de centro con certa autonomía,para obter datos e información. . Colabora no seu coidado e mellora.	x	x	x	CCL CAA CSC
LG-B2.8	5º-LGB2.8.3 - Usa as bibliotecas virtuais, para obter datos e informacións, con certa autonomía.	. Usa as bibliotecas virtuais, para obter datos e información.	x	x	x	CCL CAA CD
LG-B2.9	5º-LGB2.9.1 - Aмосa interese pola conservación e organización dos seus libros físicos e/ou virtuais	. Cuida os seus libros físico e/ou virtuais.	x	x	x	CCL CAA CSC
LG-B2.10	5º-LGB2.10.1 - Aмосa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación	. Mostra interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.	x	x	x	CCL CAA CSC CCEC
LG-B2.11	5º-LGB2.11.1 - Selecciona personalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificar en función dos seus gustos e necesidades.	. Selecciona as lecturas que desexa realizar.	x	x	x	CCL
LG-B2.11	5º-LGB2.11.2 - Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.	. Expresa opinións sobre as lecturas feitas.	x	x	x	CCL CSC CAA CSIEE
LG-B2.12	5º-LGB2.12.1 - Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega.	. Identifica, de maneira xeral, as diferenzas lingüísticas, das variedades da lingua galega.	x	x	x	CCL CCEC
LG-B2.12	5º-LGB2.12.2 - Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora.	. Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural.	x	x	x	CCL CSC CCEC
Bloque 3: Comunicación escrita: escribir						
LG-B3.1	5º-LGB3.1.1 - Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións.	. Planifica a elaboración do texto mediante notas, esquemas ou guións.	x	x	x	CCL CSIEE CAA
LG-B3.1	5º-LGB3.1.2 - Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados.	. Elabora o texto con coherencia e cohesionando os enunciados.	x	x	x	CCL CSIEE CAA

LG-B3.1	5º-LGB3.1.3 - Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación).	. Usa os signos de puntuación.	x	x	x	CCL CAA CSIEE
LG-B3.1	5º-LGB3.1.4 - Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista.	. Utiliza a norma lingüística, de maneira xeral. . Usa unha linguaxe non sexista.	x	x	x	CCL CSC CCEC
LG-B3.1	5º-LGB3.1.5 - Escribe e presenta textos propios elaborando borradores.	. Escribe textos propios utilizando borradores.	x	x	x	CCL CAA CSIEE
LG-B3.1	5º-LGB3.1.6 - Usa o dicionario durante a elaboración de textos.	. Utiliza o dicionario na elaboración de textos.	x	x	x	CCL CAA CSIEE
LG-B3.2	5º-LGB3.2.1 - Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, notas e invitacións	. Escribe cartas, normas, invitacións, mensaxes curtas e correos electrónicos.	x	x	x	CCL CAA CD
LG-B3.2	5º-LGB3.2.2 - Redacta textos xornalísticos (noticias, crónicas, reportaxes, entrevistas) e (anuncios e carteis), imitando modelos publicitarios moi sinxelos.	. Redacta noticias, crónicas, reportaxes, entrevistas e anuncios e carteis sinxelos.	x	x	x	CCL CSC CCEC CAA
LG-B3.2	5º-LGB3.2.3 - Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero.	. Elabora textos narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos seguindo un guión.	x	x	x	CCL CAA
LG-B3.2	5º-LGB3.2.4 - Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado.	. Escribe textos coherentes usando o rexistro adecuado.	x	x	x	CCL CSC CCEC
LG-B3.2	5º-LGB3.2.5 - Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación.	. Fai resumos de textos sinxelos da vida cotiá.	x	x	x	CCL CSC CAA
LG-B3.3	5º-LGB3.3.1 - Elabora textos escritos propios do ámbito académico (cuestionarios, resumos, descrições, explicacións...) para obter, organizar e comunicar información.	.Elabora textos escritos do ámbitos académico para obter, organizar e comunicar información: . Cuestionarios . Resumos . Descricións.	x	x	x	CCL CAA CSIEE

LG-B3.4	5º-LGB3.4.1 - Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic, contos, poemas, cancións e anécdotas.	.Elabora carteis publicitarios, anuncios, cómic, contos, poemas, cancións e anécdotas.	x	x	x	CCL CSC CCEC CAA CSIEE
LG-B3.4	5º-LGB3.4.2 - Escribe textos sinxelos de carácter creativo.	. Crea textos sinxelos.	x	x	x	CCL CAA CSIEE
LG-B3.4	5º-LGB3.4.3 - Aprecia polos usos creativos da linguaxe.	. Aprecia os usos creativos da linguaxe.	x	x	x	CCL CAA CSIEE
LG-B3.5	5º-LGB3.5.1 - Busca e selecciona información en diferentes fontes e soportes dixitais.	. Utiliza diferentes fontes dixitais para buscar información.	x	x	x	CCL CD CAA CSIEE
LG-B3.5	5º-LGB3.5.2 - Emprega procesadores de textos con certa autonomía.	. Usa procesadores de textos con certa autonomía.	x	x	x	CCL CD CAA CSIEE
LG-B3.5	5º-LGB3.5.3 - Utiliza, habitualmente, correctores de textos.	. Usa, habitualmente, correctores de textos.	x	x	x	CCL CD CAA CSIEE
LG-B3.5	5º-LGB3.5.4 - Utiliza as TIC, con certa autonomía, para realizar presentacións elementais	. Realiza presentación sinxelas utilizando as TIC con certa autonomía.	x	x	x	CCL CD CSIEE
LG-B3.6	5º-LGB3.6.1 - Usa recursos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión dos textos e ilustralos de maneira creativa.	. Utiliza recursos gráficos para facilitar a comprensión. . Ilustra os recursos gráficos de maneira creativa.	x	x	x	CCL CD CSIEE
LG-B3.7	5º-LGB3.7.1 - Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado? en calquera soporte.	.Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas.	x	x	x	CCL CD CAA
LG-B3.7	5º-LGB3.7.2 - Valora a lingua escrita como medio de comunicación.	. Aprecia a lingua escrita como medio de comunicación.	x	x	x	CCL CSC
Bloque 4: Coñecemento da lingua						
LG-B4.1	5º-LGB4.1.1 - Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo,	. Clasifica as palabras por categorías gramaticais.	x	x	x	CCL CAA

	artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo e preposición.					
LG-B4.1	5º-LGB4.1.2 - Conxuga e usa con corrección as formas verbais persoais e non persoais dos verbos.	. . Recoñece as conxugacións e analiza as formas verbais. . Identifica a raíz e a desinencia. . Analiza tempos e modos.	x	x	x	CCL CAA
LG-B4.1	5º-LGB4.1.3 - Diferencia as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba tónica das átonas.	. Identifica a sílaba tónica e a átona.	x			CCL CAA
LG-B4.1	5º-LGB4.1.4 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de enunciado: declarativo, interrogativo, exclamativo, imperativo.	. Recoñece distintos tipos de enunciados			x	CCL CAA
LG-B4.1	5º-LGB4.1.5 - Recoñece as oracións simples, comprende o seu significado, utiliza correctamente a concordancia de xénero e número e identifica o verbo e os seus complementos: o suxeito, así como os complementos do nome.	. .Analiza grupos nominais recoñecendo neles os seus elementos e a función que realiza cada un			x	CCL CAA
LG-B4.2	5º-LGB4.2.1 - Aplica xeralmente as normas de acentuación xerais e de acentuación diacrítica e aprecia o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.	. Utiliza correctamente palabras con aspectos ortográficos complexos.	x	x	x	CCL CSC CCEC
LG-B4.2	5º-LGB4.2.2 - Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas con especial atención nas regras do h, b/v, c/cc, s/x, ll/i/x.	. Recoñece e utiliza as normas ortográficas do uso do h, b/v, c/cc, s/x, ll/i/x.	x	x	x	CCL CSC CCEC
LG-B4.3	5º-LGB4.3.1 - Emprega con corrección os signos de puntuación, facendo unha valoración dos resultados.	. Emprega os signos de puntuación.	x	x	x	CCL
LG-B4.3	5º-LGB4.3.2 - Usa unha sintaxe adecuada nas súas producións.	. Utiliza unha sintaxe adecuada nas súas producións.	x	x	x	CCL

LG-B4.3	5º-LGB4.3.3 - Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono.	. Respecta as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono.			x	CCL CSC CCEC
LG-B4.4	5º-LGB4.4.1 - Usa diversos conectores básicos entre oracións: causa, consecuencia, finalidade, contradición...	. Emprega conectores entre oracións	x	x	x	CCL CAA
LG-B4.4	5º-LGB4.4.2 - Recoñece determinados procesos de cohesión nos textos: anáfora, sinónimos...	. Recoñece determinados procesos de cohesión nos textos	x	x	x	CCL CAA
LG-B4.5	5º-LGB4.5.1 - Identifica, en oracións sinxelas, o papel semántico do suxeito..	. Identifica o suxeito dunha oración			x	CCL CAA
LG-B4.5	5º-LGB4.5.2 - Recoñece se a oración é activa ou pasiva e é quen de facer a transformación dunha noutra.	. Identifica oracións en pasivas.			x	CCL CAA
LG-B4.6	5º-LGB4.6.1 - Transforma un texto sinxelo narrativo de estilo directo noutro de estilo indirecto.	. Transforma textos a diferentes estilos.			x	CCL CAA
LG-B4.7	5º-LGB4.7.1 - Usa axeitadamente o dicionario en papel ou dixital para buscar calquera palabra, seleccionando a acepción precisa segundo cada contexto e como consulta ortográfica.	. Emprega diferentes tipos de dicionarios	x	x	x	CCL CAA CD
LG-B4.7	5º-LGB4.7.2 - Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas, identificando e formando familias de palabras.	. Recoñece o prefixo ou o sufixo dunha palabra e os cambios de significado que estes achegan.		x		CCL CAA
LG-B4.7	5º-LGB4.7.3 - Recoñece e usa sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas de uso frecuente, frases feitas, siglas e abreviaturas.	. Recoñece e usa sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas, arcaísmos, neoloxismos, estranxeirismos, frases feitas, siglas e abreviaturas	x	x	x	CCL CAA
LG-B4.8	5º-LGB4.8.1 - Coñece, de xeito xeral, as características máis relevantes (históricas, socioculturais...) da lingua galega.	. Identifica diferenzas da lingua galega e a lingua castelá.	x	x	x	CCL CCEC
LG-B4.8	5º-LGB4.8.2 - Identifica e valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.	. Explica a pluralidade lingüística da península Ibérica.	x	x	x	CCL CSC CCEC

LG-B4.9	5º-LGB4.9.1 - Recoñece, de forma xeral, e evita as interferencias entre as linguas que está a aprender.	. Evita e substitúe o uso de estranxeirismos	x	x	x	CCL CCEC
LG-B4.9	5º-LGB4.9.2 - Identifica diferenzas, regularidades e semellanzas, ortográficas e léxicas entre todas as linguas que coñece e/ou está a aprender, como punto de apoio para a súa aprendizaxe.	. Coñece algunhas linguas románicas e atopa equivalencias entre elas	x	x	x	CCL
Bloque 5: Educación literaria						
LG-B5.1	5º-LGB5.1.1 - escoita, memoriza, e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (refrás, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos, cantigas) e da literatura galega en xeral.	. escoita e aprende textos populares galegos	x	x	x	CCL CAA CCEC
LG-B5.1	5º-LGB5.1.2 - Valora os textos da literatura oral galega como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.	. Diferencia os textos poéticos do resto de textos literarios.	x	x	x	CCL CCEC
LG-B5.2	5º-LGB5.2.1 - Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.	. Realiza lecturas comprensivas.	x	x	x	CCL CCEC CD
LG-B5.2	5º-LGB5.2.2 - Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.	. Realiza lecturas en voz alta de textos en galego	x	x	x	CCL CCEC CD
LG-B5.3	5º-LGB5.3.1 - Identifica as características principais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro.	. Recoñece as características fundamentais dos diferentes xéneros literarios.	x	x	x	CCEC
LG-B5.3	5º-LGB5.3.2 - Distingue algúns recursos retóricos e métricos propios dos poemas.	. Localiza os versos dun poema e mide as sílabas sinalando sinalefas que presenta. . Determina se os versos son de arte maior ou de arte menor			x	CCL
LG-B5.3	5º-LGB5.3.3 - Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións, personificacións, hipérbolos e xogos de palabras.	. Recoñece e analiza recursos literarios: personificación, paralelismo, hipérbato, hipérbole, comparación e onomatopea			x	CCL CCEC CAA
LG-B5.3	5º-LGB5.3.4 - Identifica os temas recorrentes na	. Recoñece algúns temas recorrentes na literatura	x	x	x	CCL

	literatura.					CCEC
LG-B5.4	5º-LGB5.4.1 - Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo e lembranzas.	. Selecciona os versos adecuados para recompoñer un poema atendendo a cuestións métricas	x	x	x	CCL CCEC CSC
LG-B5.5	5º-LGB5.5.1 - Participa activamente en dramatizacións de textos literarios.	. Participa en dramatizacións de textos propios aplicando con corrección, creatividade e sentido estético as técnicas expresivas teatrais.	x	x	x	CCL
LG-B5.6	5º-LGB5.6.1 - Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.	. Investiga o uso de figuras literarias en contextos non literarios, como os chistes.	x	x	x	CCL CSC CCEC
LG-B5.7	5º-LGB5.7.1 - Compara imaxes, símbolos e mitos sinxelos doutras culturas cos da cultura galega, amosando interese e respecto.	. Coñece imaxes, símbolos e mitos galegos e os compara con outras culturas.	x	x	x	CSC CCEC
LG-B5.7	5º-LG-B5.7.2 - Aмосa curiosidade por coñecer outras costumes e formas de relación social, respectando e valorando a diversidade cultural.	. Aмосa curiosidade por outras culturas.	x	x	x	CSC CCEC

TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO

CURSO		2021 - 2022				
NIVEL		5º PRIMARIA	ÁREA	Matemáticas (MT)		
Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	C.C.
Bloque 1: Procesos, métodos e actitudes en matemáticas						
MT-B1.1	5º-MTB1.1.1 - Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais.	. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais.	x	x	x	CMCT CAA
MT-B1.2	5º-MTB1.2.1 - Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso.	. Realiza predicións sobre resultados esperados.	x	x	x	CMCT CAA
MT-B1.3	5º-MTB1.3.1 - Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso.	. Diferencia entre problemas e exercicios e utiliza distintas estratexias.	x	x	x	CMCT CSIEE CAA
MT-B1.3	5º-MTB1.3.2 - Iníciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas.	. Iníciase na formulación de preguntas e na busca de respostas.	x	x	x	CMCT CAA CCL
MT-B1.4	5º-MTB1.4.1 - Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.	. Asume retos para a resolución de problemas.	x	x	x	CMCT CAA CSIEE
MT-B1.5	5º-MTB1.5.1 - Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvoltos, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes.	. Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvoltos.	x	x	x	CMCT CAA CSIEE
Bloque 2: Números						
MT-B2.1	5º-MTB2.1.1 - Identifica os números romanos aplicando o coñecemento á comprensión de datacións.	. Recoñece e le os números romanos.	x			CMCT CCEC

MT-B2.1	5º-MTB2.1.2 - Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	. Emprega números de máis de sete cifras .	x			CMCT CAA CCL
MT-B2.2	5º-MTB2.2.1 - Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	. Interpreta números en textos da vida cotiá.	x	x	x	CMCT CAA CCL
MT-B2.2	5º-MTB2.2.2 - Ordena números enteiros, decimais e fraccións básicas por comparación, representación na recta numérica e transformación duns noutros	. Ordena números enteiros, decimais e fraccións básicas.	x			CMCT
MT-B2.3	5º-MTB2.3.1 - Reduce dúas ou máis fraccións a común denominador e calcula fraccións equivalentes	. Reduce dúas ou máis fraccións a común denominador.	x			CMCT
MT-B2.3	5º-MTB2.3.2 - Redondea números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima.	. Redondea números decimais.	x			CMCT
MT-B2.3	5º-MTB2.3.3 - Ordena fraccións aplicando á relación entre fracción e número decimal.	. Ordena fraccións.	x			CMCT
MT-B2.4	5º-MTB2.4.1 - Opera cos números coñecendo a xerarquía das operacións.	. Emprega a xerarquía das operacións.	x	x	x	CMCT
MT-B2.4	5º-MTB2.4.2 - Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas.	.Emprega diferentes tipos de números en contextos diferentes.	x			CMCT CCL
MT-B2.4	5º-MTB2.4.3 - Estima e comproba resultados mediante diferentes estratexias.	. Estima e comproba resultados.	x	x	x	CMCT CAA
MT-B2.5	5º-MTB2.5.1 - Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador. Calcula o produto dunha fracción por un número.	. Realiza operacións sinxelas con fraccións.	x			CMCT

MT-B2.5	5º-MTB2.5.2 - Realiza operacións con números decimais.	. Realiza operacións con números decimais.	x	x	x	CMCT
MT-B2.6	5º-MTB2.6.1 - Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións cotiás.	.Emprega de forma automática os algoritmos básicos.	x	x	x	CMCT CAA
MT-B2.6	5º-MTB2.6.2 - Descompón de forma aditiva e de forma aditivo-multiplicativa, números menores de un millón, atendendo o valor de posición das súas cifras.	. Descompón diferentes números de diferente forma	x			CMCT
MT-B2.6	5º-MTB2.6.3 - Identifica múltiplos e divisores empregando as táboas de multiplicar.	. Identifica múltiplos e divisores.	x			CMCT
MT-B2.6	5º-MTB2.6.4 - Calcula os primeiros múltiplos dun número dado.	. Calcula os primeiros múltiplos dun número.	x			CMCT
MT-B2.6	5º-MTB2.6.5 - Calcula todos os divisores de calquera número menor de 100	. Calcula todos os divisores de calquera número menor de 100.	x			CMCT
MT-B2.6	5º-MTB2.6.6 - Calcula o mcm e o mcd.	. Calcula o mcm e o mcd.	x			CMCT
MT-B2.6	5º-MTB2.6.7 - Descompón números decimais atendendo o valor de posición das súas cifras.	. Descompón números decimais.	x	x	x	CMCT
MT-B2.6	5º-MTB2.6.8 - Elabora e emprega estratexias de cálculo mental.	. Emprega o calculo mental en situación da vida cotiá.	x	x	x	CMCT CAA
MT-B2.6	5º-MTB2.6.9 - Estima e redondea o resultado de un cálculo valorando a resposta.	. Estima e redondea o resultado de un cálculo.	x	x	x	CMCT CAA
MT-B2.7	5º-MTB2.7.1 - Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo,	. Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados.	x	x	x	CMCT CAA CCL

	argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.					CSIEE
MT-B2.7	5º-MTB2.7.2 - Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.	. Reflexiona sobre as dificultades da resolución de problemas	x	x	x	CMCT CAA CCL CSIEE
Bloque 3: Medida						
MT-B3.1	5º-MTB3.1.1 - Estima lonxitudes, capacidades, masas e superficies; elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada.	. Estima medidas con axuda.		x		CMCT CCL CAA
MT-B3.1	5º-MTB3.1.2 - Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida.	. Mide empregando unidades convencionais e non convencionais.		x		CMCT CAA
MT-B3.2	5º-MTB3.2.1 - Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade e superficie en forma simple dando o resultado na unidade determinada de antemán.	. Realiza operacións sinxelas con medidas.		x		CMCT
MT-B3.2	5º-MTB3.2.2 - Expresa en forma simple a medición da lonxitude, capacidade ou masa dada en forma complexa e viceversa.	. Expresa en forma simple e complexa medidas.		x		CMCT
MT-B3.2	5º-MTB3.2.3 - Compara e ordena medidas dunha mesma magnitude.	. Compara medidas dunha mesma magnitude		x		CMCT
MT-B3.2	5º-MTB3.2.4 - Compara superficies de figuras planas por superposición, descomposición e medición.	. Compara superficies de figuras planas.		x		CMCT
MT-B3.3	5º-MTB3.3.1 - Realiza equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos.	. Coñece equivalencias transformacións entre horas, minutos e segundos.		x		CMCT

MT-B3.4	5º-MTB3.4.1 - Identifica o ángulo como medida dun xiro ou abertura.	. Identifica ángulos.		x		CMCT
MT-B3.4	5º-MTB3.4.2 - Mide ángulos usando instrumentos convencionais.	. Mide ángulos .		x		CMCT
MT-B3.5	5º-MTB3.5.1 - Resolve problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.	. Resolve problemas de medida.	x	x	x	CMCT CAA CSIEE
Bloque 4: Xeometría						
MT-B4.1	5º-MTB4.1.1 - Identifica e representa ángulos en diferentes posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo vértice?	. Identifica e representa distintos tipos de ángulos.		x		CMCT
MT-B4.1	5º-MTB4.1.2 - Traza unha figura plana simétrica doutra respecto dun eixe.	. Traza unha figura plana simétrica doutra respecto dun eixe.		x		CMCT
MT-B4.1	5º-MTB4.1.3 - Realiza ampliacións e reducións.	. Realiza ampliacións e reducións.		x		CMCT
MT-B4.2	5º-MTB4.2.1 - Calcula a área e o perímetro de: rectángulo, cadrado e triángulo.	. Calcula perímetros e áreas.		x		CMCT
MT-B4.2	5º-MTB4.2.2 - Aplica os conceptos de perímetro e superficie de figuras para a realización de cálculos sobre planos e espazos reais e para interpretar situacións da vida diaria.	. Comprende o concepto de área e perímetro.		x		CMCT CAA
MT-B4.3	5º-MTB4.3.1 - Identifica e diferencia os elementos básicos da circunferencia e círculo: centro, raio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular	. Identifica elementos básicos da circunferencia e do círculo.		x		CMCT

MT-B4.3	5º-MTB4.3.2 - Utiliza a composición e descomposición para formar figuras planas e corpos xeométricos a partir doutras.	. Utiliza a composición e descomposición para formar figuras planas e corpos xeométricos a partir doutras.			x	CMCT
MT-B4.4	5º-MTB4.4.1 - Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando, e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.	. Resolve problemas xeométricos.			x	CMCT CAA CCL CSIEE
MT-B4.4	5º-MTB4.4.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e proponendo outras formas de resolvelo	. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas xeométricos.	x	x	x	CMCT CAA
Bloque 5: Estatística e probabilidade						
MT-B5.1	5º-MTB5.1.1 - Aplica de forma intuitiva a situacións familiares as medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango.	. Emprega as medidas de centralización a situacións da vida cotiá			x	CMCT CAA
MT-B5.1	5º-MTB5.1.2 - Realiza e interpreta gráficos moi sinxelos: diagramas de barras, poligonais e sectoriais, con datos obtidos de situacións moi próximas.	. Interpreta gráficos moi sinxelos e elabora outros a través de modelos.			x	CMCT CAA
MT-B5.2	5º-MTB5.2.1 - Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficos estatísticas.	. Analiza de forma crítica información procedente de gráficas.			x	CMCT CAA CCL
MT-B5.3	5º-MTB5.3.1 - Identifica situacións de carácter aleatorio.	. Analiza de forma crítica información procedente de gráficas.			x	CMCT
MT-B5.3	5º-MTB5.3.2 - Realiza conxecturas e estimacións sobre algúns xogos (moedas, dados, cartas, loterías).	. Realiza conxecturas sobre xogos.			x	CMCT CAA

MT-B5.4	5º-MTB5.4.1 - Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización.	. Resolve problemas que impliquen o uso de diferentes contidos de estatística e probabilidade.			x	CMCT CAA CCL CSIEE
MT-B5.4	5º-MTB5.4.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e proponendo outras formas de resolvelo.	.Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas nos que interveñen contidos sobre estatística e probabilidade.	x	x	x	CMCT CAA CCL CSIEE

TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO

CURSO		2021 - 2022					
NIVEL		5º PRIMARIA	ÁREA	Valores Sociais e Cívicos (VSC)			
Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro		T 1	T 2	T 3	C.C.
Bloque 1: A identidade e a dignidade da persoa							
VSC-B1.1	5º-VSCB1.1.1 - Actúa de forma respectable edigna.	. Ten actitudes de responsabilidade e de dignidade.		x			CSC CSIEE
VSC-B1.2	5º-VSCB1.2.1 - Utiliza, de xeito guiado, estratexias de reestruturación cognitiva.	. Establece hábitos cognitivos novos.		x			CAA
VSC-B1.2	5º-VSCB1.2.2 - Aplica o autocontrol á toma dedecisión e á resolución de conflitos.	. Toma as decisións de forma calmada e sopesando as opcións.		x			CSC CSIEE
VSC-B1.2	5º-VSCB1.2.3 - Expressa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dose das demais nas actividades cooperativas.	. Coñece os seus sentimentos e é quen de expresalos de forma respectuosa.		x			CSC CSIEE CCL
VSC-B1.3	5º-VSCB1.3.1 - Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo e asumindo compromisos para a consecución de obxectivos	. Valora o traballo en equipo e asume o seu rol.		x			CSC CSIEE
VSC-B1.3	5º-VSCB1.3.2 - Realiza unha autoavaliación responsable da execución das tarefas,	. Comprende a importancia de asumir responsabilidades.		x			CSCCAACSIEE

	expresando propostas de mellora.					
VSC-B1.4	5º-VSCB1.4.1 - Utiliza o pensamento creativo na análise de problemas e na formulación de propostas de actuación.	. Crea e formula propostas de actuación.	x			CSC CSIEE
VSC-B1.4	5º-VSCB1.4.2 - Sabe facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.	. Coñece aqueles aspectos que lle producen temor.	x			CSC CSIEE CAA
VSC-B1.5	5º-VSCB1.5.1 - Identifica, define problemas sociais e cívicos e achega solucións potencialmente efectivas.	. Identifica problemas sociais e cívicos e aporta solución.	x			CSC CSIEE
VSC-B1.5	5º-VSCB1.5.2 - Define e formula claramente problemas de convivencia e achega solucións potencialmente efectivas	. Coñece problemas de convivencia e aporta solución.	x			CSC CCL
VSC-B1.6	5º-VSCB1.6.1 - Identifica vantaxes e inconvenientes dunha posible solución antes de tomar unha decisión ética.	. Sopesa as consecuencias das súas decisións.	x			CSC CSIEE
Bloque 2: A comprensión e o respecto nas relacións interpersoais						
VSC-B2.1	5º-VSCB2.1.1 - Emprega apropiadamente os elementos da comunicación verbal e non verbal, para expresar con coherencia opinión, sentimentos e emocións.	. Emprega as técnicas básicas do diálogo.	x			CCL CSA
VSC-B2.1	5º-VSCB2.1.2 - Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais e debates.	. Utiliza a comunicación verbal e non verbal nas exposicións orais e debates.	x			CCL CSC CAA CSIEE
VSC-B2.2	5º-VSCB2.2.1 - Dialoga interpretando e dando sentido ao que oé.	. Dialoga dando sentido ao que oé.	x			CCL CSC
VSC-B2.2	5º-VSCB2.2.2 - Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir.	. Empatiza cos sentimentos dos compañeiros.	x			CCL CSC CSIEE
VSC-B2.2	5º-VSCB2.2.3 - Colabora en proxectos grupais escoitando	. Traballa en equipo valorando positivamente o traballo dos	x			CAA CSIEE

	activamente, demostrando interese polas outras persoas.	compañeiros/as.				CSC CCL
VSC-B2.3	5º-VSCB2.3.1 - Comunícase empregando expresións para mellorar a comunicación e facilitar o achegamento co seu interlocutor nas conversas.	. Utiliza expresións de achegamento nas conversas.	x			CCL CSC
VSC-B2.3	5º-VSCB2.3.2 - Comparte sentimentos durante o diálogo.	. Comparte os seus sentimentos .	x			CCL CSC CSIEE
VSC-B2.3	5º-VSCB2.3.3 - Utiliza os elementos que contribúen ao diálogo.	. Emprega os elementos que contribúen ao diálogo.	x			CCL CSC CL CSC
VSC-B2.3	5º-VSCB2.3.4 - Recoñece os elementos que bloquean a comunicación en diferentes situacións.	. Recoñece os elementos que bloquean a comunicación.	x			CCL CSC CL CSC
VSC-B2.4	5º-VSCB2.4.1 - Realiza unha defensa tranquila e respectuosa das posicións persoais.	. Sabe facer unha defensa tranquila e respectuosa das súas opinións.	x			CCL CSC CSIEE
VSC-B2.4	5º-VSCB2.4.2 - Emprega a linguaxe positiva.	. Utiliza a linguaxe positiva.	x			CCL CSC
VSC-B2.5	5º-VSCB2.5.1 - Infírese, de xeito guiado, e dá o sentido adecuado á expresión das demais persoas.	. Comprende o sentido das expresións dos compañeiros/as.	x			CCL CSC
VSC-B2.5	5º-VSCB2.5.2 - Relaciona diferentes ideas e opinións para atopar os seus aspectos comúns.	. Sabe buscar os aspectos comúns as diferentes ideas e opinións.	x			CCL CSC
VSC-B2.6	5º-VSCB2.6.1 - Interacciona con empatía.	. Actúa con empatía.	x			CSC CCL CSIEE
VSC-B2.6	5º-VSCB2.6.2 - Emprega diferentes habilidades sociais.	. Emprega distintas habilidades sociais.	x			CSC
VSC-B2.7	5º-VSCB2.7.1 - Comprende e aprecia positivamente as diferenzas culturais.	. Valora positivamente as diferenzas sociais.	x			CSC
VSC-B2.8	5º-VSCB2.8.1 - Forma parte activa das dinámicas do grupo	. Forma parte activa do grupo.	x			CSC CSIEE
	5º-VSCB2.8.2 - Establece e mantén					

VSC-B2.8	relacións emocionais amigables, baseadas no intercambio de afecto e a confianza mutua.	. Estable relación de afecto e confianza mútua.		x		CSC CSIEE
VSC-B2.8	5º-VSCB2.8.3 - Consegue a aceptación dos compañeiros e compañeiras.	. É aceptada/o polos compañeiros/as.		x		CSC CSIEE
VSC-B2.8	5º-VSCB2.8.4 - Expón en historias creativas as características da relación da amizade.	. Expón as características de relación de amizade en historias creativas.		x		CCL CSC CCEC CD CAA
Bloque 3: A convivencia e os valores sociais						
VSC-B3.1	5º-VSCB3.1.1 - Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración.	. Traballa de forma colaborativa.		x		CSC CSIEE
VSC-B3.1	5º-VSCB3.1.2 - Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula.	. A mostra unha actitude aberta cara aos demais e a outras ideas.		x		CSC CSIEE
VSC-B3.2	5º-VSCB3.2.1 - A mostra boa disposición para ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe.	. Valora e pide axuda.		x		CAA CSIEE CSC
VSC-B3.2	5º-VSCB3.2.2 - Recorre ás estratexias de axuda entre iguais.	. Recorre aos seus compañeiros/as para resolver dúbidas.		x		CAA CSIEE CSC
VSC-B3.2	5º-VSCB3.2.3 - Respecta as regras durante o traballo en equipo.	. Respecta as regras.		x		CSC
VSC-B3.3	5º-VSCB3.3.1 - Argumenta a necesidade de que existan normas de convivencia nos diferentes espazos de interacción social.	. Argumenta as necesidades de que existan normas.		x		CCL CSC
VSC-B3.3	5º-VSCB3.3.2 - Participa na elaboración das normas da aula.	. Participa na elaboración das normas da aula.		x		CCL CSC
VSC-B3.3	5º-VSCB3.3.3 - Respecta as normas do centro escolar.	. Comparte e respecta as normas do centro.		x		CSC
VSC-B3.4	5º-VSCB3.4.1 - Resolve os conflitos de modo construtivo.	. Resolve conflitos de modo construtivo.		x		CSC CSIEE

VSC-B3.4	5º-VSCB3.4.2 - Sigue as fases da mediación ensituacións reais e simulacións.	. Sigue as fases de mediación para resolver problemas.		x		CSC CSIEE
VSC-B3.4	5º-VSCB3.4.3 - Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos nas relacións interpersoais.	. Emprega a linguaxe positiva.		x		CCL CSC
VSC-B3.4	5º-VSCB3.4.4 - Analiza as emocións, sentimentos, posibles pensamentos e puntos de vista das partes en conflito.	. Empatiza coas partes en conflito.		x		CSC CSIEE
VSC-B3.5	5º-VSCB3.5.1 - Razona o sentido da responsabilidade social e da xustiza social.	. Razona o sentido da responsabilidade e xustiza.		x		CAA CSC
VSC-B3.5	5º-VSCB3.5.2 - Identifica e analiza criticamente desigualdades sociais.	. Identifica e analiza as desigualdade sociais.		x		CSC CSIEE
VSC-B3.5	5º-VSCB3.5.3 - Describe condutas solidarias.	. Recoñece as condutas solidarias.		x		CSC CCL
VSC-B3.6	5º-VSCB3.6.1 - Amósase xeneroso no seu contorno próximo.	. É xeneroso/a no seu contorno.		x		CSC
VSC-B3.6	5º-VSCB3.6.2 - É capaz de sensibilizar sobre causas altruístas realizando exposicións orais sobre o seu valor e cometidos.	. Empatiza con causas altruístas.		x		CCL CSC CSIEE
VSC-B3.6	5º-VSCB3.6.3 - Colabora en causas altruístas en colaboración coa comunidade educativa	. Valora e colabora en causas altruístas.		x		CSC CSIEE
VSC-B3.7	5º-VSCB3.7.1 - Coñece e respecta os dereitos e deberes do alumnado.	. Coñece e respecta os dereitos e deberes do alumnado.		x		CSC
VSC-B3.7	5º-VSCB3.7.2 - Realiza xuízos morais, de xeitoguiado, de situacións escolares.	. Comprende o que é un xuízo moral e o realiza.		x		CSC CSIEE
VSC-B3.7	5º-VSCB3.7.3 - Xustifica as súas actuacións en base a valores persoais como a dignidade, a liberdade, a autoestima, a	. Xustifica as súas actuacións en base a valores persoais.		x		CSC CSIEE

	seguridade nun mesmoe a capacidade de enfrontarse aos problemas.					
VSC-B3.8	5º-VSCB3.8.1 - Argumenta o carácter universal dos dereitos humanos	. Valora o carácter universal dos dereitos humanos.		x		CSC CCL
VSC-B3.8	5º-VSCB3.8.2 - Expón a importancia de que todas as persoas gocen dos dereitos básicos: saúde, benestar, alimentación, vestido, vivenda e asistencia médica.	. Coñece a importancia de que todas as persoas gocen dos dereitos básicos.		x		CSC CCL
VSC-B3.8	5º-VSCB3.8.3 - Axuíza criticamente as circunstancias de persoas que viven en situacións de privación dos dereitos básicos.	. Condena as circunstancias de persoas que viven en situación de privación dos dereitos básicos.		x		CSC CSIEE
VSC-B3.9	5º-VSCB3.9.1 - Argumenta e expón mediante imaxes a importancia de garantir a igualdade de dereitos e a non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social.	. Analiza e comprende feitos discriminatorios.			x	CCL CCEC CSC
VSC-B3.9	5º-VSCB3.9.2 - Descubre e axuíza criticamente casos próximos de desigualdade e discriminación.	. Condena casos próximos de desigualdade e discriminación.			x	CSC CSIEE
VSC-B3.10	5º-VSCB3.10.1 - Axuíza criticamente actitudes de falta de respecto á igualdade de oportunidades de homes e mulleres.	. Condena as faltas de respecto cara a homes e mulleres.			x	CSC CSIEE
VSC-B3.10	5º-VSCB3.10.2 - Colabora con persoas doutro sexo en diferentes situacións escolares.	. Colabora con compañeiros de outro sexo en diferentes situacións escolares.			x	CSC CSIEE
VSC-B3.10	5º-VSCB3.10.3 - Realiza diferentes tipos de actividades independentemente do seu sexo.	. Realiza actividades independentemente do seu sexo.			x	CSC CSIEE
VSC-B3.11	5º-VSCB3.11.1 - Reflexiona sobre os dereitos e deberes da Constitución Española.	. Reflexiona e valora sobre os dereitos e deberes da Constitución Española.			x	CSC
VSC-B3.11	5º-VSCB3.11.2 - Expresa a importancia de garantir os	. Valora a importancia de garantir os dereitos e deberes das persoas do contorno.			x	CSC CCL

	dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás do seu contorno.					
VSC-B3.11	5º-VSCB3.11.3 - Participa no benestar da contorna próxima baseándose nos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.	. Participa no benestar da contorna próxima.			x	CSC CSIEE
VSC-B3.12	5º-VSCB3.12.1 - Expresa as notas características da convivencia democrática.	. Coñece as características dunha convivencia democrática.			x	CSC CCL
VSC-B3.12	5º-VSCB3.12.2 - Argumenta a importancia dos valores cívicos na sociedade democrática.	. Analiza a importancia dunha sociedade democrática.			x	CSC CCL
VSC-B3.13	5º-VSCB3.13.1 - Analiza, explica e expón as causas e consecuencias da intervención humana no medio.	. Identifica as causas e consecuencias da intervención humana no medio.			x	CSC CSIEE
VSC-B3.13	5º-VSCB3.13.2 - Investiga criticamente a intervención humana no medio ambiente e comunica os resultados.	. Codena a intervención humana no medio ambiente			x	CSC CAA CSIEE CMCT
VSC-B3.13	5º-VSCB3.13.3 - Argumenta comportamentos de defensa e recuperación do equilibrio ecolóxico e de conservación do medio ambiente.	. Analiza comportamentos de defensa e recuperación do equilibrio ecolóxico e de conservación do medio ambiente.			x	CSC CCL
VSC-B3.14	5º-VSCB3.14.1 - Realiza un uso ético das novas tecnoloxías.	. Usa as novas tecnoloxías.			x	CD CSC
VSC-B3.14	5º-VSCB3.14.2 - Coñece o emprego seguro das novas tecnoloxías.	. Coñece un uso seguro das novas tecnoloxías.			x	CD CSC
VSC-B3.15	5º-VSCB3.15.1 - Colabora en campañas escolares sobre a importancia e a promoción do respecto das normas de educación viaria.	. Colabora en actividades sobre a importancia e respecto das normas de educación viaria.			x	CSC CSIEE
VSC-B3.15	5º-VSCB3.15.2 - Analiza información na prensa en relación cos accidentes de tráfico.	. Comparte e analiza a información sobre accidentes de tráfico.			x	CSC CCL CMCT CD
VSC-B3.15	5º-VSCB3.15.3 - Investiga sobre as principais causas dos	. Uso das novas tecnoloxías para coñecer causas de accidentes de tráfico.			x	CSC CD CAA

	accidentes de tráfico coa axuda das novas tecnoloxías.					
VSC-B3.15	5º-VSCB3.15.4 - Explica as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico.	. Explica as consecuencias de accidentes de tráfico.			x	CSC CCL CMCT CD
VSC-B3.16	5º-VSCB3.16.1 - Desenvolve proxectos relacionados coas principais causas dos accidentes de tráfico, sobre os que se informa en diferentes medios de comunicación.	. Desenvolve proxectos relacionados con accidentes de tráfico.			x	CSC CSIEE CAA CMCT
VSC-B3.16	5º-VSCB3.16.2 - Reflexiona sobre o modo no que se poderían evitar accidentes de tráfico e expón as súas conclusións.	. Reflexiona sobre maneiras de evitar accidentes . . Expón as súas conclusións.			x	CSC CCL
VSC-B3.16	5º-VSCB3.16.3 - Explica as principais medidas que se poderían tomar para previr accidentes de tráfico.	. Explica distintas maneiras de previr accidentes de tráfico.			x	CSC CCL CSIEE

TEMPORALIZACIÓN, PONDERACIÓN E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN DOS ESTÁNDARES DO CURSO

CURSO		2021 - 2022					
NIVEL		5º PRIMARIA	ÁREA	Educación Plástica (EP)			
Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro		T 1	T 2	T 3	C.C.
Bloque 1: Educación audiovisual							
EP-B1.1	5º-EPB1.1.1 - Recoñece as imaxes fixas e en movemento e clasificaas.	. Diferenza as imaxes fixas e en movemento.		x			CCEC CSIEE
EP-B1.1	5º-EPB1.1.2. - Debuxa aspectos da vida cotiá.	. Debuxa.		x			CCEC CSIEE
EP-B1.2	5º-EPB1.2.1 - Identifica os recursos e os materiais utilizados para elaborar unha obra.	. Recoñece os recursos e materiais que utiliza para debuxar.		x			CCEC CCL
EP-B1.2	5º-EPB1.2.2 - Analiza as posibilidades de materiais, texturas, formas e cores aplicadas sobre diferentes soportes.	. Utiliza distintos materiais, texturas, formas e cores sobre distintos soportes.		x			CCEC
EP-B1.3	5º-EPB1.3.1 - Coñece a evolución da fotografía desde o branco/negro á cor, do formato papel ao dixital, e valora as posibilidades que proporciona a tecnoloxía.	. Coñece e valora a evolución da fotografía en formato papel a dixital.		x			CCEC CCL
EP-B1.3	5º-EPB1.3.2 - Realiza fotografías utilizando utilizando medios tecnolóxicos, analizando , a posteriori, se o encadre é máis axeitado para o propósito inicial.	. Realiza fotografías usando medio tecnolóxicos.		x			CCEC CCL
EP-B1.3	5º-EPB1.3.1 - Recoñece os diferentes temas da fotografía.	. Identifica os diferentes temas da fotografía.		x			CCEC
Bloque 2: Expresión artística							
EP-B2.1	5º-EPB2.1.1 - Realiza composicións que trasmitan emocións e sensacións básicas, utilizando distintos elementos e recursos para os axustar ás	. Realiza composicións utilizando utilizando distintos elementos e recursos.		x			CSIEE CCEC CCL

	necesidades.					
EP-B2.1	5º-EPB2.1.2 - Busca un cartel e confecciona o seu propio anuncio.	. Confecciona anuncios.	x			CCEC CSIEE
EP-B2.2	5º-EPB2.2.1 - Confecciona planos, e mapas simples coa axuda das ferramentas básicas, individualmente e en grupo.	. Realiza planos e mapas simples coas ferramentas básicas, individualmente ou en grupo.	X			CCEC CMCCT CSC
EP-B2.2	5º-EPB2.2.2 - Utiliza e manexa os elementos que estruturan o espazo gráfico (cuadrícula).	. Utiliza e manexa a cuadrícula.	X			CMCT CCEC
EP-B2.2	5º-EPB2.2.3.- Participa nas actividades propostas e amosa interese por elas, colaborando sempre que se trate dun traballo en grupo..	. Participa nas actividades en grupo e amosa interese por elas.	X			CSC
EP-B2.3	5º-EPB2.3.1 - Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas.	. Representa composicións volumétricas con claroscuro.	X			CCEC CCL
EP-B2.3	5º-EPB2.3.2 - Experimenta coa superposición de planos para crear volume..	. Utiliza a superposición de planos para crear volume.		x		CCEC CMCT
EP-B2.3	5º-EPB2.3.3 - Utiliza a liña horizontal como elemento expresivo para proporcionar sensación de profundidade.	. Utiliza a liña horizontal para crear profundidade.		x		CCEC CMCT
EP-B2.3	5º-EPB2.3.4 - Combina e analiza as cores para as utilizar correctamente na composición.	. Combina e analiza as cores.		x		CCEC
EP-B2.3	5º-EPB2.3.5 -Aproveita a diferenza das texturas achegadas polos lapis de cores e as ceras.	. Utiliza lapis de cores e ceras.		x		CCEC
EP-B2.3	5º-EPB2.3.6 - Constrúe obxectos tridimensionais .	. Constrúe obxectos tridimensionais.		x		CCEC CSIEE
EP-B2.4	5º-EPB2.4.1 - Debuxa formas, figuras e elementos do contexto con dimensións, proporcións, cores e tamaños axeitados.	. Debuxa formas, figuras e elementos do contexto con tamaño axeitado.		x		CCEC CAA

EP-B2.4	5º-MTB2.4.2 - Organiza os espazos das súas producións bidimensionais, utilizando conceptos básicos de composición, equilibrio e proporción.	. Organiza os espazos utilizando conceptos básicos.		x		CCEC CMCT
EP-B2.4	5º-EPB2.4.3 - Analiza e compara as texturas naturais e artificiais, así como as texturas visuais e táctiles, sendo capaz de realizar traballos artísticos utilizando estes coñecementos.	. Realiza traballos artísticos con texturas naturais e artificiais.		x		CCEC CMCT
EP-B2.4	5º-EPB2.4.4 - Distingue o tema ou xénero de obras plásticas.	. Distingue o tema ou xénero de obras plásticas.		x		CCEC CMCT
EP-B2.4	5º-EPB2.4.5 - Realiza imaxes humanas, animais e casa, partindo dun bosquexo.	. Realiza imaxes con axuda dun bosquexo.		x		CCEC CSIEE
EP-B2.5	5º-EPB2.5.1 - Valora os elementos e os recursos empregados para conseguir o efecto que máis se axuste ao resultado final.	. Valora os elementos e recursos empregado para conseguir un resultado final axeitado.		x		CCEC CSC
EP-B2.5	5º-EPB2.5.2 - Coida e respecta os materiais, os utensilios e os espazos utilizados.	. Coida e respecta os materiais e espazos utilizados.		x		CSC
EP-B2.5	5º-EPB2.5.3 - Participa e amosa interese polas actividades propostas, colaborando na recollida e na organización do material.	. Colabora na recollida de material.			x	CSC
EP-B2.6	5º-EPB2.6.1 - Completa e realiza os debuxos utilizando os coñecementos aprendidos.	. Completa os debuxos.			x	CCEC CSC
EP-B2.6	5º-EPB2.6.2 - Presenta as tarefas con orde e limpeza respectando as normas e indicacións establecidas.	. Presenta as tarefas con orde e limpeza.			x	CSC CCEC
EP-B2.6	5º-EPB2.6.3 - Amosa interese polo traballo e a aplicación, apreciando a correcta realización dos exercicios e actividades.	. Amosa interese polo traballo ben feito.			x	CSC CCEC
EP-B2.7	5º-EPB2.7.1 - Emprega as novas tecnoloxías para se iniciar no deseño dixital, no tratamento de imaxes o una animación.	. Emprega as novas tecnoloxías para se iniciar no deseño dixital.			x	CD CCEC

Bloque 3: Debuxo xeométrico

EP-B3.1	5º-EPB3.1.1 - Coñece e usa as principais ferramentas básicas do debuxo xeométrico (regra, escuadro, cartabón, semicírculo etc)	. Coñece e usa as principais ferramentas básicas do debuxo xeométrico.			x	CCEC CMCT
EP-B3.1	5º-EPB3.1.2 - Utiliza o trazado de rectas paralelas.	. Traza rectas paralelas.			x	CCEC CMCT
EP-B3.1	5º-EPB3.1.3- Traza ángulos rectos, de 30 e de 60 graos utilizando as ferramentas básicas.	. Traza ángulos rectos, de 30 e de 60 graos axudándose das ferramentas básicas.			x	CCEC CMCT
EP-B3.1	5º-EPB3.1.4 - Manexa os efectos visuais de perspectiva para debuxar triángulos e cuadriláteros.	. Debuxa triángulos e cuadriláteros.			x	CCEC CMCT
EP-B3.1	5º-EPB3.1.5 - Representa e aplica adecuadamente o eixe de simetría.	. Debuxa figuras semétricas.			x	CCEC CMCT
P-B3.1	5º-EPB3.1.6 - Representa formas xeométricas con precisión e coa axuda da cuadrícula e as ferramentas básicas.	. Representa figuras xeométricas nunha cuadrícula.			x	CCEC CMCT

	MAT	LENGUA	LINGUA	CN	CS
11 -18 Setembro	Organización da aula. Normas. Traballo nos cadernos e cos medios informáticos. Reforzo dos coñecementos correspondentes ao 4º Curso				
21 -09/ 9-10	Tema 1	Tema 1	Tema 1	Tema 1	Tema 1
13- 10/30-10	Tema 2	Tema 2	Tema 2		
2 - 11 / 16-11	Tema 3	Tema 3	Tema 3	Tema 2	Tema 5
16-11/ 4-12	Tema 4	Tema 4	Tema 4		
9 - 12 / 22-12	Tema 5	Tema 5	Tema 5	Tema 3	Tema 6
PRIMEIRA AVALIACION. 21 de Decembro de 2021					
11-01 / 22-01	Tema 6	Tema 6	Tema 6		
25-01 / 12-02	Tema 7	Tema 7	Tema 7	Tema 4	Tema 2
18-02/ 12-03	Tema 8	Tema 8	Tema 8		
15-03/ 9-04	Tema 9	Tema 9	Tema 9	Tema 5	Tema 3
SEGUNDA AVALIACION 8 de abril de 2022					
18-04/ 30- 04	Tema 10	Tema 10	Tema 10		
3-05/22	Tema 11	Tema 11	Tema 11	Tema 6	Tema 4
24/05 -11-06	Tema 12	Tema 12	Tema 12		
TERCEIRA AVALIACION: 22 DE XUÑO DE 2022					

.4. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.

Pódese indicar que a distribución de competencias por estándar está reflectido no punto 4 da programación.

Respectando o tratamento específico nalgunhas áreas, os **elementos transversais**, tales como, a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional, traballarase desde todas as áreas posibilitando e fomentando que o proceso de ensino-aprendizaxe dos alumnos sexa o máis completo posible.

Por outra parte, o desenvolvemento de **valores** presentes tamén en todas as áreas axudará a que os nosos alumnos aprendan a desenvolverse desde uns determinados valores que constrúan unha sociedade ben consolidada na que todos poidamos vivir.

A diversidade de alumnos cos seus estilos de aprendizaxe diferente, levarannos a traballar desde as **diferentes potencialidades** que posúen, apoiándonos sempre nas súas fortalezas para poder dar resposta ás súas necesidades.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

Os obxectivos curriculares da área de matemáticas así como criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe cobren os aspectos básicos desta competencia no uso de elementos matemáticos e resolución de problemas así como de comprensión e aplicación dos métodos científicos. Así mesmo, engadiremos algúns aspectos máis que os complementen, como pode ser o coidado do medio para adestrar a boa xestión de recursos materiais ou hábitos saudables desde o centro de interese formulado nas unidades. O traballo centrarase en:

- Desenvolver e promover hábitos de vida saudable en canto a alimentación e o exercicio físico.
- Manexar a linguaxe matemática con precisión en calquera contexto.
- Identificar e manipular con precisión elementos matemáticos (números, datos, elementos xeométricos...).
- Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución de situacións problemáticas en contextos reais e en calquera materia.
- Realizar argumentacións en calquera contexto con esquemas lóxico-matemáticos.
- Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.

Comunicación lingüística

A comprensión escrita así como a expresión oral e escrita deben ser adestradas desde todas as áreas, pois son parte do que se denominaron aspectos competenciais transversais. Para iso, en cada unidade didáctica, adestraremos polo menos un destes indicadores.

A comprensión é vital para o desenvolvemento de calquera área e, por este motivo, deberiamos adestralos de xeito explícito e sistemático ao longo de todas as unidades.

Serán:

- Comprender o sentido dos textos escritos.
- Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...
- Gozar coa lectura.
- Expresar oralmente de xeito ordenado e clara calquera tipo de información.
- Respetar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor...
- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros nas

diversas situacións comunicativas.

Redactar textos sinxelos seguindo as instrucións dadas, de xeito ordenado, coidando a expresión e respectando as normas básicas de ortografía e de puntuación.

Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.

Producir textos escritos de diversa complexidade para o seu uso en situacións cotiás ou de materias diversas.

Competencia dixital

No decreto do currículo queda clara a necesidade de traballar de xeito transversal en todas as áreas as tecnoloxías da información e da comunicación audiovisual. É evidente a importancia das ferramentas dixitais para a adquisición de coñecemento en todas as materias e idades.

Para iso, centraremos a nosa atención en:

Empregar distintas fontes para a busca de información.

Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.

Elaborar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.

Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.

Utilizar as distintas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.

Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.

Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.

Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Levamos varios anos de experiencia no uso do programa Abalar e, tamén traballando co alumnado a través dunha aula dixital. Este ano continuaremos traballando neste sentido, intentando adecuar os contidos ás demandas da LOMCE.

Conciencia e expresións culturais

Malia que esta competencia se desenvolve principalmente nas áreas de Ciencias Sociais e nas linguas, e na educación en valores, no resto traballarámola desde a interculturalidade e respecto por crenzas e pensamentos diferentes e a expresión artística con sentido estético na realización de traballos.

En todo caso, tomamos como referencia:

- Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

As competencias sociais e cívicas encerran a comprensión e a aplicación de dereitos e deberes dos cidadáns nun Estado democrático. Traballar cos compañeiros, convivir, compartir coñecemento, participar na xestión do grupo, propoñer, colaborar... son aspectos desta competencia que podemos adestrar desde calquera área, máis aló dos propiamente relacionados coas áreas de ciencias sociais e naturais.

Porén poñeremos o acento nos seguintes aspectos.

- Desenvolver capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e na resolución de conflitos.

- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Involucrarse ou promover accións cun fin social.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

Desenvolver a autonomía persoal, o liderado na xestión de grupos de traballo e estimular a creatividade son aspectos doadamente abordables desde calquera área no traballo diario e mediante a proposta de traballo en grupos colaboradores. Ademais, podemos promover o adestramento de habilidades propiamente emprendedoras no deseño de tarefas que permitan a xestión de recursos materiais e persoais.

Os aspectos sobre os que traballaremos son:

- Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.
- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
- Ser constante no traballo, superando as dificultades.
- Xestionar o traballo do grupo, coordinando tarefas e tempos.
- Contaxiar entusiasmo pola tarefa e confianza nas posibilidades de alcanzar obxectivos.
- Configurar unha visión de futuro realista e ambiciosa.
- Encontrar posibilidades no contorno que outros non aprecian.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.
- Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo

Aprender a aprender

A competencia aprender a aprender toma especial relevancia á hora de xerar procesos de pensamento eficaces para resolución de problemas en cada unha das áreas. Por este motivo, traballarámola de xeito especialmente intenso, dado que está incrustada na razón de ser da Educación Primaria. Por iso, a reflexión sobre os procesos de aprendizaxe e a consecución de obxectivos é especialmente relevante.

- Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.
- Xestionar os recursos e as motivacións persoais a favor da aprendizaxe.
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Planificar os recursos necesarios e os pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os pasos seguintes en función dos resultados intermedios.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.
- Tomar conciencia dos procesos de aprendizaxe.

Perfil Competencial Comunicación Lingüística (CCL)

CNB1.1.1. Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analízala, obtén conclusións, elabora informes e comunica os resultados en diferentes soportes.

CNB1.1.2. Expresa oralmente e por escrito, de forma clara e ordenada contidos relacionados coa área manifestando a comprensión de textos orais e/ou escritos.

CNB1.1.3. Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas etc.).

CNB1.1.4. Manexa estratexias axeitadas para acceder á información dos textos de carácter científico.

CNB1.4.1. Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, realizando, extraendo conclusións e comunicando os resultados.

CNB1.4.2. Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.

CNB2.3.2. Coñece os principios das dietas equilibradas, e elabora menús variados identificando ás prácticas saudables.

CNB3.1.1. Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas, nomeando as principais características e funcións de cada un deles.

CNB3.3.1. Coñece e explica, con rigorosidade, as principais características e compoñentes dun ecosistema.

CNB3.3.2. Investiga con criterio científico, ecosistemas próximos e presenta resultados en diferentes soportes.

CNB3.3.5. Observa e rexistra algún proceso asociado á vida dos seres vivos, utiliza os instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados e comunica de xeito oral e escrito os resultados.

CNB4.2.2. Describe a diferenza entre masa e volume.

CNB4.2.3. Identifica e explica as principais características da flotación nun medio líquido.

CNB4.3.1. Identifica e explica as diferenzas entre enerxías renovables e non renovables e argumenta sobre as accións necesarias para o desenvolvemento enerxético, sostible e equitativo.

CNB4.4.1. Realiza experiencias sinxelas, en equipo, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciación hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes.

CNB5.1.2. Observa, identifica e explica algúns efectos da electricidade da vida cotiá.

CNB5.1.3. Expón exemplos de materiais condutores e illantes, argumentado a súa exposición.

CNB5.2.1. Coñece algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade e explica os beneficios ou riscos para a sociedade.

CNB5.2.2. Valora e describe a influencia do desenvolvemento tecnolóxico nas condicións de vida e no traballo.

CNB5.2.3. Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación.

CSB1.1.1. Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a información relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica oralmente e/ou por escrito.

CSB1.1.3. Realiza as tarefas encomendadas e presenta os traballos de maneira ordenada, clara e limpa.

CSB1.3.1. Emprega de maneira axeitada o vocabulario adquirido para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais.

CCB1.3.2. Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos de carácter xeográfico,

social e histórico.

CSB1.3.3. Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.

CSB2.1.1. Describe como é e de que forma se orixinou o Universo e explica os seus principais compoñentes identificando galaxia, estrela, planeta, satélite, asteroide e cometa.

CSB2.2.1. Describe as características, compoñentes do Sistema Solar, localizando o Sol no centro do mesmo e os planetas segundo a súa proximidade.

CSB2.3.1. Define e representa o movemento de translación terrestre, o eixe do xiro e os polos xeográficos, asocia as estacións do ano ao seu efecto combinado e calcula os fusos horarios.

CSB2.3.2. Explica o día e a noite como consecuencia da rotación terrestre e como unidades para medir o tempo.

CSB2.3.3. Define a translación da Lúa identificando e nomeando as fases lunares.

CSB2.5.1. Define clima, nomea os seus elementos e identifica os factores que determinan en España.

CSB2.6.1. Explica que é unha zona climática, nomeando as tres zonas climáticas do planeta e describindo as súas características principais.

CSB2.6.2. Describe e sinala nun mapa os tipos de climas de España, e as zonas ás que afecta cada un, interpretando e analizando climogramas de distintos territorios de España e relacionándoos co clima ao que pertence.

CSB2.7.1. Define paisaxe, identifica os seus elementos e explica as características das principais paisaxes de España valorando a súa diversidade.

CSB2.9.1. Explica a importancia do coidado do medio, así como as consecuencias da acción humana neste.

CSB3.1.1. Identifica, respecta e valora os principios democráticos máis importantes establecidos na Constitución e explica a importancia que a Constitución ten para o funcionamento do Estado español.

CSB3.2.1. Identifica as principais institucións do Estado español e describe as súas funcións e a súa organización.

CSB3.2.2. Identifica e comprende a división de poderes do Estado e cales son as atribucións recollidas na Constitución para cada un deles.

CSB3.3.1. Explica a organización territorial de España, nomea as estruturas básicas de goberno e localiza en mapas políticos as distintas comunidades autónomas que forman España, así como as súas provincias.

CSB3.4.1. Valora, partindo da realidade do estado español, a diversidade cultural, social, política e lingüística nun mesmo territorio como fonte de enriquecemento cultural.

CSB3.5.1. Define demografía e poboación, comprende os principais conceptos demográficos e os principais factores que afectan á de poboación.

CSB3.6.1. Describe os principais rasgos da poboación española.

CSB3.6.2. Explica o proceso da evolución da poboación en España e describe a incidencia que tiveron nesta, factores como a esperanza de vida ou a natalidade.

CSB3.6.3. Describe os factores que condicionan a distribución da poboación española.

CSB3.7.1 Explica o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de inmigrantes aos nosos países.

CSB3.7.2. Identifica e describe os principais problemas actuais da poboación española: migracións, envellecemento, etc.

CSB3.8.1. Identifica e define materias primas e produto elaborado e os asocia coas actividades nas que se obteñen.

CSB3 8.2 Describe ordenadamente o proceso de obtención dun produto ata a súa venda e identifica os sectores aos que pertencen.

CSB3.9.2. Explica as actividades relevantes dos sectores primario, secundario e terciario en España e as súas localizacións nos territorios correspondentes.

CSB4.1.1 Identifica a idea de idade da historia e data a Idade Media e Moderna, asociándoas aos feitos que marcan os seus inicios e finais.

CSB4.4.2. Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia medieval e moderna de España, describindo as principais características de cada unha delas.

CSB4.4.5. Identifica as características distintivas das culturas que conviviron nos reinos peninsulares durante a Idade Media describindo a evolución política e os distintos modelos sociais.

CSB4.4.6. Explica as características da Idade Moderna e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia neste período de tempo (Monarquías Austrias, s. XVI-XVII. Os Borbóns, s. XVIII).

LCB1.1.1. Emprega a lingua oral e axusta os rexistros lingüísticos ao grao de formalidade dos contextos nos que produce o seu discurso: debates, exposicións planificadas, conversas.

LCB1.1.2. Expresa ideas, pensamentos, opinións, sentimentos e emocións con claridade.

LCB1.1.3. Aplica as normas sociocomunicativas: escoita activa, espera de quendas, participación respectuosa, adecuación á intervención da persoa interlocutora e normas básicas de cortesía.

LCB1.2.1. Emprega recursos lingüísticos e non lingüísticos para comunicarse nas interaccións orais, recoñecendo o valor complementario e modificador destes.

LCB1.2.2. Exprésase cunha pronunciación e unha dicción correctas: articulación, ritmo,

entoación e volume axeitados.

LCB1.2.3. Interpreta de forma global o sentido de elementos básicos do texto (léxico e locucións).

LCB1.3.1. Expresa as súas propias ideas comprensiblemente, substituindo elementos básicos do modelo dado.

LCB1.3.2. Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situacións de comunicación:

- diálogos

-exposicións orais seguindo modelos e guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e comunicación.

LCB1.3.3. Participa activamente nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida.

LCB1.4.1. Utiliza o vocabulario axeitado a súa idade para expresarse con progresiva precisión nos diferentes contextos de comunicación.

LCB1.4.2. Diferencia polo contexto o significado de correspondencias fonema-grafía idénticas.

LCB1.5.1. Comprende a de forma global a información xeral de textos orais de uso habitual, do ámbito escolar e social, identifica o tema e selecciona as ideas principais

LCB1.5.2. Recoñece a tipoloxía de textos orais atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos).

LCB1.5.3. Responde preguntas correspondentes á comprensión interpretativa.

LCB1.5.4. Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situación de aprendizaxe individual ou colectivo.

LCB1.6.1. Reproduce de memoria breves textos literarios ou non literarios e propios, axeitados

aos seus gustos e intereses.

LCB1.7.1. Elabora comprensiblemente textos orais do ámbito escolar e social e de diferente tipoloxía, seguindo unha secuencia lineal, adecuados ao nivel e imitando modelos

LCB1.7.1. Organiza e planifica o discurso axeitándose aos diferentes modos discursivos(narrar, expoñer, describir, informarse, dialogar)

LCB1.8.1. Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita activa, recollida de datos, pregunta e repregunta, para obter información e verificar a comprensión.

LCB1.8.2. Participa en enquisas e entrevistas, asegurándose mediante preguntas adecuadas, da comprensión propia e por parte da persoa interlocutora.

LCB1.8.3. Participa en debates explicando as súas opinións e ideas, emitindo xuízos persoais fundamentados sobre os temas e coa profundidade propia da súa idade.

LCB1.9.1. Resume entrevistas, noticias e debates infantís... procedentes da radio, televisión e da internet.

LCB1.9.2. Transforma en noticias feitos cotiás próximos á súa realidade, imitando modelos.

LCB1.9.3. Realiza entrevistas e reportaxes sobre temas de interese, seguindo modelos.

LCB2.1.1. Le en voz alta diferentes tipos de textos apropiados á súa idade con velocidade, fluidez e entoación adecuada.

LCB2.1.2. Lee en silencio coa velocidade adecuada textos de diferente complexidade.

LCB2.1.3. Comprende información global e específica en textos de diferente tipoloxía do ámbito escolar e social

LCB2.1.4. Resume textos lidos de diferente tipoloxía e adecuados a súa idade, reflectindo a estrutura e destacando as ideas principais.

LCB2.2.1. Utiliza o título e as ilustracións para activar coñecementos previos sobre o tema, axudándose deles para acceder máis doadamente ao contido dun texto.

LCB2.2.3. Identifica as palabras clave dun texto.

LCB2.2.4. Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e das ilustracións e esquemas que o acompañan.

LCB2.2.5. Relaciona a información contida nos gráficos e ilustracións e a relaciona coa información que aparece no texto.

LCB2.2.6. Interpreta mapas conceptuais sinxelos.

LCB2.3.1. Programa de xeito autónomo un tempo semanal para ler diferentes textos. LCB2.3.2. Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal.

LCB2.4.1. Consulta na biblioteca diferentes fontes bibliográficas e textos de soporte informático para obter información para realizar traballos individuais ou en grupo.

LCB2.4.2. Localiza na biblioteca de aula e centro lecturas axeitadas ao seu gusto persoal e intereses, aplicando as normas básicas de funcionamento da mesma.

LCB2.4.3. Identifica o argumento de lecturas realizadas dando conta dalgunhas referencias bibliográficas: autor ou autora, xénero.

LCB2.4. 4. Selecciona lecturas con criterio persoal e manifesta a súa opinión sobre os textos lidos.

LCB2.5.1. Coida, conserva e organiza os seus libros.

LB2.6.1. Identifica a intención comunicativa de textos xornalísticos e publicitarios. Diferenza entre información e publicidade.

LCB2.6.2. Interpreta a linguaxe figurada, en textos publicitarios.

LCB2.7.1. Utiliza as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información.

LCB3.1.1. Escribe, en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá e do ámbito social e escolar, atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e

persuasivos): diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, contos, folletos informativos e literarios, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, regulamentos, receitas, instrucións, normas...

LCB3.1.2. Escribe textos organizando as ideas con cohesión básica e respectando as normas gramaticais e ortográficas.

LCB3.1.3. Escribe, de forma creativa, diferentes tipos de textos adecuando a linguaxe ás características do xénero.

LCB3.1.4. Elabora un informe seguindo un guión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico, xeográfico ou histórico.

LCB3.1.5. Presenta un informe, utilizando soporte papel e informático, sobre situacións sinxelas, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, Internet), seguindo un plan de traballo e expresando conclusións.

LCB3.1.6. Presenta os seus textos con caligrafía clara e limpeza.

LCB3.2.1. Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.

LCB3.3.1. Aplica correctamente os signos de puntuación, as regras de acentuación e ortográficas propias do nivel nos seus textos escritos.

LCB3.3.2. Reproduce textos ditados, logo de identificar o sentido global e a información específica neles.

LCB3.3.3. Emprega, de xeito guiado e seguindo modelos, estratexias de planificación, procura e selección da información: tomar notas, elaborar esquemas, guións, borradores e mapas conceptuais.

LCB3.3.4. Redacta o texto e revísao para melloralo, utilizando borradores que amosan: a xeración e selección de ideas, a revisión ortográfica e da secuencia coherente do escrito.

LCB3.3.5. Amosa na evolución dos seus escritos interese e esforzo por escribir correctamente de forma persoal.

LCB3.4.1. Utiliza habitualmente o dicionario, en diferentes soportes, no proceso de escritura.

LCB3.5.1. Elabora gráficas a partir de datos seleccionados e organizados procedentes de diferentes textos (libros de consulta, xornais, revistas etc.)

LCB3.5.2. Elabora con creatividade textos do seu interese: contos, anuncios, rimas, cancións, cómics, carteis... facendo ilustracións e buscando imaxes dixitais para facilitar a súa comprensión ou mellorar a súa presentación.

LCB3.6.1. Expresa, por escrito, utilizando de xeito habitual, unha linguaxe non sexista e respectuosa coas diferenzas.

LCB3.7.1. Usa con axuda Internet e as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para escribir, presentar e ilustrar os textos, buscar información, crear táboas e gráficas

LCB3.8.1. Produce os textos establecidos no plan de escritura axeitados á súa idade e nivel.

LCB4.1.1. Coñece e reconece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou relacionar palabras.

LCB4.1.2. Utiliza con corrección os tempos simples e compostos nas formas persoais e non persoais do modo indicativo e subxuntivo de todos os verbos ao producir textos orais e escritos.

LCB4.1.3. Diferencia familias de palabras.

LCB4.2.1. Coñece, reconece e usa sinónimos, antónimos, polisémicos, homófonos, frases feitas na súa expresión oral e escrita.

LCB4.2.2. Recoñece palabras compostas, prefixos e sufixos e crea palabras derivadas.

LCB4.2.3. Identifica e clasifica os diferentes tipos de palabras nun texto.

LCB4.2.4. Utiliza diversos conectores básicos entre oracións nos textos orais e escritos.

LCB4.2.5. Recoñece a oración simple en textos sinxelos e distingue suxeito e predicado.

LCB4.3.1. Coñece a estrutura do dicionario e úsao, en diferentes soportes para buscar o significado de calquera palabra (derivados, sinónimos etc.).

LCB4.3.2. Selecciona a acepción correcta segundo o contexto de entre as varias que lle ofrece o dicionario.

LCB4.3.3. Utiliza as normas ortográficas axeitadas ao nivel e aplícaas nas súas producións escritas.

LCB4.4.1. Sinala as características que definen ás diferentes clases de palabras e nomes: clasificación e uso para construír un discurso sinxelo nos diferentes tipos de producións.

LCB4.4.2. Utiliza correctamente as normas de concordancia de xénero e número na expresión oral e escrita.

LCB4.4.3. Aplica as normas de acentuación e clasifica as palabras dun texto. LCB4.4.4. Utiliza os signos de puntuación nas súas producións escritas.

LCB4.4.5. Aplica as normas do uso da til nos textos de elaboración propia. LCB4.4.6. Utiliza unha sintaxe básica nas producións escritas propias.

LCB4.5.1. Utiliza distintos programas educativos dixitais e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade, como apoio e reforzo da aprendizaxe.

LCB4.6.1. Valora a variedade lingüística de España e o español de América. LCB4.7.1. Compara aspectos (gráficos, sintácticos e léxicos) das linguas que coñece.

LCB5.1.1. Valora e recoñece as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos.

LCB5.2.1. Realiza lecturas guiadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual.

LCB5.2.2. Interpreta a linguaxe figurada, en textos literarios.

LCB5.3.1. Distingue algúns recursos retóricos e métricos básicos propios dos poemas.

LCB5.3.2. Utiliza comparacións, metáforas, aumentativos, diminutivos e sinónimos en textos literarios.

LCB5.4.1. Crea sinxelos textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a

partir de pautas ou modelos dados.

LCB5.5.1. Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade ou de produción propia.

LCB5.5.2. Memoriza e reproduce textos orais adecuados á súa idade: contos, poemas, cancións.

LCB5.6.1. Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade.

LCB5.7.1. Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.

LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo.

LGB1.1.2. Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión.

LGB1.2.1. Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.

LGB1.2.2. Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.

LGB1.3.1. Interpreta en producións orais a retranscrición, a ironía e os dobres sentidos.

LGB1.4.1. Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias.

LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas.

LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas.

LGB1.4.4. Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates.

LGB1.4.5. Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a este a súa produción.

LGB1.5.1. Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper.

LGB1.5.2. Respecta as opinións dos e das demais.

LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.

LGB1.6.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.

LGB1.6.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión.

LGB1.6.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.

LGB1.6.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas.

LGB1.7.1. Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade.

LGB1.7.2. Elaboro un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados. LGB1.7.3. Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto.

LGB1.7.4. Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega.

LGB1.8.1. Elaboro textos sinxelos propios dos medios de comunicación.

LGB1.9.1. Utiliza a expresividade corporal: miradas e postura corporal para reforzar o sentido das súas producións orais.

LGB1.10.1. Amosa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo.

LGB1.11.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo.

LGB1.12.1. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista.

LGB1.12.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas.

LGB1.13.1. Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega.

LGB1.13.2. Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora.

LGB1.14.1. Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional: sanidade, educación, medios de comunicación...

LGB1.14.2. Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.

LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.

LGB2.1.2. Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo).

LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.

LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dobres sentidos en textos.

LGB2.1.5. Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas).

LGB2.1.6. Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferencia, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.

LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.

LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.

LGB2.2.1. Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoa co contido do texto que acompaña.

LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo.

LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias.

LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo.

LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións.

LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso.

LGB2.5.1. Utiliza as tecnoloxías da información para localizar e seleccionar a información nun texto sinxelo adecuado á súa idade.

LGB2.5.2. Utiliza as tecnoloxías da información para organizar a información dun texto sinxelo adecuado á súa idade.

LGB2.5.3. Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto.

LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.

LGB2.7.1. Descodifica con precisión e rapidez as palabras. LGB2.7.2. Le textos en voz alta con fluidez e precisión.

LGB2.7.3. Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados.

LGB2.7.4. Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información...

LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos.

LGB2.8.1. Usa a biblioteca de aula con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.

LGB2.8.2. Usa a biblioteca de centro con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.

LGB2.8.3. Usa as bibliotecas virtuais, para obter datos e informacións, con certa autonomía.

LGB2.9.1. Amona interese pola conservación e organización dos seus libros físicos e/ou virtuais.

- LGB2.10.1. Amona interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.
- LGB2.11.1. Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades.
- LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.
- LGB2.12.1. Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega.
- LGB2.12.2. Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora.
- LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións.
- LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesión, de maneira xeral, os enunciados.
- LGB3.1.3. Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación).
- LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista.
- LGB3.1.5. Escribe e presenta textos propios elaborando borradores. LGB3.1.6. Usa o dicionario durante a elaboración de textos.
- LGB3.2.1. Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, notas e invitacións.
- LGB3.2.2. Redacta textos xornalísticos (noticias, crónicas, reportaxes, entrevistas) e (anuncios e carteis), imitando modelos publicitarios moi sinxelos.
- LGB3.2.3. Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero.
- LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión,

usando o rexistro adecuado.

LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación.

LGB3.3.1. Elabora textos escritos propios do ámbito académico (cuestionarios, resumos, descrições, explicacións...) para obter, organizar e comunicar información.

LGB3.4.1. Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic, contos, poemas, cancións e anécdotas.

LGB3.4.2. Escribe textos sinxelos de carácter creativo. LGB3.4.3. Aprecio polos usos creativos da linguaxe.

LGB3.5.1. Busca e selecciona información en diferentes fontes e soportes dixitais. LGB3.5.2. Emprega procesadores de textos con certa autonomía.

LGB3.5.3. Utiliza, habitualmente, correctores de textos.

LGB3.5.4. Utiliza as TIC, con certa autonomía, para realizar presentacións elementais.

LGB3.6.1. Usa recursos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión dos textos e ilustralos de maneira creativa.

LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado... en calquera soporte.

LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación.

LGB4.1.1. Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo e preposición.

LGB4.1.2. Conxuga e usa con corrección as formas verbais persoais e non persoais dos verbos.

LGB4.1.3. Diferencia as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba tónica das átonas.

LGB4.1.4. Identifica e clasifica os diferentes tipos de enunciado: declarativo, interrogativo,

exclamativo, imperativo.

LGB4.1.5. Recoñece as oracións simples, comprende o seu significado, utiliza correctamente a concordancia de xénero e número e identifica o verbo e os seus complementos: o suxeito, así como os complementos do nome.

LGB4.2.1. Aplica xeralmente as normas de acentuación xerais e de acentuación diacrítica e aprecia o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.

LGB4.2.2. Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas con especial atención nas regras do h, b/v, c/cc, s/x, ll/i/x.

LGB4.3.1. Emprega con corrección os signos de puntuación, facendo unha valoración dos resultados.

LGB4.3.2. Usa unha sintaxe adecuada nas súas producións.

LGB4.3.3. Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono.

LGB4.4.1. Usa diversos conectores básicos entre oracións: causa, consecuencia, finalidade, contradición...

LGB4.4.2. Recoñece determinados procesos de cohesión nos textos: anáfora, sinónimos...

B4.5.1. Identifica, en oracións sinxelas, o papel semántico do suxeito..

B4.6.1. Transforma un texto sinxelo narrativo de estilo directo noutro de estilo indirecto.

LGB4.7.1. Usa axeitadamente o dicionario en papel ou dixital para buscar calquera palabra, seleccionando a acepción precisa segundo cada contexto e como consulta ortográfica.

LGB4.7.2. Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas, identificando e formando familias de palabras.

LGB4.7.3. Recoñece e usa sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas de uso frecuente, frases feitas, siglas e abreviaturas.

LGB4.8.1. Coñece, de xeito xeral, as características máis relevantes (históricas,

socioculturais...)da lingua galega.

LGB4.8.2. Identifica e valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.

LGB4.9.1. Recoñece, de forma xeral, e evita as interferencias entre as linguas que está a aprender.

LGB4.9.2 Identifica diferenzas, regularidades e semellanzas, ortográficas e léxicas entre todas as linguas que coñece e/ou está a aprender, como punto de apoio para a súa aprendizaxe.

LGB5.1.1. escoita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (refrás, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos, cantigas) e da literatura galega en xeral

LGB5.1.2. Valora os textos da literatura oral galega como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.

LGB5.2.1. Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.

LGB5.2.2. Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.

LGB5.3.1. Identifica as características principais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro.

LGB5.3.2. Distingue algúns recursos retóricos e métricos propios dos poemas.

LGB5.3.3. Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións, personificacións, hipérbolos e xogos de palabras.

LGB5.3.4. Identifica os temas recorrentes na literatura.

LGB5.4.1. Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo e lembranzas.

LGB5.5.1. Participa activamente en dramatizacións de textos literarios.

LGB5.6.1. Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.

MTB1.3.2. Iniciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas.

MTB2.1.2. Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.

MTB2.2.1. Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.

MTB2.4.2. Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas.

MTB2.7.1 Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construindo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.

MTB2.7.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo

MTB3.1.1. Estima lonxitudes, capacidades, masas e superficies; elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada.

MTB4.4.1. Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construindo, argumentando, e tomando

decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.

MTB5.2.1. Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficas estatísticas.

MTB5.4.1. Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construindo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización.

MTB5.4.2. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo.

EPB1.2.1. Identifica os recursos e os materiais utilizados para elaborar unha obra.

EPB1.3.1 . Coñece a evolución da fotografía desde o branco/negro á cor, do formato papel ao dixital, e valora as posibilidades que proporciona a tecnoloxía.

EPB 1.3.2. Realiza fotografías utilizando medios tecnolóxicos, analizando, a posteriori, se o encadre é o máis axeitado para o propósito inicial.

EPB2.1.1. Realiza composicións que transmitan emocións e sensacións básicas, utilizando distintos elementos e recursos para os axustar ás necesidades.

EPB2.3.1. Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas.

VSCB1.2.3. Expresa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas.

VSCB1.5.2. Define e formula claramente problemas de convivencia e achega solucións potencialmente efectivas.

VSCB2.1.1. Emprega apropiadamente os elementos da comunicación verbal e non verbal, para expresar con coherencia opinión, sentimentos e emocións.

VSCB2.1.2. Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais e debates.

VSCB2.2.1. Dialoga interpretando e dando sentido ao que oe.

VSCB2 2.2 Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir.

VSCB2.2.3. Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas.

VSCB2.3.1. Comunícase empregando expresións para mellorar a comunicación e facilitar o achegamento co seu interlocutor nas conversas.

VSCB2.3.2. Comparte sentimentos durante o diálogo VSCB2.3.3.Utiliza os elementos que contribúen ao diálogo.

VSCB2.3.4.Recoñece os elementos que bloquean a comunicación en diferentes situacións.

VSCB2.4.1. Realiza unha defensa tranquila e respectuosa das posicións persoais.

VSCB2.4.2. Emprega a linguaxe positiva.

VSCB2.5.1. Infire, de xeito guiado, e dá o sentido adecuado á expresión das demais persoas.

VSCB2.5.2. Relaciona diferentes ideas e opinións para atopar os seus aspectos comúns.

VSCB2.6.1. Interacciona con empatía.

VSCB2.8.4. Expón en historias creativas as características da relación da amizade.

VSCB3.3.1. Argumenta a necesidade de que existan normas de convivencia nos diferentes espazos de interacción social.

VSCB3.3.2. Participa na elaboración das normas da aula.

VSCB3.4.3.Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos nas relacións interpersoais.

VSCB3.5.3. Describe condutas solidarias.

VSCB3.6.2. É capaz de sensibilizar sobre causas altruístas realizando exposicións orais sobre o

seu valor e cometidos.

VSCB3.8.1. Argumenta o carácter universal dos dereitos humanos.

VSCB3.8.2. Expón a importancia de que todas as persoas gocen dos dereitos básicos: saúde, benestar, alimentación, vestido, vivenda e asistencia médica.

VSCB3.9.1. Argumenta e expón mediante imaxes a importancia de garantir a igualdade de dereitos e a non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social.

VSCB3.11.2. Expresa a importancia de garantir os dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás do seu contorno.

VSCB3.12.1. Expresa as notas características da convivencia democrática. VSCB3.12.2. Argumenta a importancia dos valores cívicos na sociedade democrática.

VSCB3.13.3. Argumenta comportamentos de defensa e recuperación do equilibrio ecolóxico e de conservación do medio ambiente.

VSCB3.15.2. Analiza información na prensa en relación cos accidentes de tráfico.

VSCB3.15.4. Explica as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico.

VSCB3.16.2. Reflexiona sobre o modo no que se poderían evitar accidentes de tráfico e expón as súas conclusións.

VSCB3.16.3. Explica as principais medidas que se poderían tomar para previr accidentes de tráfico.

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía (CMCCT)

CNB1.1.1. Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analízala, obtén conclusións, elabora informes e comunica os resultados en diferentes soportes.

CNB1.1.2. Expresa oralmente e por escrito, de forma clara e ordenada contidos relacionados coa área manifestando a comprensión de textos orais e/ou escritos.

CNB1.1.3. Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas etc.).

CNB1.1.4. Manexa estratexias axeitadas para acceder á información dos textos de carácter científico.

CNB1.1.5. Efectúa búsquedas guiadas de información na rede.

CNB1.1.6. Coñece e aplica estratexias de acceso e traballo na rede.

CNB1.2.1. Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.

CNB1.3.1. Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.

CNB1.3.2. Coñece e emprega as normas de uso e de seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e comunicación.

CNB1.3.3. Utiliza algúns recursos ao seu alcance proporcionados polas tecnoloxías da información para comunicarse e colaborar.

CNB1.4.1. Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, realizando, extraendo conclusións e comunicando os resultados.

CNB1.4.2. Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.

CNB2.1.1. Identifica e localiza os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do corpo humano.

CNB2.1.2. Identifica as principais características dos aparellos respiratorio, dixestivo, locomotor, circulatorio e excretor e explica as principais funcións.

CNB2.3.1. Investiga sobre enfermidades relacionadas cunha alimentación inadecuada e presenta conclusións en diversos soportes.

CNB2.3.2. Coñece os principios das dietas equilibradas, e elabora menús variados identificando ás prácticas saudables.

CNB2.3.3. Recoñece os efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas.

CNB3.1.1. Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas, nomeando as principais características e funcións de cada un deles.

CNB3.2.1. Clasifica aos seres vivos e nomea as principais características atendendo ao seu reino: Reino animal. Reino das plantas. Reino dos fungos e outros reinos empregando criterios científicos e medios tecnolóxicos.

CNB3.2.2. Utiliza guías na identificación científica de animais vertebrados, invertebrados e plantas.

CNB3.3.1. Coñece e explica, con rigorosidade, as principais características e compoñentes dun ecosistema.

CNB3.3.2. Investiga con criterio científico, ecosistemas próximos e presenta resultados en diferentes soportes.

CNB3.3.3. Identifica algunhas actuacións humanas que modifican o medio natural e as causas de extinción de especies e explica algunhas actuacións para o seu coidado.

CNB3.3.4. Usa a lupa e outros medios tecnolóxicos para a observación científica.

CNB3.3.5. Observa e rexistra algún proceso asociado á vida dos seres vivos, utiliza os instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados e comunica de xeito oral e escrito os resultados.

CNB4.1.1. Coñece e clasifica materiais segundo as súas propiedades (dureza, solubilidad, estado de agregación e condutividade térmica).

CNB4.2.2. Describe a diferenza entre masa e volume.

CNB4.2.3. Identifica e explica as principais características da flotación nun medio líquido.

CNB4.3.1. Identifica e explica as diferenzas entre enerxías renovables e non renovables e argumenta sobre as accións necesarias para o desenvolvemento enerxético, sostible e equitativo.

CNB4.4.1. Realiza experiencias sinxelas, en equipo, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciación hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes.

CNB4.4.2. Identifica produtos químicos habituais no fogar e os posibles riscos para o organismo. CNB4.4.3. Identifica e explica os símbolos de perigo máis comúns na etiquetaxe.

CNB4.4.4. Respecta as normas de uso, de seguridade, de conservación e de mantemento dos instrumentos de observación e dos materiais de traballo, na aula e no centro.

CNB5.1.1. Observa e identifica os elementos dun circuíto eléctrico e constrúe un. CNB5.1.2. Observa, identifica e explica algúns efectos da electricidade da vida cotiá.

CNB5.1.3. Expón exemplos de materiais condutores e illantes, argumentado a súa exposición.

CNB5.2.1. Coñece algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade e explica os beneficios ou riscos para a sociedade.

CNB5.2.2. Valora e describe a influencia do desenvolvemento tecnolóxico nas condicións de vida e no traballo.

CNB5.2.3. Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación.

CSB1.1.1. Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a información relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica oralmente e/ou por escrito.

CSB1.3.1. Emprega de maneira axeitada o vocabulario adquirido para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais.

CCB1.3.2. Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos de carácter xeográfico, social e histórico.

CSB1.3.3. Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.

CSB2.1.1. Describe como é e de que forma se orixinou o Universo e explica os seus principais compoñentes identificando galaxia, estrela, planeta, satélite, asteroide e cometa.

CSB2.2.1. Describe as características, compoñentes do Sistema Solar, localizando o Sol no centro do mesmo e os planetas segundo a súa proximidade.

CSB2.3.1. Define e representa o movemento de translación terrestre, o eixe do xiro e os polos xeográficos, asocia as estacións do ano ao seu efecto combinado e calcula os fusos horarios.

CSB2.3.2. Explica o día e a noite como consecuencia da rotación terrestre e como unidades para medir o tempo.

CSB2.3.3. Define a translación da Lúa identificando e nomeando as fases lunares.

CSB2.4.1. Identifica e clasifica os diferentes tipos de mapas, define que é a escala nun mapa e emprega e interpreta os signos convencionais máis usuais que poden aparecer nel.

CSB2.5.1. Define clima, nomea os seus elementos e identifica os factores que determinan en España.

CSB2.6.1. Explica que é unha zona climática, nomeando as tres zonas climáticas do planeta e describindo as súas características principais.

CSB2.6.2. Describe e sinala nun mapa os tipos de climas de España, e as zonas ás que afecta cada un, interpretando e analizando climogramas de distintos territorios de España e relacionándoos co clima ao que pertence.

CSB2.8.1. Localiza nun mapa as principais unidades de relevo en España e as súas vertentes hidrográficas.

CSB2.8.2.Sitúa nun mapa os mares, océanos e os grandes ríos de España.

CSB3.5.1.Define demografía e poboación, comprende os principais conceptos demográficos e os principais factores que afectan á de poboación.

CSB3 5.2.Interpreta unha pirámide de poboación e outros gráficos usados no estudo da poboación.

CSB3 8.2 Describe ordenadamente o proceso de obtención dun produto ata a súa venda e identifica os sectores aos que pertencen.

CSB3.9.1.Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao que pertencen.

CSB4.1.1Identifica a idea de idade da historia e data a Idade Media e Moderna, asociándoas aos feitos que marcan os seus inicios e finais.

CSB4.2.1.Coñece algunhas fontes da historia representativas de cada unha das idades da historia, facendo fincapé na Idade Contemporánea.

CSB4.3.1.Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos.

CSB4.4.1.Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes da Idade Media e Idade Moderna en España.

CSB4.4.2.Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia medieval e moderna de España, describindo as principais características de cada unha delas.

CSB4.4.4. Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais da Idade Media e da Idade Moderna en España citando aos seus representantes máis significativos.

LCB2.2.5. Relaciona a información contida nos gráficos e ilustracións e a relaciona coa información que aparece no texto.

LGB2.2.1. Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas

sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoa co contido do texto que acompaña.

MTB1.1.1. Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais.

MTB1.2.1. Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso.

MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso.

MTB1.3.2. Iníciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas.

MTB1.4.1. Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.

MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes.

MTB2.1.1. Identifica os números romanos aplicando o coñecemento á comprensión de datacións.

MTB2.1.2. Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.

MTB2.2.1. Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.

MTB2.2.2. Ordena números enteiros, decimais e fraccións básicas por comparación, representación na recta numérica e transformación duns noutros.

MTB2.3.1. Reduce dúas ou máis fraccións a común denominador e calcula fraccións equivalentes.

MTB2.3.2. Redondea números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima.

MTB2.3.3. Ordena fraccións aplicando á relación entre fracción e número decimal.

MTB2.4.1. Opera cos números coñecendo a xerarquía das operacións.

MTB2.4.2. Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas.

MTB2.4.3. Estima e comproba resultados mediante diferentes estratexias.

MTB2.5.1. Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador. Calcula o produto dunha fracción por un número.

MTB2.5.2. Realiza operacións con números decimais.

MTB2.6.1. Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións cotiás.

MTB2.6.2. Descompón de forma aditiva e de forma aditivo-multiplicativa, números menores de un millón, atendendo o valor de posición das súas cifras.

MTB2.6.3. Identifica múltiplos e divisores empregando as táboas de multiplicar. MTB2.6.4. Calcula os primeiros múltiplos dun número dado.

MTB2.6.5. Calcula todos os divisores de calquera número menor de 100. MTB2.6.6. Calcula o mcm e o mcd.

MTB2.6.7. Descompón números decimais atendendo o valor de posición das súas cifras.

MTB2.6.8. Elabora e emprega estratexias de cálculo mental.

MTB2.6.9. Estima e redondea o resultado de un cálculo valorando a resposta.

MTB2.7.1 Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.

MTB2.7.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.

MTB3.1.1. Estima lonxitudes, capacidades, masas e superficies; elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada.

MTB3.1.2. Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida.

MTB3.2.1. Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade, masa e superficie en forma simple dando o resultado na unidade determinada de antemán.

MTB3.2.2. Expresa en forma simple a medición da lonxitude, capacidade ou masa dada en forma complexa e viceversa.

MTB3.2.3. Compara e ordena medidas dunha mesma magnitude.

MTB3.2.4. Compara superficies de figuras planas por superposición, descomposición e medición.

MTB3.3.1. Realiza equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos. MTB3.4.1. Identifica o ángulo como medida dun xiro ou abertura.

MTB3.4.2. Mide ángulos usando instrumentos convencionais.

MTB3.1.2. Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida.

MTB3.2.1. Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade, masa e superficie en forma simple dando o resultado na unidade determinada de antemán.

MTB3.2.2. Expresa en forma simple a medición da lonxitude, capacidade ou masa dada en forma complexa e viceversa.

MTB3.2.3. Compara e ordena medidas dunha mesma magnitude.

MTB3.2.4. Compara superficies de figuras planas por superposición, descomposición e medición.

MTB3.3.1. Realiza equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos. MTB3.4.1. Identifica o ángulo como medida dun xiro ou abertura.

MTB3.4.2. Mide ángulos usando instrumentos convencionais.

MTB3.5.1. Resolve problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construindo, argumentando... e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.

MTB4.1.1. Identifica e representa ángulos en diferentes posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo vértice...

MTB4.1.2. Traza unha figura plana simétrica doutra respecto dun eixe. MTB4.1.3. Realiza ampliacións e reducións.

MTB4.2.1. Calcula a área e o perímetro de: rectángulo, cadrado e triángulo.

MTB4.2.2. Aplica os conceptos de perímetro e superficie de figuras para a realización de cálculos sobre planos e espazos reais e para interpretar situacións da vida diaria.

MTB4.3.1. Identifica e diferencia os elementos básicos da circunferencia e círculo: centro, raio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular.

MTB4.3.2. Utiliza a composición e descomposición para formar figuras planas e corpos xeométricos a partir doutras.

MTB4.4.1. Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construindo, argumentando, e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.

MTB4.4.2. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e

propoñendo outras formas de resolvelo.

MTB5.1.1. Aplica de forma intuitiva a situacións familiares as medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango.

MTB5.1.2. Realiza e interpreta gráficos moi sinxelos: diagramas de barras, poligonais e sectoriais, con datos obtidos de situacións moi próximas.

MTB5.2.1. Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficas estatísticas.

MTB5.3.1. Identifica situacións de carácter aleatorio.

MTB5.3.2. Realiza conxecturas e estimacións sobre algúns xogos (moedas, dados, cartas, loterías...).

MTB5.4.1. Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construindo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización.

MTB5.4.2. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo.

EPB2.2.1. Confecciona planos, e mapas simples coa axuda das ferramentas básicas, individualmente e en grupo.

EPB2.2.2. Utiliza e manexa os elementos que estruturan o espazo gráfico (cuadrícula).

EPB2.3.2. Experimenta coa superposición de planos para crear volume.

EPB2.3.3. Utiliza a liña horizontal como elemento expresivo para proporcionar sensación de profundidade.

EPB2.4.2. Organiza os espazos das súas producións bidimensionais, utilizando conceptos básicos de composición, equilibrio e proporción.

EPB2.4.3. Analiza e compara as texturas naturais e artificiais, así como as texturas visuais e táctiles, sendo capaz de realizar traballos artísticos utilizando estes coñecementos.

EPB2.4.4. Distingue o tema ou xénero de obras plásticas.

EPB3.1.1 Coñece e usa as principais ferramentas básicas do debuxo xeométrico (regra, escuadro, cartabón, semicírculo etc.)

EPB3.1.2. Utiliza o trazado de rectas paralelas.

EPB3.1.3. Traza ángulos rectos, de 30 e de 60 graos utilizando as ferramentas básicas.

EPB3.1.4. Manexa os efectos visuais da perspectiva para debuxar triángulos e cuadriláteros.

EPB3.1.5. Representa e aplica adecuadamente o eixe de simetría.

EPB3.1.6. Representa formas xeométricas con precisión e coa axuda da cuadrícula e as ferramentas básicas.

VSCB3. 13.2. Investiga criticamente a intervención humana no medio ambiente e comunica os resultados.

VSCB3.15.2. Analiza información na prensa en relación cos accidentes de tráfico.

VSCB3.15.4. Explica as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico.

VSCB3.16.1. Desenvolve proxectos relacionados coas principais causas dos accidentes de tráfico, sobre os que se informa en diferentes medios de comunicación.

Competencia dixital (CD)

CNB1.1.1. Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analízala, obtén conclusións, elabora informes e comunica os resultados en diferentes soportes.

CNB1.1.3. Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas etc.).

CNB1.1.5. Efectúa búsquedas guiadas de información na rede. CNB1.1.6. Coñece e aplica estratexias de acceso e traballo na rede.

CNB1.2.1. Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.

CNB1.3.2. Coñece e emprega as normas de uso e de seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e comunicación.

CNB1.4.2. Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.

CNB3.3.5. Observa e rexistra algún proceso asociado á vida dos seres vivos, utiliza os instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados e comunica de xeito oral e escrito os resultados.

CNB4.4.1. Realiza experiencias sinxelas, en equipo, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciado hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes.

CSB1.1.1. Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a información relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica oralmente e/ou por escrito.

CSB1.3.3. Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.

LCB1.3.2. Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situacións de comunicación:

- diálogos

- exposicións orais seguindo modelos e guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e comunicación.

LCB1.9.1. Resume entrevistas, noticias e debates infantís... procedentes da radio, televisión e da internet.

LCB2.4.1. Consulta na biblioteca diferentes fontes bibliográficas e textos de soporte informático para obter información para realizar traballos individuais ou en grupo.

LCB2.4.2. Localiza na biblioteca de aula e centro lecturas axeitadas ao seu gusto persoal e intereses, aplicando as normas básicas de funcionamento da mesma.

LCB2.7.1. Utiliza as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información.

LCB3.1.1. Escribe, en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá e do ámbito social e escolar, atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos): diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, contos, folletos informativos e literarios, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, regulamentos, receitas, instrucións, normas...

LCB3.1.4. Elabora un informe seguindo un guión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico, xeográfico ou histórico.

LCB3.1.5. Presenta un informe, utilizando soporte papel e informático, sobre situacións sinxelas, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, Internet), seguindo un plan de traballo e expresando conclusións.

LCB3.3.3. Emprega, de xeito guiado e seguindo modelos, estratexias de planificación, procura e selección da información: tomar notas, elaborar esquemas, guións, borradores e mapas conceptuais.

LCB3.5.2. Elabora con creatividade textos do seu interese: contos, anuncios, rimas, cancións, cómics, carteis...facendo ilustracións e buscando imaxes dixitais para facilita a súa comprensión ou mellorar a súa presentación.

LCB3.7.1. Usa con axuda Internet e as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para escribir, presentar e ilustrar os textos, buscar información, crear táboas e gráficas

LCB4.5.1. Utiliza distintos programas educativos dixitais e outros recursos didácticos ao seu

alcance e propios da súa idade, como apoio e reforzo da aprendizaxe.

LGB1.2.1. Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.

LGB1.2.2. Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.

LGB1.8.1. Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación.

LGB1.8.1. Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación.

LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.

LGB2.5.1. Utiliza as tecnoloxías da información para localizar e seleccionar a información nun texto sinxelo adecuado á súa idade.

LGB2.5.2. Utiliza as tecnoloxías da información para organizar a información dun texto sinxelo adecuado á súa idade.

LGB2.5.3. Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto.

LGB2.8.3. Usa as bibliotecas virtuais, para obter datos e informacións, con certa autonomía.

LGB3.2.1. Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, notas e invitacións

LGB3.5.1. Busca e selecciona información en diferentes fontes e soportes dixitais. LGB3.5.2. Emprega procesadores de textos con certa autonomía.

LGB3.5.3. Utiliza, habitualmente, correctores de textos.

LGB3.5.4. Utiliza as TIC, con certa autonomía, para realizar presentacións elementais.

LGB3.6.1. Usa recursos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión dos textos e ilustralos de maneira creativa.

LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre

parágrafos, interliñado... en calquera soporte.

LGB4.7.1. Usa axeitadamente o dicionario en papel ou dixital para buscar calquera palabra, seleccionando a acepción precisa segundo cada contexto e como consulta ortográfica.

LGB5.2.1. Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.

LGB5.2.2. Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.

EPB2.7.1. Emprega as novas tecnoloxías para se iniciar no deseño dixital, no tratamento de imaxes ou na animación.

VSCB2.8.4. Expón en historias creativas as características da relación da amizade. VSCB3.14.1. Realiza un uso ético das novas tecnoloxías.

VSCB3.14.2. Coñece o emprego seguro das novas tecnoloxías.

VSCB3.15.2. Analiza información na prensa en relación cos accidentes de tráfico.

VSCB3.15.3. Investiga sobre as principais causas dos accidentes de tráfico coa axuda das novastecnoloxías.

VSCB3.15.4. Explica as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico.

Aprender a aprender (CAA)

CNB1.1.1. Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analízala, obtén conclusións, elabora informes e comunica os resultados en diferentes soportes.

CNB1.1.3. Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas etc.).

CNB1.3.1. Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.

CNB1.4.1. Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando

problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, realizando, extraendo conclusións e comunicando os resultados.

CNB1.4.2. Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.

CNB4.4.1. Realiza experiencias sinxelas, en equipo, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciar hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes.

CNB5.1.1. Observa e identifica os elementos dun circuíto eléctrico e constrúe un.

CSB1.1.2. Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades.

LCB1.3.2. Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situacións de comunicación:

- diálogos

- exposicións orais seguindo modelos e guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e comunicación.

LCB1.3.3. Participa activamente nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida.

LCB1.5.4. Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situación de aprendizaxe individual ou colectivo.

LCB1.7.1. Elabora comprensiblemente textos orais do ámbito escolar e social e de diferente tipoloxía, seguindo unha secuencia lineal, adecuados ao nivel e imitando modelos

LCB1.7.1. Organiza e planifica o discurso axeitándose aos diferentes modos discursivos (narrar, expoñer, describir, informarse, dialogar)

LCB1.8.1. Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita activa, recollida de datos, pregunta e repregunta, para obter información e verificar a comprensión.

LCB1.8.1. Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita activa, recollida de datos, pregunta e repregunta, para obter información e verificar a comprensión.

LCB1.8.2. Participa en enquisas e entrevistas, asegurándose mediante preguntas adecuadas, da comprensión propia e por parte da persoa interlocutora.

LCB1.8.3. Participa en debates explicando as súas opinións e ideas, emitindo xuízos persoais fundamentados sobre os temas e coa profundidade propia da súa idade.

LCB1.9.3. Realiza entrevistas e reportaxes sobre temas de interese, seguindo modelos.

LCB2.3.1. Programa de xeito autónomo un tempo semanal para ler diferentes textos.

LCB2.3.2. Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal.

LCB2.4.2. Localiza na biblioteca de aula e centro lecturas axeitadas ao seu gusto persoal e intereses, aplicando as normas básicas de funcionamento da mesma.

LCB2.4. 4. Selecciona lecturas con criterio persoal e manifesta a súa opinión sobre os textos lidos.

LCB3.1.3. Escribe, de forma creativa, diferentes tipos de textos adecuando a linguaxe ás características do xénero.

LCB3.1.4. Elabora un informe seguindo un guión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico, xeográfico ou histórico.

LCB3.1.5. Presenta un informe, utilizando soporte papel e informático, sobre situacións sinxelas, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, Internet), seguindo un plan de traballo e expresando conclusións.

LCB3.3.3. Emprega, de xeito guiado e seguindo modelos, estratexias de planificación, procura e selección da información: tomar notas, elaborar esquemas, guións, borradores e mapas

conceptuais.

LCB3.3.4. Redacta o texto e revísao para melloralo, utilizando borradores que amosan: a xeración e selección de ideas, a revisión ortográfica e da secuencia coherente do escrito.

LCB3.3.5. Aмосa na evolución dos seus escritos interese e esforzo por escribir correctamente de forma persoal.

LCB3.5.2. Elabora con creatividade textos do seu interese: contos, anuncios, rimas, cancións, cómics, carteis...facendo ilustracións e buscando imaxes dixitais para facilita a súa comprensión ou mellorar a súa presentación.

LCB5.4.1. Crea sinxelos textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados.

LGB1.2.2. Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.

LGB1.2.2. Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.

LGB1.4.1. Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias.

LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas.

LGB1.4.4. Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates.

LGB1.6.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.

LGB1.6.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión.

LGB1.6.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.

LGB1.8.1. Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación.

LGB1.10.1. Aмосa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo.

LGB1.11.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo.

LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.

LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dobres sentidos en textos.

LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.

LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.

LGB2.2.1. Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoa co contido do texto que acompaña.

LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións.

LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso.

LGB2.5.3. Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto.

LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.

LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.

LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións.

LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados.

LGB3.1.5. Escribe e presenta textos propios elaborando borradores. LGB3.1.6. Usa o dicionario durante a elaboración de textos.

LGB3.3.1. Elabora textos escritos propios do ámbito académico (cuestionarios, resumos,

descricións, explicacións...) para obter, organizar e comunicar información.

LGB3.4.1. Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic, contos, poemas, cancións e anécdotas.

LGB3.4.2. Escribe textos sinxelos de carácter creativo.

LGB3.4.3. Aprecia polos usos creativos da linguaxe.

LGB3.5.1. Busca e selecciona información en diferentes fontes e soportes dixitais. LGB3.5.2. Emprega procesadores de textos con certa autonomía.

LGB3.5.3. Utiliza, habitualmente, correctores de textos.

LGB3.5.4. Utiliza as TIC, con certa autonomía, para realizar presentacións elementais.

LGB3.6.1. Usa recursos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión dos textos e ilustralos de maneira creativa.

MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso.

MTB1.4.1. Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.

MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes.

MTB2.7.1 Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.

MTB2.7.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.

MTB3.5.1. Resolve problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento

(clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando... e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.

MTB4.4.1. Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando, e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.

MTB5.4.1. Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización.

MTB5.4.2. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e proponendo outras formas de resolvelo.

EPB1.1.1. Recoñece as imaxes fixas e en movemento e clasifícaaas

EPB2.1.1. Realiza composicións que transmitan emocións e sensacións básicas, utilizando distintos elementos e recursos para os axustar ás necesidades.

EPB2.1.2. Busca un cartel e confecciona o seu propio anuncio. EPB2.3.6. Constrúe obxectos tridimensionais.

EPB2.4.5. Realiza imaxes humanas, animais e casas, partindo dun bosquexo. VSCB1.1.1. Actúa de forma respectable e digna.

VSCB1.2.2. Aplica o autocontrol á toma de decisión e á resolución de conflitos.

VSCB1.2.3. Expressa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas.

VSCB1.3.1. Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo e asumindo

compromisos para a consecución de obxectivos.

VSCB1.3.2. Realiza unha autoavaliación responsable da execución das tarefas, expresando propostas de mellora.

VSCB1.4.1. Utiliza o pensamento creativo na análise de problemas e na formulación de propostas de actuación.

VSCB1.4.2. Sabe facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.

VSCB1.5.1. Identifica, define problemas sociais e cívicos e achega solucións potencialmente efectivas.

VSCB1.6.1. Identifica vantaxes e inconvenientes dunha posible solución antes de tomar unha decisión ética.

VSCB2.1.2. Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais e debates.

VSCB2.2.2 Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir.

VSCB2.2.3. Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas.

VSCB2.3.2. Comparte sentimentos durante o diálogo

VSCB2.4.1. Realiza unha defensa tranquila e respectuosa das posicións persoais. VSCB2.6.1. Interacciona con empatía.

VSCB2.8.1. Forma parte activa das dinámicas do grupo.

VSCB2.8.2. Establece e mantén relacións emocionais amigables, baseadas no intercambio de afecto e a confianza mutua.

VSCB2.8.3. Consegue a aceptación dos compañeiros e compañeiras. VSCB3.1.1. Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración.

VSCB3.1.2. Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de

vista e sentimentos durante a interacción social na aula.

VSCB3.2.1. A moza boa disposición para ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe. VSCB3.2.2.

Recorre ás estratexias de axuda entre iguais.

VSCB3.3.2. Participa na elaboración das normas da aula. VSCB3.4.1. Resolve os conflitos de modo construtivo.

VSCB3.4.2. Sigue as fases da mediación en situacións reais e simulacións.

VSCB3.4.4. Analiza as emocións, sentimentos, posibles pensamentos e puntos de vista das partes en conflito.

VSCB3.5.2. Identifica e analiza criticamente desigualdades sociais.

VSCB3.6.2. É capaz de sensibilizar sobre causas altruístas realizando exposicións orais sobre o seu valor e cometidos.

VSCB3.6.3. Colabora en causas altruístas en colaboración coa comunidade educativa

VSCB3.7.2. Realiza xuízos morais, de xeito guiado, de situacións escolares.

VSCB3.7.3 Xustifica as súas actuacións en base a valores persoais como a dignidade, a liberdade, a autoestima, a seguridade nun mesmo e a capacidade de enfrontarse aos problemas.

VSCB3.8.3. Axuiza criticamente as circunstancias de persoas que viven en situacións de privación dos dereitos básicos.

VSCB3.9.1. Argumenta e expón mediante imaxes a importancia de garantir a igualdade de dereitos e a non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social.

VSCB3.9.2. Descubre e axuiza criticamente casos próximos de desigualdade e discriminación.

VSCB3.10.1. Axuiza criticamente actitudes de falta de respecto á igualdade de oportunidades de homes e mulleres.

VSCB3.10.2. Colabora con persoas doutro sexo en diferentes situacións escolares.

VSCB3.10.3. Realiza diferentes tipos de actividades independentemente do seu sexo.

VSCB3.11.3. Participa no benestar da contorna próxima baseándose nos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.

VSCB3.13.1. Analiza, explica e expón as causas e consecuencias da intervención humana no medio.

VSCB3. 13.2. Investiga criticamente a intervención humana no medio ambiente e comunica os resultados.

VSCB3.15.1. Colabora en campañas escolares sobre a importancia e a promoción do respecto das normas de educación viaria.

VSCB3.16.1. Desenvolve proxectos relacionados coas principais causas dos accidentes de tráfico, sobre os que se informa en diferentes medios de comunicación.

VSCB3.16.3. Explica as principais medidas que se poderían tomar para previr accidentes de tráfico.

Competencias sociais e cívicas (CSC)

CNB1.3.1. Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.

CNB1.3.2. Coñece e emprega as normas de uso e de seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e comunicación.

CNB1.4.2. Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.

CNB2.3.1. Investiga sobre enfermidades relacionadas cunha alimentación inadecuada e presenta conclusións en diversos soportes.

CNB2.3.2. Coñece os principios das dietas equilibradas, e elabora menús variados identificando ás prácticas saudables.

CNB2.3.3. Recoñece os efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas.

CNB3.3.3. Identifica algunhas actuacións humanas que modifican o medio natural e as causas de extinción de especies e explica algunhas actuacións para o seu coidado.

CNB4.3.1. Identifica e explica as diferenzas entre enerxías renovables e non renovables e argumenta sobre as accións necesarias para o desenvolvemento enerxético, sostible e equitativo.

CNB5.2.1. Coñece algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade e explica os beneficios ou riscos para á sociedade.

CNB5.2.2. Valora e describe a influencia do desenvolvemento tecnolóxico nas condicións de vida e no traballo.

CNB5.2.3. Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación.

CSB1.2.1. Participa en actividades individuais e de grupo, e emprega estratexias de traballo cooperativo valorando o esforzo e o coidado do material.

CSB1.2.2. Adopta un comportamento responsable, construtivo e solidario, respectando diferentes ideas e achegas nos debates e recoñecendo a cooperación e o diálogo como principios básicos do funcionamento democrático.

CSB1.3.1. Emprega de maneira axeitada o vocabulario adquirido para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais.

CCB1.3.2. Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos de carácter xeográfico, social e histórico.

CSB1.3.3. Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.

CSB2.7.1. Define paisaxe, identifica os seus elementos e explica as características das principais paisaxes de España valorando a súa diversidade.

CSB2.9.1. Explica a importancia do coidado do medio, así como as consecuencias da acción humana neste.

CSB2.9.2. Favorece o desenvolvemento sostible e o consumo responsable.

CSB3.1.1. Identifica, respecta e valora os principios democráticos máis importantes establecidos na Constitución e explica a importancia que a Constitución ten para o funcionamento do Estado español.

CSB3.2.1. Identifica as principais institucións do Estado español e describe as súas funcións e a súa organización.

CSB3.2.2. Identifica e comprende a división de poderes do Estado e cales son as atribucións recollidas na Constitución para cada un deles.

CSB3.3.1. Explica a organización territorial de España, nomea as estruturas básicas de goberno e localiza en mapas políticos as distintas comunidades autónomas que forman España, así como as súas provincias.

CSB3.4.1. Valora, partindo da realidade do estado español, a diversidade cultural, social, política e lingüística nun mesmo territorio como fonte de enriquecemento cultural.

CSB3.5.1. Define demografía e poboación, comprende os principais conceptos demográficos e os principais factores que afectan á de poboación.

CSB3.6.1. Describe os principais rasgos da poboación española.

CSB3.6.2. Explica o proceso da evolución da poboación en España e describe a incidencia que tiveron nesta, factores como a esperanza de vida ou a natalidade.

CSB3.6.3. Describe os factores que condicionan a distribución da poboación española.

CSB3.6.4 Sitúa nun mapa os maiores núcleos de poboación en España e as zonas máis densamente poboadas.

CSB3.7.1 Explica o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de inmigrantes ao noso país.

CSB3.7.2. Identifica e describe os principais problemas actuais da poboación española: migracións, envellecemento, etc.

CSB3.8.1. Identifica e define materias primas e produto elaborado e os asocia coas actividades nas que se obteñen.

CSB3 8.2 Describe ordenadamente o proceso de obtención dun produto ata a súa venda e identifica os sectores aos que pertencen.

CSB3.9.1. Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao que pertencen.

CSB3.9.2. Explica as actividades relevantes dos sectores primario, secundario e terciario en España e as súas localizacións nos territorios correspondentes.

CSB4.1.1 Identifica a idea de idade da historia e data a Idade Media e Moderna, asociándoas aos feitos que marcan os seus inicios e finais.

CSB4.2.1. Coñece algunhas fontes da historia representativas de cada unha das idades da historia, facendo fincapé na Idade Contemporánea.

CSB4.3.1. Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos.

CSB4.4.1. Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes da Idade Media e Idade Moderna en España.

CSB4.4.2. Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia medieval e moderna de España, describindo as principais características de cada unha delas.

CSB4.4.3. Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España das distintas épocas históricas estudadas.

CSB4.4.4. Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais da Idade Media e da Idade Moderna en España citando aos seus representantes máis significativos.

CSB4.4.5. Identifica as características distintivas das culturas que conviviron nos reinos peninsulares durante a Idade Media describindo a evolución política e os distintos modelos sociais.

CSB4.4.6. Explica as características da Idade Moderna e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia neste período de tempo (Monarquía dos Austrias, s. XVI-XVII. Os Borbóns, s. XVIII).

CSB4.5.1. Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.

CSB4.6.1. Aprecia a herdanza cultural a escala local e nacional como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar.

LCB1.1.1. Emprega a lingua oral e axusta os rexistros lingüísticos ao grao de formalidade dos contextos nos que produce o seu discurso: debates, exposicións planificadas, conversas.

LCB1.1.3. Aplica as normas sociocomunicativas: escoita activa, espera de quendas, participación respectuosa, adecuación á intervención da persoa interlocutora e normas básicas de cortesía.

LCB1.3.2. Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situacións de comunicación:

- diálogos

- exposicións orais seguindo modelos e guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e comunicación.

LCB1.3.3. Participa activamente nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida.

LCB1.5.4. Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situación de

aprendizaxe individual ou colectivo.

LCB1.8.1. Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita activa, recollida de datos, pregunta e repregunta, para obter información e verificar a comprensión.

LCB1.8.2. Participa en enquisas e entrevistas, asegurándose mediante preguntas adecuadas, da comprensión propia e por parte da persoa interlocutora.

LCB1.8.3. Participa en debates explicando as súas opinións e ideas, emitindo xuízos persoais fundamentados sobre os temas e coa profundidade propia da súa idade.

LCB1.9.1. Resume entrevistas, noticias e debates infantís... procedentes da radio, televisión e da internet.

LCB1.9.2. Transforma en noticias feitos cotiás próximos á súa realidade, imitando modelos.

LCB2.6.2. Interpreta a linguaxe figurada, en textos publicitarios.

LCB3.1.4. Elabora un informe seguindo un guión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico, xeográfico ou histórico.

LCB3.2.1. Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.

LCB3.6.1. Expresa, por escrito, utilizando de xeito habitual, unha linguaxe non sexista e respectuosa coas diferenzas.

LCB4.6.1. Valora a variedade lingüística de España e o español de América. LCB4.7.1. Compara aspectos (gráficos, sintácticos e léxicos) das linguas que coñece.

LCB5.5.1. Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade ou de produción propia.

LCB5.7.1. Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.

LGB1.1.2. Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión.

LGB1.2.1. Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.

LGB1.4.1. Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias.

LGB1.5.1. Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper.

LGB1.5.2. Respecta as opinións dos e das demais.

LGB1.6.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.

LGB1.6.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.

LGB1.6.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión.

LGB1.6.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.

LGB1.6.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas.

LGB1.7.3. Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto.

LGB1.8.1. Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación.

LGB1.9.1. Utiliza a expresividade corporal: miradas e postura corporal para reforzar o sentido das súas producións orais.

LGB1.12.1. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista.

LGB1.12.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas.

LGB1.13.2. Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora.

LGB1.14.2. Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou

descoñecidas.

LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.

LGB2.2.1. Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoa co contido do texto que acompaña.

LGB2.7.4. Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información...

LGB2.7.5. Fai lecturas dramatizadas de textos.

LGB2.8.1. Usa a biblioteca de aula con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.

LGB2.8.2. Usa a biblioteca de centro con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.

LGB2.9.1. Amonsa interese pola conservación e organización dos seus libros físicos e/ou virtuais.

LGB2.10.1. Amonsa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.

LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.

LGB2.12.2. Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora.

LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista.

LGB3.2.2. Redacta textos xornalísticos (noticias, crónicas, reportaxes, entrevistas) e (anuncios e carteis), imitando modelos publicitarios moi sinxelos.

LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado.

LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación.

LGB3.4.1. Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic, contos, poemas, cancións e anécdotas.

LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación.

LGB4.2.1. Aplica xeralmente as normas de acentuación xerais e de acentuación diacrítica e aprecia o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.

LGB4.2.2. Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas con especial atención nas regras do h, b/v, c/cc, s/x, ll/i/x.

LGB4.3.3. Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono.

LGB4.8.2. Identifica e valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.

LGB5.4.1. Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo e lembranzas.

LGB5.6.1. Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.

LGB5.7.1. Compara imaxes, símbolos e mitos sinxelos doutras culturas cos da cultura galega, amosando interese e respecto.

LGB5.7.2. Amosa curiosidade por coñecer outras costumes e formas de relación social, respectando e valorando a diversidade cultural.

EPB2.2.1. Confecciona planos, e mapas simples coa axuda das ferramentas básicas, individualmente e en grupo.

EPB2.2.3. Participa nas actividades propostas e amosa interese por elas, colaborando sempre que se trate dun traballo en grupo

EPB2.5.1. Valora os elementos e os recursos empregados para conseguir o efecto que máis se axuste ao resultado final.

EPB2.5.2. Coida e respecta os materiais, os utensilios e os espazos utilizados.

EPB2.5.3. Participa e amosa interese polas actividades propostas, colaborando na recollida e na organización do material.

EPB2.6.1. Completa e realiza os debuxos utilizando os coñecementos aprendidos.

EPB2.6.2. Presenta as tarefas con orde e limpeza respectando as normas e indicacións establecidas.

EPB2.6.3. Amosa interese polo traballo e a aplicación, apreciando a correcta realización dos exercicios e actividades.

VSCB1.1.1. Actúa de forma respectable e digna

VSCB1.2.2. Aplica o autocontrol á toma de decisión e á resolución de conflitos.

VSCB1.2.3. Expressa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas.

VSCB1.3.1. Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo e asumindo compromisos para a consecución de obxectivos.

VSCB1.3.2. Realiza unha autoavaliación responsable da execución das tarefas, expresando propostas de mellora.

VSCB1.4.1. Utiliza o pensamento creativo na análise de problemas e na formulación de propostas de actuación.

VSCB1.4.2. Sabe facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.

VSCB1.5.1. Identifica, define problemas sociais e cívicos e achega solucións potencialmente efectivas.

VSCB1.5.2. Define e formula claramente problemas de convivencia e achega solucións potencialmente efectivas.

VSCB1.6.1. Identifica vantaxes e inconvenientes dunha posible solución antes de tomar unha

decisión ética.

VSCB2.1.1. Emprega apropiadamente os elementos da comunicación verbal e non verbal, para expresar con coherencia opinión, sentimentos e emocións.

VSCB2.1.2. Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais e debates.

VSCB2.2.1. Dialoga interpretando e dando sentido ao que oe.

VSCB2 2.2 Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir.

VSCB2.2.3. Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas.

VSCB2.3.1. Comunícase empregando expresións para mellorar a comunicación e facilitar o achegamento co seu interlocutor nas conversas.

VSCB2.3.2. Comparte sentimentos durante o diálogo VSCB2.3.3.Utiliza os elementos que contribúen ao diálogo.

VSCB2.3.4.Recoñece os elementos que bloquean a comunicación en diferentes situacións.

VSCB2.4.1. Realiza unha defensa tranquila e respectuosa das posicións persoais.

VSCB2.4.2. Emprega a linguaxe positiva.

VSCB2.5.1. Infire, de xeito guiado, e dá o sentido adecuado á expresión das demais persoas.

VSCB2.5.2. Relaciona diferentes ideas e opinións para atopar os seus aspectos comúns.

VSCB2.6.1. Interacciona con empatía.

VSCB2.6.2 Emprega diferentes habilidades sociais. VSCB2.7.1.Comprende e aprecia positivamente as diferenzas culturais.VSCB2.8.1. Forma parte activa das dinámicas do grupo.

VSCB2.8.2. Establece e mantén relacións emocionais amigables, baseadas no intercambio de afecto e a confianza mutua.

VSCB2.8.3. Consegue a aceptación dos compañeiros e compañeiras.

VSCB2.8.4. Expón en historias creativas as características da relación da amizade. VSCB3.1.1. Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración.

VSCB3.1.2. Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula.

VSCB3.2.1. Amonsa boa disposición para ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe. VSCB3.2.2. Recorre ás estratexias de axuda entre iguais.

VSCB3.2.3. Respecta as regras durante o traballo en equipo.

VSCB3.3.1. Argumenta a necesidade de que existan normas de convivencia nos diferentes espazos de interacción social.

VSCB3.3.2. Participa na elaboración das normas da aula. VSCB3.3.3. Respecta as normas do centro escolar.

VSCB3.4.1. Resolve os conflitos de modo construtivo.

VSCB3.4.2. Sigue as fases da mediación en situacións reais e simulacións.

VSCB3.4.3. Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos nas relacións interpersoais.

VSCB3.4.4. Analiza as emocións, sentimentos, posibles pensamentos e puntos de vista das partes en conflito.

VSCB3.5.1. Razona o sentido da responsabilidade social e da xustiza social. VSCB3.5.2. Identifica e analiza criticamente desigualdades sociais.

VSCB3.5.3. Describe condutas solidarias.

VSCB3.6.1. Amósase xeneroso no seu contorno próximo.

VSCB3.6.2. É capaz de sensibilizar sobre causas altruístas realizando exposicións orais sobre o seu valor e cometidos.

VSCB3.6.3. Colabora en causas altruístas en colaboración coa comunidade educativa

VSCB3.7.1. Coñece e respecta os dereitos e deberes do alumnado.

VSCB3.7.2. Realiza xuízos morais, de xeito guiado, de situacións escolares.

VSCB3.7.3 Xustifica as súas actuacións en base a valores persoais como a dignidade, a liberdade, a autoestima, a seguridade nun mesmo e a capacidade de enfrontarse aos problemas.

VSCB3.8.1. Argumenta o carácter universal dos dereitos humanos.

VSCB3.8.2. Expón a importancia de que todas as persoas gocen dos dereitos básicos: saúde, benestar, alimentación, vestido, vivenda e asistencia médica.

VSCB3.8.3. Axuíza criticamente as circunstancias de persoas que viven en situacións de privación dos dereitos básicos.

VSCB3.9.1. Argumenta e expón mediante imaxes a importancia de garantir a igualdade de dereitos e a non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social.

VSCB3.9.2. Descubre e axuíza criticamente casos próximos de desigualdade e discriminación.

VSCB3.10.1. Axuíza criticamente actitudes de falta de respecto á igualdade de oportunidades de homes e mulleres.

VSCB3.10.2. Colabora con persoas doutro sexo en diferentes situacións escolares.

VSCB3.10.3. Realiza diferentes tipos de actividades independentemente do seu sexo.

VSCB3.11.1. Reflexiona sobre os dereitos e deberes da Constitución Española.

VSCB3.11.2. Expresa a importancia de garantir os dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás do seu contorno.

VSCB3.11.3. Participa no benestar da contorna próxima baseándose nos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.

VSCB3.12.1. Expresa as notas características da convivencia democrática. VSCB3.12.2.

Argumenta a importancia dos valores cívicos na sociedade democrática.

VSCB3.13.1. Analiza, explica e expón as causas e consecuencias da intervención humana no

medio.

VSCB3.13.2. Investiga criticamente a intervención humana no medio ambiente e comunica os resultados.

VSCB3.13.3. Argumenta comportamentos de defensa e recuperación do equilibrio ecolóxico e deconservación do medio ambiente.

VSCB3.14.1. Realiza un uso ético das novas tecnoloxías. VSCB3.14.2. Coñece o emprego seguro das novas tecnoloxías.

VSCB3.15.1. Colabora en campañas escolares sobre a importancia e a promoción do respecto das normas de educación viaria.

VSCB3.15.2. Analiza información na prensa en relación cos accidentes de tráfico.

VSCB3.15.3. Investiga sobre as principais causas dos accidentes de tráfico coa axuda das novastecnoloxías.

VSCB3.15.4. Explica as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico.

VSCB3.16.1. Desenvolve proxectos relacionados coas principais causas dos accidentes de tráfico, sobre os que se informa en diferentes medios de comunicación.

VSCB3.16.2. Reflexiona sobre o modo no que se poderían evitar accidentes de tráfico e expón as súas conclusións.

VSCB3.16.3. Explica as principais medidas que se poderían tomar para previr accidentes de tráfico.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)

CNB1.1.1. Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analízala, obtén conclusións, elabora informes e comunica os resultados en diferentes soportes.

CNB1.1.3. Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas etc.).

CNB1.3.1. Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.

CNB1.4.1. Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, realizando, extraendo conclusións e comunicando os resultados.

CNB1.4.2. Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.

CNB4.4.1. Realiza experiencias sinxelas, en equipo, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciar hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes.

CNB5.1.1. Observa e identifica os elementos dun circuío eléctrico e constrúe un.

CSB1.1.2. Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades.

LCB1.3.2. Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situacións de comunicación:

- diálogos

-exposicións orais seguindo modelos e guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e comunicación.

LCB1.3.3. Participa activamente nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida.

LCB1.5.4. Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situación de aprendizaxe individual ou colectivo.

LCB1.7.1. Elabora comprensiblemente textos orais do ámbito escolar e social e de diferente

tipoloxía, seguindo unha secuencia lineal, adecuados ao nivel e imitando modelos

LCB1.7.1. Organiza e planifica o discurso axeitándose aos diferentes modos discursivos(narrar, expoñer, describir, informarse, dialogar)

LCB1.8.1. Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita activa, recollida de datos, pregunta e repregunta, para obter información e verificar a comprensión.

LCB1.8.1. Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita activa, recollida de datos, pregunta e repregunta, para obter información e verificar a comprensión.

LCB1.8.2. Participa en enquisas e entrevistas, asegurándose mediante preguntas adecuadas, da comprensión propia e por parte da persoa interlocutora.

LCB1.8.3. Participa en debates explicando as súas opinións e ideas, emitindo xuízos persoais fundamentados sobre os temas e coa profundidade propia da súa idade.

LCB1.9.3. Realiza entrevistas e reportaxes sobre temas de interese, seguindo modelos.

LCB2.3.1. Programa de xeito autónomo un tempo semanal para ler diferentes textos.

LCB2.3.2. Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal.

LCB2.4.2. Localiza na biblioteca de aula e centro lecturas axeitadas ao seu gusto persoal e intereses, aplicando as normas básicas de funcionamento da mesma.

LCB2.4. 4. Selecciona lecturas con criterio persoal e manifesta a súa opinión sobre os textos lidos.

LCB3.1.3. Escribe, de forma creativa, diferentes tipos de textos adecuando a linguaxe ás características do xénero.

LCB3.1.4. Elabora un informe seguindo un guión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico, xeográfico ou histórico.

LCB3.1.5. Presenta un informe, utilizando soporte papel e informático, sobre situacións sinxelas,

recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, Internet), seguindo un plan de traballo e expresando conclusións.

LCB3.3.3. Emprega, de xeito guiado e seguindo modelos, estratexias de planificación, procura e selección da información: tomar notas, elaborar esquemas, guións, borradores e mapas conceptuais.

LCB3.3.4. Redacta o texto e revísao para melloralo, utilizando borradores que amosan: a xeración e selección de ideas, a revisión ortográfica e da secuencia coherente do escrito.

LCB3.3.5. Aмосa na evolución dos seus escritos interese e esforzo por escribir correctamente de forma persoal.

LCB3.5.2. Elabora con creatividade textos do seu interese: contos, anuncios, rimas, cancións, cómics, carteis...facendo ilustracións e buscando imaxes dixitais para facilitar a súa comprensión ou mellorar a súa presentación.

LCB5.4.1. Crea sinxelos textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados.

LGB1.2.2. Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.

LGB1.2.2. Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.

LGB1.4.1. Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias.

LGB1.4.2. Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas.

LGB1.4.4. Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates.

LGB1.6.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.

LGB1.6.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión.

LGB1.6.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e

volume.

LGB1.8.1. Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación.

LGB1.10.1. Aмосa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo.

LGB1.11.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo.

LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.

LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérbolos, ironías e dobres sentidos en textos.

LGB2.1.7. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.

LGB2.1.8. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.

LGB2.2.1. Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoa co contido do texto que acompaña.

LGB2.4.1. Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións.

LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso.

LGB2.5.3. Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto.

LGB2.6.1. Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.

LGB2.11.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.

LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións.

LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados.

LGB3.1.5. Escribe e presenta textos propios elaborando borradores. LGB3.1.6. Usa o dicionario durante a elaboración de textos.

LGB3.3.1. Elabora textos escritos propios do ámbito académico (cuestionarios, resumos, descrições, explicacións...) para obter, organizar e comunicar información.

LGB3.4.1. Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic, contos, poemas, cancións e anécdotas.

LGB3.4.2. Escribe textos sinxelos de carácter creativo. LGB3.4.3. Aprecio polos usos creativos da linguaxe.

LGB3.5.1. Busca e selecciona información en diferentes fontes e soportes dixitais. LGB3.5.2. Emprega procesadores de textos con certa autonomía.

LGB3.5.3. Utiliza, habitualmente, correctores de textos.

LGB3.5.4. Utiliza as TIC, con certa autonomía, para realizar presentacións elementais.

LGB3.6.1. Usa recursos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión dos textos e ilustralos de maneira creativa.

MTB1.3.1. Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso.

MTB1.4.1. Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.

MTB1.5.1. Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes.

MTB2.7.1 Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.

MTB2.7.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as

operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.

MTB3.5.1. Resolve problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construindo, argumentando... e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.

MTB4.4.1. Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construindo, argumentando, e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.

MTB5.4.1. Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construindo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización.

MTB5.4.2. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e proponendo outras formas de resolvelo.

EPB1.1.1. Recoñece as imaxes fixas e en movemento e clasifícaaas

EPB2.1.1. Realiza composicións que transmitan emocións e sensacións básicas, utilizando distintos elementos e recursos para os axustar ás necesidades.

EPB2.1.2. Busca un cartel e confecciona o seu propio anuncio. EPB2.3.6. Constrúe obxectos tridimensionais.

EPB2.4.5. Realiza imaxes humanas, animais e casas, partindo dun bosquexo. VSCB1.1.1. Actúa de forma respectable e digna.

VSCB1.2.2. Aplica o autocontrol á toma de decisión e á resolución de conflitos.

VSCB1.2.3. Expresa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas.

VSCB1.3.1. Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo e asumindo compromisos para a consecución de obxectivos.

VSCB1.3.2. Realiza unha autoavaliación responsable da execución das tarefas, expresando propostas de mellora.

VSCB1.4.1. Utiliza o pensamento creativo na análise de problemas e na formulación de propostas de actuación.

VSCB1.4.2. Sabe facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.

VSCB1.5.1. Identifica, define problemas sociais e cívicos e achega solucións potencialmente efectivas.

VSCB1.6.1. Identifica vantaxes e inconvenientes dunha posible solución antes de tomar unha decisión ética.

VSCB2.1.2. Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais e debates.

VSCB2.2.2 Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir.

VSCB2.2.3. Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas.

VSCB2.3.2. Comparte sentimentos durante o diálogo

VSCB2.4.1. Realiza unha defensa tranquila e respectuosa das posicións persoais. VSCB2.6.1. Interacciona con empatía.

VSCB2.8.1. Forma parte activa das dinámicas do grupo.

VSCB2.8.2. Establece e mantén relacións emocionais amigables, baseadas no intercambio de afecto e a confianza mutua.

VSCB2.8.3. Consegue a aceptación dos compañeiros e compañeiras. VSCB3.1.1. Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración.

VSCB3.1.2. Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula.

VSCB3.2.1. A mostra boa disposición para ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe. VSCB3.2.2. Recorre ás estratexias de axuda entre iguais.

VSCB3.3.2. Participa na elaboración das normas da aula. VSCB3.4.1. Resolve os conflitos de modo construtivo.

VSCB3.4.2. Sigue as fases da mediación en situacións reais e simulacións.

VSCB3.4.4. Analiza as emocións, sentimentos, posibles pensamentos e puntos de vista das partes en conflito.

VSCB3.5.2. Identifica e analiza criticamente desigualdades sociais.

VSCB3.6.2. É capaz de sensibilizar sobre causas altruístas realizando exposicións orais sobre o seu valor e cometidos.

VSCB3.6.3. Colabora en causas altruístas en colaboración coa comunidade educativa

VSCB3.7.2. Realiza xuízos morais, de xeito guiado, de situacións escolares.

VSCB3.7.3. Xustifica as súas actuacións en base a valores persoais como a dignidade, a liberdade, a autoestima, a seguridade nun mesmo e a capacidade de enfrontarse aos problemas.

VSCB3.8.3. Axuíza criticamente as circunstancias de persoas que viven en situacións de privación dos dereitos básicos.

VSCB3.9.1. Argumenta e expón mediante imaxes a importancia de garantir a igualdade de dereitos e a non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social.

VSCB3.9.2. Descubre e axuíza criticamente casos próximos de desigualdade e discriminación.

VSCB3.10.1. Axuíza criticamente actitudes de falta de respecto á igualdade de oportunidades de homes e mulleres.

VSCB3.10.2. Colabora con persoas doutro sexo en diferentes situacións escolares.

VSCB3.10.3. Realiza diferentes tipos de actividades independentemente do seu sexo.

VSCB3.11.3. Participa no benestar da contorna próxima baseándose nos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.

VSCB3.13.1. Analiza, explica e expón as causas e consecuencias da intervención humana no medio.

VSCB3. 13.2. Investiga criticamente a intervención humana no medio ambiente e comunica os resultados.

VSCB3.15.1. Colabora en campañas escolares sobre a importancia e a promoción do respecto das normas de educación viaria.

VSCB3.16.1. Desenvolve proxectos relacionados coas principais causas dos accidentes de tráfico, sobre os que se informa en diferentes medios de comunicación.

VSCB3.16.3. Explica as principais medidas que se poderían tomar para previr accidentes de tráfico.

Conciencia e expresións culturais (CCEC)

CNB5.2.3. Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación.

CSB4.1.1 Identifica a idea de idade da historia e data a Idade Media e Moderna, asociándoas aos feitos que marcan os seus inicios e finais.

CSB4.2.1. Coñece algunhas fontes da historia representativas de cada unha das idades da historia, facendo fincapé na Idade Contemporánea.

CSB4.3.1. Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado,

percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos.

CSB4.4.1. Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes da Idade Media e Idade Moderna en España.

CSB4.4.2. Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia medieval e moderna de España, describindo as principais características de cada unha delas.

CSB4.4.3. Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España das distintas épocas históricas estudadas.

CSB4.4.4. Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais da Idade Media e da Idade Moderna en España citando aos seus representantes máis significativos.

CSB4.4.5. Identifica as características distintivas das culturas que conviviron nos reinos peninsulares durante a Idade Media describindo a evolución política e os distintos modelos sociais.

CSB4.4.6. Explica as características da Idade Moderna e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia neste período de tempo (Monarquía dos Austrias, s. XVI-XVII. Os Borbóns, s. XVIII).

CSB4.5.1. Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.

CSB4.6.1. Aprecia a herdanza cultural a escala local e nacional como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar.

LCB1.6.1. Reproduce de memoria breves textos literarios ou non literarios e propios, axeitados aos seus gustos e intereses.

LCB5.1.1. Valora e recoñece as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos.

LCB5.2.1. Realiza lecturas guiadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual.

LCB5.3.1. Distingue algúns recursos retóricos e métricos básicos propios dos poemas.

LCB5.3.2. Utiliza comparacións, metáforas, aumentativos, diminutivos e sinónimos en textos literarios.

LCB5.4.1. Crea sinxelos textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados.

LCB5.5.1. Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade ou de produción propia.

LCB5.5.2. Memoriza e reproduce textos orais adecuados á súa idade: contos, poemas, cancións.

LCB5.6.1. Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade.

LCB5.7.1. Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.

LGB1.6.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas.

LGB1.7.4. Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega.

LGB1.9.1. Utiliza a expresividade corporal: miradas e postura corporal para reforzar o sentido das súas producións orais.

LGB1.11.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo.

LGB1.13.1. Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega.

LGB1.13.2. Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora.

LGB1.14.1. Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional: sanidade,

educación, medios de comunicación...

LGB1.14.2. Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.

LGB2.10.1. Amona interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.

LGB2.12.1. Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega.

LGB2.12.2. Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora.

LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista.

LGB3.2.2. Redacta textos xornalísticos (noticias, crónicas, reportaxes, entrevistas) e (anuncios e carteis), imitando modelos publicitarios moi sinxelos.

LGB3.2.4. Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado.

LGB3.4.1. Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic, contos, poemas, cancións e anécdotas.

LGB4.2.1. Aplica xeralmente as normas de acentuación xerais e de acentuación diacrítica e aprecia o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.

LGB4.2.2. Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas con especial atención nas regras do h, b/v, c/cc, s/x, ll/i/x.

LGB4.3.3. Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono.

LGB4.8.1. Coñece, de xeito xeral, as características máis relevantes (históricas, socioculturais...) da lingua galega.

LGB4.8.2. Identifica e valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de

España e de Europa.

LGB4.9.1. Recoñece, de forma xeral, e evita as interferencias entre as linguas que está a aprender.

LGB5.1.1. escoita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (refróns, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos, cantigas) e da literatura galega en xeral

LGB5.1.2. Valora os textos da literatura oral galega como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.

LGB5.2.1. Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.

LGB5.2.2. Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.

LGB5.3.1. Identifica as características principais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro.

LGB5.3.3. Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións, personificacións, hipérboles e xogos de palabras.

LGB5.3.4. Identifica os temas recorrentes na literatura.

LGB5.4.1. Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo e lembranzas.

LGB5.6.1. Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.

LGB5.7.1. Compara imaxes, símbolos e mitos sinxelos doutras culturas cos da cultura galega, amosando interese e respecto.

LGB5.7.2. Amosa curiosidade por coñecer outras costumes e formas de relación social, respectando e valorando a diversidade cultural.

MTB2.1.1. Identifica os números romanos aplicando o coñecemento á comprensión de datacións. EPB1.1.1. Recoñece as imaxes fixas e en movemento e clasifícaaas.

EPB1.1.2. Debuxa aspectos da vida cotiá.

EPB1.2.1. Identifica os recursos e os materiais utilizados para elaborar unha obra.

EPB1.2.2. Analiza as posibilidades de materiais, texturas, formas e cores aplicadas sobre diferentes soportes.

EPB1.3.1 . Coñece a evolución da fotografía desde o branco/negro á cor, do formato papel ao dixital, e valora as posibilidades que proporciona a tecnoloxía.

EPB 1.3.2. Realiza fotografías utilizando medios tecnolóxicos, analizando, a posteriori, se o encadre é o máis axeitado para o propósito inicial.

EPB 1.3.3. Recoñece os diferentes temas da fotografía.

EPB2.1.1. Realiza composicións que transmitan emocións e sensacións básicas, utilizando distintos elementos e recursos para os axustar ás necesidades

EPB2.1.2. Busca un cartel e confecciona o seu propio anuncio.

EPB2.2.1. Confecciona planos, e mapas simples coa axuda das ferramentas básicas, individualmente e en grupo.

EPB2.2.2. Utiliza e manexa os elementos que estruturan o espazo gráfico (cuadrícula).

EPB2.3.1. Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas.

EPB2.3.2. Experimenta coa superposición de planos para crear volume.

EPB2.3.3. Utiliza a liña horizontal como elemento expresivo para proporcionar sensación de profundidade.

EPB2.3.4. Combina e analiza as cores para as utilizar correctamente na composición.

EPB2.3.5. Aproveita a diferenza das texturas achegadas polos lapis de cores e as ceras.

EPB2.3.6. Constrúe obxectos tridimensionais.

EPB2.4.1. Debuxa formas, figuras e elementos do contexto con dimensións, proporcións, cores

etamaños axeitados.

EPB2.4.2. Organiza os espazos das súas producións bidimensionais, utilizando conceptos básicos de composición, equilibrio e proporción.

EPB2.4.3. Analiza e compara as texturas naturais e artificiais, así como as texturas visuais e táctiles, sendo capaz de realizar traballos artísticos utilizando estes coñecementos.

EPB2.4.4. Distingue o tema ou xénero de obras plásticas.

EPB2.4.5. Realiza imaxes humanas, animais e casas, partindo dun bosquexo.

EPB2.5.1. Valora os elementos e os recursos empregados para conseguir o efecto que máis se axuste ao resultado final.

EPB2.6.1. Completa e realiza os debuxos utilizando os coñecementos aprendidos.

EPB2.6.2. Presenta as tarefas con orde e limpeza respectando as normas e indicacións establecidas.

EPB2.6.3. Aмосa interese polo traballo e a aplicación, apreciando a correcta realización dos exercicios e actividades.

EPB2.7.1. Emprega as novas tecnoloxías para se iniciar no deseño dixital, no tratamento de imaxes ou na animación.

EPB3.1.1 Coñece e usa as principais ferramentas básicas do debuxo xeométrico (regra, escuadro, cartabón, semicírculo etc.)

EPB3.1.2. Utiliza o trazado de rectas paralelas.

EPB3.1.3. Traza ángulos rectos, de 30 e de 60 graos utilizando as ferramentas básicas.

EPB3.1.4. Manexa os efectos visuais da perspectiva para debuxar triángulos e cuadriláteros.

EPB3.1.5. Representa e aplica adecuadamente o eixe de simetría.

EPB3.1.6. Representa formas xeométricas con precisión e coa axuda da cuadrícula e as ferramentas básicas.

VSCB2.8.4. Expón en historias creativas as características da relación da amizade.

.5. METODOLOXÍA

.5.1. Criterios Metodolóxicos

A finalidade da Educación Primaria, segundo a LOMCE, é facilitar aos alumnos/as as aprendizaxes da expresión e comprensión oral, a lectura, a escritura, o cálculo, a adquisición de nocións básicas da cultura, e o hábito de convivencia así como os de estudo e traballo, o sentido artístico, a creatividade e a afectividade, co fin de garantir unha formación integral que contribúa ao pleno desenvolvemento da Educación Secundaria Obrigatoria.

A acción educativa en esta etapa, di a lei, que procurará a integración das distintas experiencias e aprendizaxes do alumnado e adaptarse aos seus ritmos de traballo.

Así mesmo, o D 105/2014, polo que se establece o currículo de Educación Primaria na comunidade autónoma de Galicia establece entre os principios metodolóxicos que o tempo de lectura non debe ser inferior a 30 minutos.

“A lectura constitúe un factor fundamental para o desenvolvemento das competencias clave; é de especial relevancia o desenvolvemento de estratexias de comprensión lectora de todo tipo de textos e imaxes, en todo tipo de soportes e formatos. Co fin de fomentar o hábito da lectura os centros organizarán a súa práctica docente de xeito que se garanta a incorporación dun tempo diario de lectura, non inferior a trinta minutos.”

Consideramos que a lectura é un factor esencial do enriquecemento intelectual e constitúe unha actividade clave na educación por ser un dos principais instrumentos de aprendizaxe, e o dominio desta abre as portas a novos coñecementos. Unha deficiente aprendizaxe lectora e unha mala comprensión do lido abocan aos alumnos ao fracaso escolar e persoal. Por iso, a comprensión lectora, ademais de ser un instrumento de aprendizaxe, é un requisito indispensable para que o alumno sinta gusto pola lectura.

A lectura está presente en todas as áreas da Educación Primaria. Por iso, o fomento da lectura e o desenvolvemento da comprensión lectora será impulsados, non só desde a área de Lingua Castelá e Literatura, senón a través das actividades específicas de todas as áreas. As

sesións de lectura non deben orientarse, pois, como unha continuación da clase de Lingua Castelá e Literatura, senón tamén como a posta en práctica das súas ensinanzas e han de servir para avaliar o nivel de comprensión lectora do alumno.

Os propósitos da lectura son moi diversos e están sempre ao servizo das necesidades e intereses do lector. Lese para obter información, para aprender, para comunicarse, para divertirse, para vivir outras realidades. Todas estas finalidades da lectura deberán terse en conta á hora de traballar na aula, e deberán desenvolverse estratexias que lle faciliten ao alumno a súa consecución.

Os obxectivos de que se pretende lograr son os seguintes:

- a Espertar e aumentar o interese do alumnado pola lectura.
- b Potenciar a comprensión lectora desde todas as áreas do currículo.
- c Formar lectores capaces de desenvolverse con éxito no ámbito escolar.
- d Lograr que a maioría do alumnado descubra a lectura como un elemento de goce persoal.
- e Fomentar no alumnado, a través da lectura, unha actitude reflexiva e crítica ante as manifestacións do contorno.
- f d) Usar a biblioteca para a busca de información e aprendizaxe, e como fonte de pracer.

É fundamental que o docente logre transmitir aos seus alumnos o seu entusiasmo para lograr facer lectores capaces e motivados.

De entre os moitos textos que se poden empregar para a lectura, o conto ocupa un lugar importante na formación literaria dos alumnos de Educación Primaria. Os contos, polo seu contido, a súa estrutura e o seu vocabulario, son un instrumento fundamental para o desenvolvemento das habilidades lingüísticas, pois cando o neno os escoita ou os le aprópíase do seu vocabulario e das súas estruturas lingüísticas e ponas en práctica noutras situacións.

É moi importante a elección dos textos cos que se vai traballar. Estes han de ser motivadores e axeitados ao nivel dos lector es. Traballarase a identificación da estrutura dos diferentes textos, as ideas principais e secundarias, o sentido dos distintos parágrafos e as relacións que entre eles se establecen.

O profesorado elixiremos os textos en función dos seguintes criterios:

- Grao de maduración do proceso lector.
- Elección de temas atractivos e interesantes para os alumnos.
- Aumento da dificultade dos textos ao longo do curso.
- Textos variados en canto a contidos e de diferentes xéneros literarios.
- Elección do tipo de letra axeitada aos distintos niveis.
- Ilustracións atractivas e motivadoras.

Por último, hai que destacar a importancia da lectura en voz alta na comprensión lectora, xa que, a través dela, se estimula a recreación de sentimentos e de sensacións, ao mesmo tempo que serve como vehículo de ideas. A automatización dun bo ton, unha correcta pronunciación e unha axeitada velocidade lectora son imprescindibles para que o lector poida consolidar a comprensión lectora

Porén, continuando co que se viña facendo en anos anteriores, e seguindo a normativa vixente, establ ecemos un tempo de lectura diaria de trinta minutos que figura no horario, ou ben, antes ou despois do recreo, no que alternaremos tempos de lectura silenciosa, en voz alta, distintos tipos de textos,....

Así mesmo, resulta necesario establecer un Plan de Lectura que impulse as actividades relativas á promoción e práctica da comprensión lectora prevista nos obxectivos, contidos e criterios de avaliación, e ao grao de adquisición das competencias básicas correspondentes a cada unha das áreas do currículo, e que favoreza a súa práctica diaria por todo o profesorado en todas as áreas dun modo eficaz.

Ademais do tempo que usan no recreo, na biblioteca, participando nas distintas actividades que esta propón, reforzamos a biblioteca de aula con libros aportados polo alumnado que se lle devolverán ao final do curso, co obxectivo de aumentar a oferta de lecturas nas dúas linguas cooficiais. Este curso 2021 – 2022 non faremos uso da biblioteca de aula para levar a cabo a norma de uso individual do material por mor da situación actual do Covid-19.

.5.2. Principios metodolóxicos

Os principios nos que baseamos nosa proposta son os seguintes:

a Desde a perspectiva epistemolóxica das diferentes áreas de coñecemento:

- Non todos coñecemos igual en todo momento.
- En cada momento hai influencias sobre o coñecemento que proveñen das experiencias previas e das situacións novas.
- O coñecemento é o resultado da interacción entre as experiencias previas e as situacións novas; polo que, máis que transmitirse, constrúese mediante a práctica, co cal se pon de relevo o seu carácter construtivista, social e interactivo.
- Calquera coñecemento pode ter diferentes lecturas, significados e presentacións, que poden ser todos obxectivos. Ensinar/aprender supón contrastar perspectivas, enriquecer esquemas conceptuais con novas contribucións por parte de todos, superar as lagoas e emendar os erros.
- O ensino debe buscar interaccións cada vez máis ricas e significativas entre os elementos proporcionados por diferentes soportes (textos, audiovisuais, etc.), mediadores (docentes, compañeiros, pais), métodos (didácticas: xeral e especiais) e situacións ou feitos (da vida cotiá, descubrimentos, centros de interese, etc.).

b Desde a perspectiva psicolóxica:

a *Partir do nivel de desenvolvemento do alumnado.*

- Das súas características evolutivo-madurativas específicas, en xeral.
- Do seu nivel de competencia cognitiva e meta cognitiva.
- Dos coñecementos previamente construídos.

b *Asegurar aprendizaxes construtivas e significativas.*

- Diagnosticando os coñecementos previos que posúe.
- Conectando e integrando os contidos e estratexias previos cos novos por vivir e aprender. O alumnado, co que sabe e grazas á como o profesor lle presentan a información, reorganiza o seu coñecemento entrando en novas dimensións, transferindo ese coñecemento a outras situacións, descubriendo principios e procesos que o explican, mellorando a capacidade organizativa para outras experiencias, ideas, valores e procesos de pensamento que adquire dentro e fóra da aula *Favorecer a aprendizaxe autónoma.*
- Desenvolvendo o profesorado un modelo curricular de natureza procesual que asegure que os alumnos e as alumnas realicen aprendizaxes significativas por si mesmos, aprendendo a aprender, adquirindo estratexias cognitivas e meta cognitivas que favorezan asentamento dunha boa memoria comprensiva. Modelo que, partindo do establecemento de redes conceptuais que permitan representar a estrutura da materia de xeito sinxelo e claro, das cales se poidan formar os esquemas conceptuais e cognitivos, permita a xeración de mapas cognitivos que establezan relacións entre os distintos contidos e faciliten a percepción da súa estrutura ao dar resposta aos tres interrogantes que a ciencia se fai: que (descrición) e os seus detalles (cales, como, onde e cando), por que (explicación) e para que (intervención).
- Modificando progresivamente os esquemas previos do coñecemento dos alumnos e das alumnas, desde o saber cotián ata o saber científico.

c *Potenciar a actividade.*

- Facilitando a reflexión á hora da acción.
- Posibilitando que o alumno e a alumna cheguen a facer aquelas actividades que aínda non son capaces de realizar sos, pero si coa axuda conveniente.

c Desde a perspectiva pedagóxica:

a Partir da avaliación inicial, específica e global.

- Das súas aptitudes e actitudes.
- Das súas necesidades e intereses.
- Dos seus coñecementos previos, xerais e por áreas.

b Motivar axeitadamente.

- Creando situacións que conecten cos seus intereses e expectativas, partindo das súas propias experiencias.
- Propiciando un clima de comunicación, cooperación e harmonía nas relacións.
- Espertando unha motivación intrínseca que potencie o gusto por aprender, especialmente a través dunha atribución causal positiva, tanto do profesorado como do propio alumnado.

c Analizar os esquemas previos de coñecemento.

- Asegurando que se posúen os requisitos básicos para poder abordar a seguinte nova aprendizaxe.
- Reforzando os conceptos previos máis débiles e sensibles.

d Fomentar a zona de desenvolvemento potencial na adquisición dos novos coñecementos.

- Incorporando mediante a actitude docente o exemplo adecuado que se debe seguir (currículo implícito ou latente).
- Facilitando que poida desenvolver a súa actividade coa mínima axuda necesaria.
- Consolidando os enlaces entre os coñecementos previos e os novos.
- Estruturando e dosificando os novos contidos conceptuais de forma apropiada (redes, esquemas e

mapas).

- Promovendo a funcionalidade das aprendizaxes, aplicándoas e transferíndoas a outras situacións ou contidos diferentes.
- Tendo moi en conta os coñecementos de cada materia, respectando a súa estrutura epistemolóxica, a súa lóxica interna específica e os avances do momento.

Especificamente, estes principios deben facilitar:

- a A conexión co nivel de desenvolvemento real e potencial dos alumnos e das alumnas, atendendo ás súas diferenzas individuais e partindo do próximo para chegar ao afastado. Esta atención á diversidade requirirá a elaboración de programas específicos que asuman a función compensadora que pretende a Educación Primaria.
- b A comunicación a través do diálogo e a apertura a outras formas de pensar e obrar.
- c Un clima afectivo rico en vivencias baseadas no respecto mutuo, que procure a motivación necesaria para espertar, manter e incrementar o interese do alumnado.
- d O progreso do xeral ao particular, de forma cíclica, en función do pensamento globalizado do alumno e da alumna, integrando as áreas coa formulación de contidos conceptuais, procedementais e actitudinais comúns, tendo en conta a transversabilidade do currículo.
- e A adaptación da acción educativa ás diferenzas persoais (capacidade, intereses e ritmo de aprendizaxe), como base do desenvolvemento integral e autónomo.
- f) O espírito de grupo co exercicio da participación e a cooperación, practicando a aprendizaxe grupal, a interacción e a interrelación de iguais e de discentes e docente.
- g A organización de contidos, de xeito que exista harmonía entre as metas e os medios que se utilizan para acadalas.
- h A actividade constante do alumno e da alumna, xa que se entende como ferramenta básica da aprendizaxe autorregulada.
- i) A flexibilidade adecuada nas diversas situacións de aprendizaxe, tanto na selección da

metodoloxía máis aconsellable en cada caso como nos aspectos organizativos espazo-temporais.

l) A aprendizaxe construtivo-significativa, partindo da consolidación do saber anterior e do reforzo daquel que permita enlazar os organizadores previos co novo coñecemento que se debe adquirir.

m O xogo como elemento motivador fundamental na construción da moralidade, xa que regula o paso da heteronomía á autonomía persoal e social.

n A creatividade de alumnos e de alumnas e de docentes, como forma diversificada e enriquecedora de comunicación.

ñ) O tránsito desde a formación de conceptos e a aplicación de procedementos á construción de hábitos e á definición de actitudes, que culmine a consolidación de valores e o respecto polas normas.

o O contacto escola-familia como marco afectivo-efectivo de relacións e, por extensión, de toda a comunidade educativa.

.5.3. Agrupamento dos alumnos

O agrupamento dos alumnos é unha esixencia da diversidade e un indicador da autonomía do centro, e ten como finalidade garantir que todos os alumnos aprendan e consigan os obxectivos educativos marcados.

A diversidade de agrupamentos proporciona unha mellor explotación das actividades escolares e constitúe un instrumento de adecuación metodolóxica ás necesidades dos alumnos.

O agrupamento de alumnos non ten porque limitarse a un único modelo, xa que supón limitar o potencial enriquecedor do proceso educativo. Establecer diferentes agrupamentos facilita a aprendizaxe entre iguais, a cooperación e o traballo colaborativo, a cohesión do grupo, o traballo por proxectos, a atención á diversidade, a pertenza ao centro, a mediación en conflitos e a relación co contorno e cos servizos da comunidade. Segundo as características e necesidades do alumnado, e segundo a natureza disciplinar da actividade ou área, os tipos de

agrupamentos máis empregados son:

- Aula ou gran grupo.
- Pequeno grupo.
- Talleres.
- Equipos de traballo cooperativo.

Este curso 2021 - 2022 vémonos limitados neste sentido, xa que comezamos o curso cunhas normas e un protocolo a seguir debido ao Covid-19, por iso o alumnado estará colocado na aula dunha maneira individual mantendo deste xeito a distancia de seguridade entre eles en todo momento. Por iso resulta imposible realizar tarefas e actividades organizando ao alumnado dunha forma grupal.

.5.4. Organización dos espazos

Desde unha perspectiva de etapa, o contido das decisións relativas á organización do espazo pode referirse a:

- *Espazos propios do grupo (aula)*. Cada titor organizará o espazo na súa aula como crea conveniente para o desenvolvemento da actividade lectiva; será conveniente ter en conta variables como idade e agrupamento de alumnos, mobiliario, iluminación, temperatura, materiais existentes na aula, etc. Se nunha aula imparten actividades lectivas outros mestres ademais do titor, han de preocuparse, ao concluír a clase, de que material e espazos se encontren na distribución planificada por este.
- *Espazos compartidos polos alumnos*. Os alumnos de Primaria comparten espazos con alumnos de outras etapas educativas dentro do centro e, asemade, utilizan habitualmente outros espazos, tanto interiores do centro educativo como exteriores.

Algúns destes espazos son os seguintes:

- Biblioteca.
- Patio.

.5.5. Organización dos tempos e aspectos xerais

As previsións de traballo na aula e no centro escolar deben axustarse realmente ao tempo dispoñible. Por iso, é preciso realizar unha temporalización que inclúa a elaboración dun horario xeral, co correspondente desenvolvemento das áreas, e dun horario de actividade docente, no que se terán en conta as restantes actividades organizativas do centro. A axenda escolar empregárase como vía de comunicación entre o titor/a e as familias. Sempre que se envíe unha nota informativa ou académica, deberá ser devolta debidamente asinada por algunha das persoas que exerza a tutoría legal do alumno/a.

.6. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.

Para desenvolver a presente programación empregaremos libros dixitais e outros materiais de apoio.

Empregaranse tamén os seguintes recursos:

- Materiais fotocopiados para ampliar e reforzar contidos.
- Ordenadores con conexión á rede.
- Fichas e materiais elaborados pola titora.
- Actividades online.
- Periódicos, revistas, etiquetas nutricionais, facturas e outros similares da vida diaria para achegar o seu uso e comprensión ao alumnado.

.7. AVALIACIÓN.

Na avaliación diferenciamos tres momentos:

- a) A avaliación inicial farase ao comezo dunha nova secuencia de aprendizaxe para diagnosticar os coñecementos que posúen os alumnos e alumnas ante os novos contidos que se van tratar.

- b) Avaliación formativa aplicada durante o proceso de aprendizaxe. Nesta fase ten especial importancia as actividades realizadas na aula.
- c) Coavaliación final: comprobarase o grao de consecución dos obxectivos fixados. Isto permitiranos detectar dificultades e erros do alumnado.

Polo tanto, a avaliación dos procesos de aprendizaxe do alumnado será continua, global, formativa e integradora de todas as áreas. Se no procesos de avaliación continuasen advertíndose que existen dificultades, aplicaranse as medidas de reforzo necesarias que permitan ao alumnado continuar co seu proceso de ensino e aprendizaxe.

7.1. CRITERIOS XERAIS DE AVALIACIÓN

Probas Abertas(70%) valoraranse probas orais e escritas sobre os contidos a tratar en cada materia, sendo sempre as mesmas nos tres grupos. Na corrección das probas escritas terase en conta a claridade e exactitude na expresión e a ortografía podendo variar a nota final do control. Inclúense neste apartado:

Exames (60%).

Traballos (5%).

Presentacións orais (5%)

Actividades complementarias.(20%) valorarase a implicación nas tarefas diarias que se leven a cabo tanto dentro do centro como fora, tendo en conta os seguintes criterios:

Remata os traballos na aula.

Participa activamente na clase.

Revisión de libretas.

Remata os traballos pendentos.

Cadernos .(10%) valorarase a orde e limpeza do caderno, así como que todas as actividades

estean realizadas e corrixidas.

.7.2. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN	INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN
Observación sistemática	<p><u>Escalas de observación</u></p> <p>Permiten establecer estimacións dentro dun continuo</p> <p>- Categorías:</p> <p>Identifica a frecuencia (exemplo: sempre, ás veces, nunca) o caracterización (Exemplo: Iniciado, en proceso, consolidado)</p> <p>- Numérica:</p> <p>Determina o logro e a intensidade (de 1 de 4, de 1 a 5, 1 a 6, ou de 1 a 10)</p> <p>- Descriptiva:</p> <p>Incorpora frases descriptivas. Exemplo: “Traballa y trae el material pero no toma iniciativas”, o ben, “Suxire ideas e traballa adecuadamente”.</p> <p><u>Listas de control</u></p> <p>Registra a ausencia ou presenza dun determinado ítem.</p> <p><u>Rexistro anecdótico</u></p> <p>Recollen comportamentos non previsibles de antemán e aportan información significativa do día a día.</p>
Probas específicas	<u>Obxectivas</u>
	Con preguntas moi concretas e opcións de resposta fixa para que o alumno escolla, sinala ou complete.
	<u>Abertas</u> Con preguntas ou temas nas que o alumno debe construír as respostas.
	<u>Interpretación de datos</u>

	Preguntas para interpretar imaxes, gráficas
	<u>Exposición dun tema</u>
Cuestionarios	<p><u>Abertos:</u></p> <p>Son aqueles nos que se pregunta algo e se deixa liberdade para o tipo de resposta.</p> <p><u>Pechados:</u> ofrecen determinadas respostas.</p>
Rúbricas: a rúbrica é unha ferramenta de valoración empregada para reflectir o grao de cumprimento dunha actividade ou traballo na que se divide o obxectivo da tarefa en indicadores de logro, identificando o rendemento do alumno ou alumna cun destes indicadores.	

.7.3. PROMOCIÓN DO ALUMNADO.

A normativa vixente é clara no referente á **promoción:**” O alumno ou a alumna accederá ao curso ou á etapa seguinte sempre que se considere que logrou os obxectivos que correspondan ao curso realizado ou os obxectivos da etapa, e que alcanzou o grao de adquisición das competencias correspondentes. De non ser así, poderá repetir unha soa vez durante a etapa, cun plan específico de reforzo ou recuperación e apoio, que será organizado polos centros docentes de acordo co que estableza a consellería competente en materia educativa”.

A repetición considerarase unha medida de carácter excepcional e tomarase tras esgotar o resto das medidas ordinarias de reforzo e apoio para resolver as dificultades de aprendizaxe do alumno. Para considerar a promoción do alumnado teranse en conta os mínimos do curso, que son aqueles estándares de aprendizaxe considerados esenciais e imprescindibles e que, polo tanto, teñen un maior peso na cualificación final.

.PROMOCIONARAN:

- a Todos os alumnos que superen os estándares de aprendizaxe avaliados imprescindibles planeados en todas as áreas e teñan alcanzado o grao suficiente de desenvolvemento nas Competencias Clave e nos obxectivos de etapa ao finalizar o curso.
- b Todos aqueles alumnos que permaneceron un ano máis no mesmo curso ou nun curso anterior.

.NON PROMOCIONARÁN:

Os alumnos que non superen os estándares de aprendizaxe avaliados imprescindibles nas áreas do currículo. Para a promoción do nivel teremos en conta ademais:

- O grao de madurez do alumno que se concretará en:
- Hábitos básicos de traballo e estudio
- Autonomía no traballo
- Actitude e esforzo
- Capacidade de superación das dificultades
- Que as aprendizaxes non conseguidas permitan seguir con aproveitamento o seguinte nivel.

.8. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE.

Tendo en conta que a metodoloxía se debe adaptar ás necesidades do alumnado, a programación non debe verse como un documento pechado, senón que iremos modificándoa en función das necesidades que se detecten e dos tempos. Porén adaptarámosla en función da avaliación inicial e dos centros de interese que xurdan ao longo do curso. Así mesmo revisarámosla de novo ao final de cada unidade para ver se se cumpriron os obxectivos.

Neste apartado pretendemos promover a reflexión docente e a autoavaliación da realización e desenvolvemento de programacións didácticas. Para iso ao finalizar cada unidade didáctica

proponse unha secuencia de preguntas que permitan ao docente avaliar o funcionamento do programado na aula e establecer estratexias de mellora para a propia unidade.

Avaliación das unidades didácticas

Programación Didáctica	Óptima	Boa	Mellorable	Mala
INDICADORES DE LOGRO:				
A adecuación dos obxectivos didácticos ás características e necesidades do alumnado foi:				
A adecuación dos contidos ás características e necesidades do alumnado foi:				
A adecuación dos estándares de aprendizaxe ás características e necesidades do alumnado foi:				
As aprendizaxes conseguidas polo alumnado foron:				
As medidas ordinarias de atención á diversidade dentro da aula foron:				
As medidas de atención á diversidade para o alumnado con graves dificultades foron:				
A programación didáctica e o seu desenvolvemento foi:				
A organización da aula para desenvolver a programación foi:				
O aproveitamento dos recursos dispoñibles no centro e no entorno para desenvolver a programación foi:				
Os procedimentos de avaliación do alumnado foron:				
A coordinación do profesorado de cada nivel foi:				
A coordinación do profesorado entre os diferentes niveis foi:				

.Avaliación da práctica educativa

INDICADORES DE LOGRO:	VALORACIÓN
Organización da aula e aproveitamento dos recursos do centro.	-1-2-3-4-5-
1.- A organización da aula favorece os distintos ritmos de aprendizaxe.	-1-2-3-4-5-
2.- Os agrupamentos de alumnos/as en clase adaptanse ás necesidades das tarefas a realizar.	-1-2-3-4-5-
3.- O entorno da aula facilita a integración de tódolos alumnos/as no grupo.	-1-2-3-4-5-
4.- O centro dispón de recursos suficientes para o desenvolvemento da labor docente.	-1-2-3-4-5-
5.- A organización dos distintos rincóns da aula facilita o traballo dos alumnos/as con suficiente autonomía.	-1-2-3-4-5-
6.- A distribución dos tempos facilita o traballo para os alumnos/as con dificultades na aprendizaxe.	-1-2-3-4-5-
7.- A distribución dos tempos facilita o traballo para os alumnos/as con altas capacidades.	-1-2-3-4-5-
8.- Utilízanse adecuadamente as tecnoloxías da información e comunicación na aula.	-1-2-3-4-5-
Valora globalmente este apartado.	-1-2-3-4-5-
Observacións e propostas de mellora:	

.9. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUCENCIA DOS RESUSLTADOS

A avaliación inicial levarase a cabo durante o mes de setembro e terá como finalidade facilitar os coñecementos previos do alumnado nas diversas áreas e competencias coa finalidade de axustar a resposta educativa ás necesidades ou dificultades que aparecesen.

Para levala a cabo partírase dos mínimos esixibles do curso anterior, cuarto de primaria neste caso.

Os procedementos variarán en cada unha das áreas.10. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

A **atención á diversidade** supón un concepto amplo de acción educativa que intenta dar resposta ás dificultades de aprendizaxe, ás discapacidades sensoriais, físicas, psíquicas e sociais, aos grupos de risco, ás minorías étnicas, ao alumnado superdotado, aos inmigrantes, ao alumnado con intereses especiais e a calquera outra necesidade educativa diferenciada e especializada.

A diversidade é unha realidade facilmente observable, e a súa adecuada atención é un dos piares básicos no que se fundamenta o sistema educativo. Cada alumno e cada alumna teñen unha ampla gama de necesidades educativas, debidas á presenza de múltiples factores persoais e sociais (xénero, idade, etapa de desenvolvemento madurativo, motivación, intereses, estilos de aprendizaxe, expectativas, procedencia socioeconómica e cultural, orixe étnica, etc.), que deben ser satisfeitas. En consecuencia, todo centro ten que estar en condicións de:

- 1.1 ° Adaptarse ás características individuais e sociais de cada alumno ou alumna.
- 1.2 ° Ofrecer unha cultura común, respectando as peculiaridades de cada cultura propia.
- 1.3 ° Adoptar una metodoloxía que favoreza a aprendizaxe de todo o alumnado na súa diversidade.

1.4 ^o Partir dunha avaliación inicial do alumnado en cada núcleo de aprendizaxe que permita detectar os seus coñecementos previos, para facilitar a significatividade dos novos contidos que se deben aprender.

Como consecuencia da obrigatoriedade do ensino, xorde a escola comprensiva, que ofrece un mesmo currículo básico para todos os alumnos e todas as alumnas e minimiza as súas diferenzas a través do principio de igualdade de oportunidades, co fin de compensar así as desigualdades sociais. Ademais, suscítase como proporcionar unha resposta educativa axeitada a un colectivo de estudantes con necesidades de formación moi diversas, escolarizados dentro dun mesmo centro educativo e cun currículo, en parte, común.

A nosa proposta trata de promover a escola comprensiva mediante as seguintes estratexias:

1ª Adoptar organizacións flexibles dentro da aula, con respecto polos principios básicos da organización e do funcionamento dos grupos, practicando estratexias inter e intragrúps, para potenciar o traballo con grupos heteroxéneos de alumnos e alumnas.

2ª Realizar as adaptacións curriculares necesarias para asegurar que se poida manter unha escola na que teñan cabida todos, sexan cales fosen as súas necesidades educativas ou intereses persoais específicos.

3ª Levar á práctica un programa de orientación e acción tutorial no centro.

Por conseguinte, a nosa programación de Educación Primaria suxire:

1º Facilitar, consolidar e desenvolver a socialización do alumnado, o que significa ensinarlle a aprender a convivir e a comportarse adecuadamente en grupo, a ser solidario, a cooperar e a respectar as normas; para isto, imponse a posta en práctica das teorías de grupo e de dinámica de grupo, aplicando os modelos, as estratexias e os estilos máis adecuados en cada caso.

2º Realizar adaptacións curriculares encamiñadas a dar resposta aos distintos estilos de aprendizaxe ou dificultades transitorias do alumnado (non significativas) e para aqueles casos nos que as diferenzas e as dificultades de aprendizaxe son máis permanentes ou graves (significativas).

3º Planificar e desenvolver un programa coherente de orientación e acción tutorial que facilite a resposta educativa ás súas necesidades específicas, permanentes ou transitorias.

O profesorado utilizará os seguintes recursos como medidas de reforzo e atención ao alumnado con necesidades de apoio educativo:

3.1 Fichas de reforzo de cada unidade.

3.2 Fichas de comprensión lectora.

3.3 Fichas de ampliación de cada unidade.

3.4 Aqueles outros materiais que considere oportunos tendo en conta as características e necesidades do neno ou nena.

.10. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS QUE SE TRABALLARÁN NO CURSO.

A actual lexislación educativa, máis concretamente o decreto do currículo de primaria para Galicia, establece no seu artigo 11 a importancia de traballar diferentes contidos

que se consideran transversais pola súa importancia. Son aspectos que se deberán traballar dende todas as áreas de coñecemento. Estes elementos transversais son os seguintes:

Comprensión lectora
Expresión oral e escrita
Comunicación audiovisual
Tecnoloxías da información e a comunicación
Emprendemento
Educación cívica e constitucional
Calidade, equidade e inclusión educativa
Igualdade entre homes y mulleres, prevención violencia xénero, igualdade de trato, e non discriminación
Resolución pacífica conflitos, liberdade, xustiza, igualdade, pluralismo, paz, dereitos humanos
Prevención violencia xénero, terrorismo, racismo, homofobia, holocausto xudeo
Discriminación sexista, por orientación sexual
Desenvolvemento sostible e medio ambiente
Riscos de explotación e abuso sexual
Riscos derivados do mal uso das TICs
Protección ante urxencias e catástrofes
Espíritu emprendedor
Seguridade vial
Práctica de deporte e exercicio (vida activa e saudable)

.11. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.

Durante o curso 2021 – 2022 levaráanse a cabo aquelas actividades onde se respeten as normas de seguridade de prevención do Covid-19. Algunhas actividades tipo serán:

- Actividades educativas de apoio á escola propostas polo Concello.
- Visitas de contacontos ou intérpretes teatrais.
- Saídas a centros culturais do noso concello.
- Outras que se poidan levar a cabo durante o curso.

A elección das actividades complementarias e extraescolares valorarase segundo a súa adecuación ao currículo e sobre centros de interese que xurdan durante o curso.

Con respecto ás actividades complementarias, reflexionaremos sobre catro cuestións ao fin de mellorar a proposta nos vindeiros cursos:

4.1 Consegúronse os obxectivos propostos a partir das actividades realizadas?

4.2 Como resultaron as actividades?

4.3 Cales gustaron máis?

4.4 Que propostas de mellora podemos sinalar.

.12. APLICACIÓN DE PLANS E PROXECTOS DO CENTRO.

Proxecto de educación dixital: ao estares inmersos neste curso no proxecto E-Dixgal, dende o quinto curso de primaria traballarase partindo do Proxecto Educativo do centro e do Proxecto de Educación dixital.

Contribución ao plan TIC: o uso das TIC queda suficientemente xustificado pola súa prescrición en todas as disposicións legais, senón por consideralas como elemento imprescindible nos tempos en que vivimos. Empregaremos as TIC como fonte de información para obter recursos, pero tamén como contido tecnolóxico en si mesmo. Fomentaremos un uso crítico e seguro das tecnoloxías, potenciando a creatividade e o seu uso como recurso inestimable no noso desenvolvemento como persoas que viven na era tecnolóxica.

Contribución ao plan de convivencia: en quinto de primaria os valores positivos para unha boa convivencia son esencias, polo que traballaremos dende a aula o respecto polos demais así como a resolución pacífica de conflitos será un dos obxectivos primordiais deste curso.

Contribución ao proxecto lector: toda a lexislación educativa actual establece como primordial o fomento da lectura e do hábito lector. Dende o quinto curso de educación primaria traballaremos a prol deste obxectivo, tanto en lingua castelá como en lingua galega. Traballarase na aula diferentes tipoloxías de textos e en diferentes soportes, fomentando que o alumnado escolla as súas propias lecturas.

- Adicaremos, todos os días un tempo á lectura grupal e individual.

- Participaremos en todas as actividades e achegas que se reciban desde a biblioteca do centro e o equipo de dinamización.

Contribución ao proxecto lingüístico: o proxecto lingüístico establece as actuacións do centro referidas aos aspectos que contempla o Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia. O Proxecto lingüístico recolle as linguas a empregar nas distintas áreas do currículo.

Promoción de estilos de vida saudable: dende todas as áreas, pero especialmente dende a área de Ciencias da Natureza, traballaranse os hábitos de vida saudables relacionados coa alimentación, o exercicio físico e a saúde postural.

.13. MECANISMOS PARA A REVISIÓN, AVALIACIÓN, MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

A programación didáctica é un elemento imprescindible para o bo desenvolvemento da vida na aula, aporta estabilidade e un plan a seguir para acadar os obxectivos propostos. Sen embargo, a realidade dentro das aulas varía constantemente e polo tanto este debe ser un documento flexible que se revise e adapte ás necesidades que xurdan.

Así pois, a **revisión da programación** realizarase en catro ocasións durante o curso académico, unha por trimestre e outra ao finalizar o curso. Cada trimestre comprobaremos cales son os resultados académicos que estamos a obter e valoraremos a necesidade de modificar ou adaptar a programación. Ao finalizar do ano académico revisaremos os resultados dos tres trimestres e estableceremos as directrices para a súa mellora nos vindeiros cursos.

Avaliaremos esta programación de forma individual a través dos indicadores de logro presentados no punto número 8.

.14. ADAPTACIÓNS NECESARIAS Á DOCENCIA NON PRESENCIAL.

Contemplamos dúas modalidades de docencia non presencial: telemática e mixta. En ambas modalidades seguiremos o seguinte procedemento.

No caso de ter neste curso 2021 - 2022 un tempo de educación non presencial, intentaremos continuar coa programación proposta, sempre e cando, as situacións das familias e a nosa propia nolo permita. Para levala a cabo o alumnado levará para os seus fogares os ordenadores EDIXGAL e dende este recurso informático traballaremos os diversos contidos do nivel de 5º de Primaria.

Realizaremos o traballo utilizando a plataforma EDIXGAL e a nosa aula virtual. Dende estes recursos os alumnos e alumnas recibirán as tarefas, actividades e exercicios a desempeñar, ademáis poderán contactar coa titora no horario diario establecido de luns a venres mediante a aula virtual. Tamén programaremos, como mínimo, dúas conferencias semanais dunha hora cada unha utilizando o programa Cisco Webex.

A comunicación coas familias levaremola a cabo maiormente mediante a aplicación abalar móbil e o correo electrónico.

Valorarase a asistencia tanto nas conferencias así como na aula virtual, ademáis da presentación e envío do traballo programado.

Terase en conta na avaliación de cada alumno e alumna.

ANEXOS

ANEXO I - RELACIÓN DOS ELEMENTOS CURRICULARES

Currículo de Lingua Castelá en 5º					
Nivel	Área	Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares - [C.C]
Bloque 1: Comunicación oral: Falar e escoitar					
5º	LC	a,c,e	LC-B1.1-Estratexias e normas para o intercambio comunicativo: participación; exposición clara; escoita; respecto á quenda de palabra; entoación adecuada; respecto polos sentimentos, experiencias, ideas, opinións e coñecementos dos e das demais.	LC-B1.1-Participar en situacións de comunicación, dirixidas ou espontáneas, respectando as normas da comunicación: quenda de palabra, escoita atenta e incorporación ás intervencións dos e das demais.	5º-LCB1.1.1-Emprega a lingua oral e axusta os rexistros lingüísticos ao grao de formalidade dos contextos nos que produce o seu discurso: debates, exposicións planificadas, conversas. [CCL CAA CSC] 5º-LCB1.1.2-Expresa ideas, pensamentos, opinións, sentimentos e emocións con claridade. [CCL CAA] 5º-LCB1.1.3-Aplica as normas sociocomunicativas: escoita activa, espera de quendas, participación respectuosa, adecuación á intervención da persoa interlocutora e normas básicas de cortesía. [CCL CAA CSC]

5º	LC	e	LC-B1.2-Comprensión e expresión de mensaxes verbais e non verbais.	LC-B1.2-Recoñecer a información verbal e non verbal dos discursos orais e integrala nas producións propias.	<p>5º-LCB1.2.1-Emprega recursos lingüísticos e non lingüísticos para comunicarse nas interaccións orais, recoñecendo o valor complementario e modificador destes. [CCL]</p> <p>5º-LCB1.2.2-Exprésase cunha pronunciación e unha dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume axeitados. [CCL]</p>
----	----	---	--	---	---

					5º-LCB1.2.3-Interpreta de forma global o sentido de elementos básicos do texto (léxico e locucións). [CCL]
5º	LC	a,b,e	LC-B1.3-Participación en situacións de comunicación, espontáneas e dirixidas, utilizando un discurso ordenado e coherente.	LC-B1.3-Expresarse de forma oral para satisfacer necesidades de comunicación en diferentes situacións con vocabulario axeitado e estrutura coherente.	5º-LCB1.3.1-Expresa as súas propias ideas comprensiblemente, substituíndo elementos básicos do modelo dado. [CCL] 5º-LCB1.3.2-Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situacións de comunicación: - diálogos - exposicións orais seguindo modelos e guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e comunicación. [CCL CD CAA CSC CSIEE] 5º-LCB1.3.3-Participa activamente nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida. [CCL CAA CSC CSIEE]
5º	LC	e	LC-B1.4-Dedución das palabras polo contexto. Interese pola ampliación do vocabulario. Creación de redes semánticas sinxelas.	LC-B1.4-Facer hipóteses sobre o significado de palabras a partir do seu contexto de uso	5º-LCB1.4.1-Utiliza o vocabulario axeitado a súa idade para expresarse con progresiva precisión nos diferentes contextos de comunicación. [CCL] 5º-LCB1.4.2-Diferencia polo contexto o significado de correspondencias fonema-grafía idénticas. [CCL]
5º	LC	b,e	LC-B1.5-Comprensión global e específica de textos orais de diversa tipoloxía: atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios,	LC-B1.5-Recoñecer o tema e as ideas principais dos textos orais, e identificar ideas ou valores non explícitos accesibles á súa idade.	5º-LCB1.5.1-Comprende de forma global a información xeral de textos orais de uso habitual, do ámbito escolar e social, identifica o tema e selecciona as ideas principais [CCL CAA] 5º-LCB1.5.2-Recoñece a tipoloxía de textos orais atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e

			prescritivos e persuasivos).		argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos). [CCL CAA] 5º-LCB1.5.3-Responde preguntas correspondentes á comprensión interpretativa. [CCL] 5º-LCB1.5.4-Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situación de aprendizaxe individual ou colectivo. [CCL CAA CSC CSIEE]
5º	LC	b,e	LC-B1.6-Reproducción de textos adecuados ao nivel que estimulen o seu interese.	LC-B1.6-Memorizar e reproducir textos axeitados á súa idade, seus gustos e intereses, utilizando con creatividade as distintas estratexias de comunicación oral.de comunicación oral.	5º-LCB1.6.1-Reproduce de memoria breves textos literarios ou non literarios e propios, axeitados aos seus gustos e intereses.. [CCL CAA CCEC]
5º	LC	b,e	LC-B1.7-Producción de textos orais segundo a súa tipoloxía segundo os diferentes formatos e intencións comunicativas.	LC-B1.7-Producir textos orais breves e sinxelos adecuados ao nivel dos xéneros máis habituais imitando modelos: atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos).	5º-LCB1.7.1-Elabora comprensiblemente textos orais do ámbito escolar e social e de diferente tipoloxía, seguindo unha secuencia lineal, adecuados ao nivel e imitando modelos [CCL CAA CSIEE] 5º-LCB1.7.2-Organiza e planifica o discurso axeitándose aos diferentes modos discursivos(narrar, expoñer, describir, informarse, dialogar) [CCL CAA CSIEE]
5º	LC	a,b,e	LC-B1.8-Estratexias para utilizar a linguaxe oral como instrumento de comunicación e aprendizaxe: escoitar, recoller datos, preguntar. Participación en enquisas e entrevistas. Comentario oral e xuízo persoal.	LC-B1.8-Utilizar de xeito efectivo a linguaxe oral: escoitar, recoller datos, preguntar e repreguntar, participar nas enquisas e entrevistas e expresar oralmente con claridade o propio xuízo persoal, de acordo á súa idade.	5º-LCB1.8.1-Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita activa, recollida de datos, pregunta e repregunta, para obter información e verificar a comprensión. [CCL CAA CSC CSIEE] 5º-LCB1.8.2-Participa en enquisas e entrevistas, asegurándose mediante preguntas adecuadas, da

					<p>comprensión propia e por parte da persoa interlocutora. [CCL CAA CSC CSIEE]</p> <p>5º-LCB1.8.3-Participa en debates explicando as súas opinións e ideas, emitindo xuízos persoais fundamentados sobre os temas e coa profundidade propia da súa idade. [CCL CAA CSC CSIEE]</p>
5º	LC	b,d,e	<p>LC-B1.8-Estratexias para utilizar a linguaxe oral como instrumento de comunicación e aprendizaxe: escoitar, recoller datos, preguntar. Participación en enquisas e entrevistas. Comentario oral e xuízo persoal.</p>	<p>LC-B1.9-Valorar os medios de comunicación social como instrumento de aprendizaxe e de acceso a informacións e experiencias de outras persoas.</p>	<p>5º-LCB1.9.1-Resume entrevistas, noticias e debates infantís procedentes da radio, televisión e da internet. [CCL CD CAA CSC]</p> <p>5º-LCB1.9.2-Transforma en noticias feitos cotiás próximos á súa realidade, imitando modelos. [CCL CSC]</p> <p>5º-LCB1.9.3-Realiza entrevistas e reportaxes sobre temas de interese, seguindo modelos. [CCL CAA CSIEE]</p>

Bloque 2: Comunicación escrita: ler

5º	LC	e	<p>LC-B2.1-Lectura en silencio e voz alta de distintos tipos de texto.</p>	<p>LC-B2.1-Ler, en voz alta e en silencio, diferentes textos, con fluidez e entoación adecuada.</p>	<p>5º-LCB2.1.1-Le en voz alta diferentes tipos de textos apropiados á súa idade con velocidade, fluidez e entoación adecuada. [CCL]</p> <p>5º-LCB2.1.2-Lee en silencio coa velocidade adecuada textos de diferente complexidade. [CCL]</p> <p>5º-LCB2.1.3-Comprende información global e específica en textos de diferente tipoloxía do ámbito escolar e social: [CCL CAA]</p> <p>5º-LCB2.1.4-Resume textos lidos de diferente tipoloxía e adecuados a súa idade, reflectindo a estrutura e destacando as ideas principais. [CCL CAA]</p>
----	----	---	--	---	---

5º	LC	e	<p>LC-B2.2-Utilización de estratexias para a comprensión lectora de textos: consideración do título e das ilustracións. Identificación de palabras clave. Capítulos. Relectura. Anticipación de hipótese de significado e comprobación. Recoñecemento básico da tipoloxía textual.</p>	<p>LC-B2.2-Utilizar as estratexias de control do proceso lector (anticipación do significado, formulación de hipóteses, uso do dicionario, relectura).</p>	<p>5º-LCB2.2.1-Utiliza o título e as ilustracións para activar coñecementos previos sobre o tema, axudándose deles para acceder máis doadamente ao contido dun texto. [CCL CAA]</p> <p>5º-LCB2.2.3-Identifica as palabras clave dun texto. [CCL CAA]</p> <p>5º-LCB2.2.4-Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e das ilustracións e esquemas que o acompañan. [CCL CAA]</p> <p>5º-LCB2.2.5-Relaciona a información contida nos gráficos e ilustracións e a relaciona coa información que aparece no texto [CCL CMCT CAA]</p> <p>5º-LCB2.2.6-Interpreta mapas conceptuais sinxelos. [CCL CAA]</p>
5º	LC	b,e	<p>LC-B2.3-Lectura habitual de diferentes textos como fonte de información, de deleite e de diversión.</p> <p>LC-B2.4-Selección de libros segundo o gusto persoal.</p> <p>LC-B2.5-Lectura dos libros establecidos no Plan lector.</p>	<p>LC-B2.3-Ler por propia iniciativa e con diferentes finalidades textos de tipoloxía diversa.</p>	<p>5º-LCB2.3.1-Programa de xeito autónomo un tempo semanal para ler diferentes textos. [CCL CAA CSIEE]</p> <p>5º-LCB2.3.2-Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal. [CCL CAA CSIEE]</p>
5º	LC	b,e,i	<p>LC-B2.6-Use da biblioteca para a procura de información e utilización da mesma como fonte de aprendizaxe, información e lecer.</p> <p>LC-B2.7-Lecturas dos libros establecidos no Plan lector.</p>	<p>LC-B2.4-Utilizar diferentes fontes e soportes para seleccionar e recoller información, ampliar coñecementos e aplicarlos en traballos persoais.</p>	<p>5º-LCB2.4.1-Consulta na biblioteca diferentes fontes bibliográficas e textos de soporte informático para obter información para realizar traballos individuais ou en grupo. [CCL CD CAA]</p> <p>5º-LCB2.4.2-Localiza na biblioteca de aula e centro lecturas axeitadas ao seu gusto persoal e intereses, aplicando as normas básicas de</p>

					<p>funcionamento da mesma. [CCL CD CAA CSIEE]</p> <p>5º-LCB2.4.3-Identifica o argumento de lecturas realizadas dando conta dalgunhas referencias bibliográficas: autor ou autora, xénero. [CCL CAA CSIEE]</p> <p>5º-LCB2.4.4-Selecciona lecturas con criterio persoal e manifesta a súa opinión sobre os textos lidos. [CCL CAA CSIEE]</p>
5º	LC	a,b,e	LC-B2.8-Iniciación á creación da biblioteca persoal.	LC-B2.5-Mostra interese por manter unha biblioteca propia.	5º-LCB2.5.1-Coida, conserva e organiza os seus libros. [CCL]
5º	LC	a,b	LC-B2.9-Identificación e valoración crítica das mensaxes e valores transmitidos polo texto.	LC-B2.6-Identificar a estrutura organizativa de diferentes textos lidos, centrándose na interpretación da súa intención e significado.	<p>5º-LCB2.6.1-Identifica a intención comunicativa de textos xornalísticos e publicitarios. Diferenza entre información e publicidade. [CCL CAA]</p> <p>5º-LCB2.6.2-Interpreta a linguaxe figurada, en textos publicitarios. [CCL CSC]</p>
5º	LC	e,i	LC-B2.10-Utilización guiada das Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información.	LC-B2.7-Utilizar as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información.	5º-LCB2.7.1-Utiliza as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información. [CCL CD CAA]

Bloque 3: Comunicación escrita: escribir

5º	LC	e,i	<p>LC-B3.1-Producción de textos para comunicar coñecementos, experiencias e necesidades</p> <p>LC-B3.2-Cohesión do texto: mantemento do tempo verbal, puntuación, concordancia e substitucións básicas.</p>	LC-B3.1-Producir textos segundo un modelo con diferentes intencións comunicativas, con coherencia, aplicando as regras ortográficas e coidando a caligrafía, a orde e a presentación.	5º-LCB3.1.1-Escribe, en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá e do ámbito social e escolar, atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos): diarios, cartas, correos electrónicos, noticias,
----	----	-----	---	---	---

			<p>LC-B3.3-Coherencia nas secuencias de ideas e feitos e no mantemento do tema.</p> <p>LC-B3.4-Aplicación das normas ortográficas. Acentuación</p>		<p>contos, folletos informativos e literarios, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, regulamentos, receitas, instrucións, normas... [CCL CD CAA]</p> <p>5º-LCB3.1.2-Escribe textos organizando as ideas con cohesión básica e respectando as normas gramaticais e ortográficas. [CCL CAA]</p> <p>5º-LCB3.1.3-Escribe, de forma creativa, diferentes tipos de textos adecuando a linguaxe ás características do xénero. [CCL CCA CSIEE]</p> <p>5º-LCB3.1.4-Elabora un informe seguindo un guión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico, xeográfico ou histórico. [CCL CD CAA CSIEE CCEC]</p> <p>5º-LCB3.1.5-Presenta un informe, utilizando soporte papel e informático, sobre situacións sinxelas, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, Internet), seguindo un plan de traballo e expresando conclusións. [CCL CD CAA CSIEE]</p> <p>5º-LCB3.1.6-Presenta os seus textos con caligrafía clara e limpeza. [CCL CAA]</p>
5º	LC	b,e	<p>LC-B3.5-Valoración da propia produción escrita, así como da produción escrita dos seus compañeiros.</p>	<p>LC-B3.2-Valorar a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.</p>	<p>5º-LCB3.2.1-Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros. [CCL CSC]</p>
5º	LC	b,e,i	<p>LC-B3.6-Normas e estratexias para a produción de textos: planificación (función, destinatario, xeración de ideas, estrutura...)</p> <p>LC-B3.7-Textualización en</p>	<p>LC-B3.3-Aplicar todas as fases do proceso de escritura na produción de textos escritos de distinta índole: planificación, textualización, revisión e reescritura, utilizando esquemas e mapas conceptuais, aplicando</p>	<p>5º-LCB3.3.1-Aplica correctamente os signos de puntuación, as regras de acentuación e ortográficas propias do nivel nos seus textos escritos. [CCL]</p> <p>5º-LCB3.3.2-Reproduce textos ditados, logo de</p>

			<p>frases con secuencia lineal. LC-B3.8-Revisión e mellora do texto. LC-B3.9-Realización de ditados, interpretando previamente o seu contido.</p>	<p>estratexias de tratamento da información, redactando os seus textos con claridade, precisión e corrección e avaliando, coa axuda de guías, as producións propias e alleas.</p>	<p>identificar o sentido global e a información específica neles. [CCL]</p> <p>5º-LCB3.3.3-Emprega, de xeito guiado e seguindo modelos, estratexias de planificación, procura e selección da información: tomar notas, elaborar esquemas, guións, borradores e mapas conceptuais. [CCL CD CAA CSIEE]</p> <p>5º-LCB3.3.4-Redacta o texto e revisao para melloralo, utilizando borradores que amosan: a xeración e selección de ideas, a revisión ortográfica e da secuencia coherente do escrito. [CCL CAA CSIEE]</p> <p>5º-LCB3.3.5-Amosa na evolución dos seus escritos interese e esforzo por escribir correctamente de forma persoal. [CCL CAA CSIEE]</p>
5º	LC	e	<p>LC-B3.10- Uso autónomo do dicionario, incorporando a súa consulta aos seus hábitos de escritura.</p>	<p>LC-B3.4-Utilizar de xeito autónomo o dicionario.</p>	<p>5º-LCB3.4.1-Utiliza habitualmente o dicionario, en diferentes soportes, no proceso de escritura. [CCL CAA]</p>
5º	LC	b,e,h,i	<p>LC-B3.11-Creación de textos utilizando a linguaxe verbal e non verbal con intención informativa: carteis publicitarios. Anuncios. Cómic.</p>	<p>LC-B3.5-Elaborar proxectos individuais ou colectivos sobre diferentes temas do área.</p>	<p>5º-LCB3.5.1-Elabora gráficas a partir de datos seleccionados e organizados procedentes de diferentes textos (libros de consulta, xornais, revistas etc.) [CCL CAA]</p> <p>5º-LCB3.5.2-Elabora con creatividade textos do seu interese: contos, anuncios, rimas, cancións, cómics, carteis facendo ilustracións e buscando imaxes dixitais para facilitar a súa comprensión ou mellorar a súa presentación. [CCL CD CAA CSIEE]</p>
5º	LC	a,d,e	<p>LC-B3.12-Uso da linguaxe non discriminatoria e respectuosa</p>	<p>LC-B3.6-Favorecer a través da linguaxe a formación dun</p>	<p>5º-LCB3.6.1-Expresa, por escrito, utilizando de xeito habitual, unha linguaxe non sexista e</p>

			coas diferenzas.	pensamento crítico que impida discriminacións e prexuízos.	respectuosa coas diferenzas. [CCL CSC]
5º	LC	b,e,i	LC-B3.13-Utilización guiada das Tecnoloxías da Información e a Comunicación de modo eficiente e responsable para presentar as súas producións.	LC-B3.7-Utilizar as Tecnoloxías da Información e a Comunicación de modo eficiente e responsable para presentar as súas producións.	5º-LCB3.7.1-Usa con axuda Internet e as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para escribir, presentar e ilustrar os textos, buscar información, crear táboas e gráficas [CCL CD CAA]
5º	LC	e	LC-B3.14-. Produción de textos segundo Plan de escritura do centro	LC-B3.8-Escribir os textos establecidos no plan de escritura.	5º-LCB3.8.1-Produce os textos establecidos no plan de escritura axeitados á súa idade e nivel. [CCL CAA]

Bloque 4: Coñecemento da lingua

5º	LC	e	LC-B4.1-A palabra. LC-B4.2-Recoñecemento das distintas clases de palabras e explicación reflexiva do seu uso en situacións concretas de comunicación (nome, verbo, adxectivo, preposición, adverbio, pronomes, artigos). Características e uso de cada clase de palabra. LC-B4.3-Conxugación dos verbos regulares e irregulares máis frecuentes.	LC-B4.1-Aplicar os coñecementos básicos sobre a estrutura da lingua, a gramática (categorías gramaticais), o vocabulario (formación e significado das palabras e campos semánticos), así coma as regras de ortografía para favorecer unha comunicación máis eficaz.	5º-LCB4.1.1-Coñece e recoñece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou relacionar palabras. [CCL] 5º-LCB4.1.2-Utiliza con corrección os tempos simples e compostos nas formas persoais e non persoais do modo indicativo e subxuntivo de todos os verbos ao producir textos orais e escritos. [CCL] 5º-LCB4.1.3-Diferenza familias de palabras. [CCL]
5º	LC	e	LC-B4.2-Recoñecemento das distintas clases de palabras e explicación reflexiva do seu uso en situacións concretas de comunicación (nome, verbo, adxectivo, preposición, adverbio, pronomes, artigos). Características e uso de cada clase de palabra.	LC-B4.2-Desenvolver as destrezas e competencias lingüísticas a través do uso da lingua.	5º-LCB4.2.1-Coñece, recoñece e usa sinónimos, antónimos, polisémicos, homófonos, frases feitas na súa expresión oral e escrita. [CCL] 5º-LCB4.2.2-Recoñece palabras compostas, prefixos e sufixos e crea palabras derivadas. [CCL] 5º-LCB4.2.3-Identifica e clasifica os diferentes tipos de palabras nun texto. [CCL]

			<p>LC-B4.4-Vocabulario. Frases feitas. Formación de substantivos, adxectivos e verbos. Recursos derivativos: prefixos e sufixos na formación de nomes, adxectivos e verbos.</p> <p>LC-B4.5-Recoñecemento e observación reflexiva dos constituíntes oracionais: a oración simple, suxeito e predicado.</p> <p>LC-B4.6-Recoñecemento e uso dalgúns conectores textuais básicos.</p>		<p>5º-LCB4.2.4-Utiliza diversos conectores básicos entre oracións nos textos orais e escritos. [CCL]</p> <p>5º-LCB4.2.5-Recoñece a oración simple en textos sinxelos e distingue suxeito e predicado. [CCL]</p>
5º	LC	e	<p>LC-B4.7-Use eficaz do dicionario para ampliación de vocabulario e como consulta ortográfica e gramatical.</p>	<p>LC-B4.3-Sistematizar a adquisición de vocabulario a través dos textos.</p>	<p>5º-LCB4.3.1-Coñece a estrutura do dicionario e úsao, en diferentes soportes para buscar o significado de calquera palabra (derivados, sinónimos etc.). [CCL CAA]</p> <p>5º-LCB4.3.2-Selecciona a acepción correcta segundo o contexto de entre as varias que lle ofrece o dicionario. [CCL CAA]</p> <p>5º-LCB4.3.3-Utiliza as normas ortográficas axeitadas ao nivel e aplícaas nas súas producións escritas. [CCL]</p>
5º	LC	e	<p>LC-B4.8-Clases de nomes: comúns, propios, individuais, colectivos, concretos e abstractos.</p> <p>LC-B4.9-Ortografía: utilización das regras básicas de ortografía. Regras de acentuación. Signos de puntuación.</p> <p>LC-B4.10-As relacións gramaticais Recoñecemento e explicación reflexiva das</p>	<p>LC-B4.4-Desenvolver estratexias para mellorar a comprensión oral e escrita a través do coñecemento da lingua.</p>	<p>5º-LCB4.4.1-Sinala as características que definen ás diferentes clases de palabras e nomes: clasificación e uso para construír un discurso sinxelo nos diferentes tipos de producións. [CCL]</p> <p>5º-LCB4.4.2-Utiliza correctamente as normas de concordancia de xénero e número na expresión oral e escrita. [CCL]</p> <p>5º-LCB4.4.3-Aplica as normas de acentuación e clasifica as palabras dun texto. [CCL]</p>

			relacións que se establecen entre o substantivo e o resto dos compoñentes do grupo nominal.		5º-LCB4.4.4-Utiliza os signos de puntuación nas súas producións escritas. [CCL] 5º-LCB4.4.5-Aplica as normas do uso da til nos textos de elaboración propia. [CCL] 5º-LCB4.4.6-Utiliza unha sintaxe básica nas producións escritas propias. [CCL]
5º	LC	e,i	LC-B4.11-Utilización de material multimedia educativo e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade.	LC-B4.5-Utilizar programas educativos dixitais para realizar tarefas e avanzar na aprendizaxe.	5º-LCB4.5.1-Utiliza distintos programas educativos dixitais e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade, como apoio e reforzo da aprendizaxe. [CCL CD CAA]
5º	LC	d,e,o	LC-B4.12-As variedades da lingua. LC-B4.13-Coñecemento xeral de realidade plurilingüe de España e a súa valoración como fonte de enriquecemento persoal e como unha mostra da riqueza do noso patrimonio histórico e cultural.	LC-B4.6-Valorar a variedade lingüística de España e do español como fonte de enriquecemento cultural. Mostrar respecto tanto cara ás linguas e dialectos que se falan en España, como cara ao español de América.	5º-LCB4.6.1-Valora a variedade lingüística de España e o español de América. [CCL CSC]
5º	LC	d,e,o	LC-B4.14-Identificación de similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada.	LC-B4.7-Comparar aspectos básicos das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada.	5º-LCB4.7.1-Compara aspectos (gráficos, sintácticos e léxicos) das linguas que coñece. [CCL CSC]
Bloque 5: Educación Literaria					
5º	LC	e	LC-B5.1-Valoración dos textos literarios como vehículo de comunicación e como fonte de coñecemento doutros mundos,	LC-B5.1-Valorar os textos literarios e utilizar a lectura como fonte de lecer e información e consideralos como un medio de aprendizaxe e	5º-LCB5.1.1-Valora e recoñece as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos. [CCL CCEC]

			tempos e culturas e como gozo persoal.	enriquecemento persoal.	
5º	LC	e	LC-B5.2-Lectura guiada de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual. LC-B5.3-Lectura comentada de poemas, relatos e obras teatrais. LC-B5.4-Identificación de recursos literarios. LC-B5.5-Distinción entre conto e lenda. Coñecemento de lendas españolas e doutros países.	LC-B5.2-Integrar a lectura expresiva, a comprensión e interpretación de textos literarios narrativos, líricos e dramáticos na práctica escolar e recoñecer e interpretar algúns recursos básicos da linguaxe literaria e diferenciar as principais convencións formais dos xéneros.	5º-LCB5.2.1-Realiza lecturas guiadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual. [CCL CCEC] 5º-LCB5.2.2-Interpreta a linguaxe figurada, en textos literarios. [CCL CAA]
5º	LC	e	LC-B5.4-Identificación de recursos literarios.	LC-B5.3-Coñecer e valorar os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns, adiviñas.	5º-LCB5.3.1-Distingue algúns recursos retóricos e métricos básicos propios dos poemas. [CCL CCEC] 5º-LCB5.3.2-Utiliza comparacións, metáforas, aumentativos, diminutivos e sinónimos en textos literarios. [CCL CCEC]
5º	LC	b,e	LC-B5.6-Creación de textos literarios en prosa ou en verso, valorando o sentido estético e a creatividade: contos, poemas, adiviñas, cancións, e teatro.	LC-B5.4-Producir a partir de modelos dados textos literarios en prosa ou en verso, con sentido estético e creatividade: contos, poemas, adiviñas, cancións, e fragmentos teatrais.	5º-LCB5.4.1-Crea sinxelos textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados. [CCL CAA CSIEE CCEC]
5º	LC	a,b,e	LC-B5.7-Comprensión, memorización e recitado de poemas co ritmo, entoación e dicción adecuados.	LC-B5.5-Participar con interese en dramatizacións de textos literarios adaptados á idade ou de produción propia.	5º-LCB5.5.1-Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade ou de produción propia. [CCL CAA CSC CCEC] 5º-LCB5.5.2-Memoriza e reproduce textos orais adecuados á súa idade: contos, poemas, cancións.

					[CCL CAA CCEC]
5º	LC	e,j	LC-B5.8-Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios.	LC-B5.6-Participar con interese en dramatizacións de textos literarios adaptados á idade.	5º-LCB5.6.1-Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade. [CCL CAA CCEC]
5º	LC	b,e,o	LC-B5.9-Valoración da literatura en calquera lingua (maioritaria, minoritaria ou minorizada) como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.	LC-B5.7-Valorar a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal	5º-LCB5.7.1-Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal. [CCL CSC CCEC]

Currículo de Ciencias Sociais en 5º

Nivel	Área	Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares - [C.C]
Bloque 1: Contidos comúns					
5º	CS	a,b,d,e,h,i	CS-B1.1-Iniciación ao coñecemento científico, toma de conciencia das súas fases e a súa aplicación nas Ciencias sociais. Proposta de traballo que xurda dun problema, acontecemento ou inxerencia e que supoña un proceso de investigación e acción que garanta participación activa do alumnado e facilite o proceso de autorregulación de aprendizaxes. CS-B1.2-Busca e selección de información empregando as	CS-B1.1-Realizar un traballo de investigación que supoña a busca, selección e organización de información sobre fenómenos previamente delimitados, a realización dun produto, a documentación do proceso e a comunicación dos resultados.	5º-CSB1.1.1-Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a información relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica oralmente e/ou por escrito. [CAA CD CMCT CCL] 5º-CSB1.1.2-Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades. [CSIEE CAA] 5º-CSB1.1.3-Realiza as tarefas encomendadas e presenta os traballos de maneira ordenada, clara e limpa. [CCL CAA]

			<p>TIC e outras fontes (directas e indirectas), organización, análise, documentación do proceso (mediante uso do cartafol) e comunicación das conclusións.</p> <p>CS-B1.3-Planificación e xestión de proxectos co fin de acadar obxectivos. Iniciativa emprendedora.</p>		
5º	CS	a,b,c,d	<p>CS-B1.4-Emprego de técnicas de estudo individual e de estratexias de traballo cooperativo. Valoración do esforzo e coidado do material.</p> <p>CS-B1.5-Participación activa e construtiva na vida social, uso das normas de convivencia.</p> <p>CS-B1.6-A cooperación e o diálogo como valores democráticos e recursos básicos na resolución pacífica de conflitos.</p>	<p>CS-B1.2-Empregar estratexias de traballo cooperativo, adoitar un comportamento de respecto e tolerancia ante as diferentes ideas e achegas alleas nos diálogos e debates, valorando o esforzo e amosando actitudes de cooperación, participación e respecto cara aos demais.</p>	<p>5º-CSB1.2.1-Participa en actividades individuais e de grupo, e emprega estratexias de traballo cooperativo valorando o esforzo e o coidado do material. [CSC CAA]</p> <p>5º-CSB1.2.2-Adopta un comportamento responsable, construtivo e solidario, respectando diferentes ideas e achegas nos debates e recoñecendo a cooperación e o diálogo como principios básicos do funcionamento democrático. [CSC CAA]</p>
5º	CS	b,e,h,i,o	<p>CS-B1.7-Utilización da terminoloxía propia da área. Organización de ficheiros temáticos de termos propios da área.</p> <p>CS-B1.8-Fomento de Técnicas de animación á lectura de textos de divulgación das Ciencias sociais (de carácter social, xeográfico e histórico). A prensa escrita e dixital como fonte de información.</p> <p>CS-B1.9-Utilización e lectura de diferentes linguaxes textuais e gráficos.</p>	<p>CS-B1.3-Coñecer e utilizar as palabras claves e conceptos necesarios para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais, así como comprender diferentes linguaxes recollidos en textos de carácter social, xeográfico ou histórico.</p>	<p>5º-CSB1.3.1-Emprega de maneira axeitada o vocabulario adquirido para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais. [CCL CAA CMCT CSC]</p> <p>5º-CSB1.3.2-Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos de carácter xeográfico, social e histórico. [CCL CMCT CSC CAA]</p> <p>5º-CSB1.3.3-Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación. [CCL CD CMCT CSC]</p>

Bloque 2: O mundo que nos rodea					
5º	CS	h,e	CS-B2.1-O Universo: galaxia, estrela, planeta, satélite, asteroide e cometa.	CS-B2.1-Explicar como é e de que forma se orixinou o Universo e os seus principais compoñentes.	5º-CSB2.1.1-Describe como é e de que forma se orixinou o Universo e explica os seus principais compoñentes identificando galaxia, estrela, planeta, satélite, asteroide e cometa. [CMCT CCL]
5º	CS	h,e	CS-B2.2-O sistema Sslar: o Sol e os planetas.	CS-B2.2-Describir as características principais do Sistema Solar identificando diferentes tipos de astros e as súas características.	5º-CSB2.2.1-Describe as características, compoñentes do Sistema Solar, localizando o Sol no centro do mesmo e os planetas segundo a súa proximidade. [CMCT CCL]
5º	CS	h,e,g	CS-B2.3-O planeta Terra e a Lúa. Características. CS-B2.4-Movementos terrestres e as súas consecuencias: as estacións do ano, día e noite, fusos horarios. CS-B2.5-A translación da Lúa: as fases lunares. Eclipses e mareas.	CS-B2.3-Localizar o planeta Terra e a Lúa no sistema solar, explicando as súas características, movementos, consecuencias e calcular os fusos horarios.	5º-CSB2.3.1-Define e representa o movemento de translación terrestre, o eixe do xiro e os polos xeográficos, asocia as estacións do ano ao seu efecto combinado e calcula os fusos horarios. [CMCT CCL CAA] 5º-CSB2.3.2-Explica o día e a noite como consecuencia da rotación terrestre e como unidades para medir o tempo. [CMCT CCL CAA] 5º-CSB2.3.3-Define a translación da Lúa identificando e nomeando as fases lunares. [CMCT CCL]
5º	CS	h,g,e,i	CS-B2.6-Cartografía. Planos, mapas e planisferios. Mapas temáticos. CS-B2.7-Escalas e signos convencionais dun mapa. CS-B2.8-Orientación no espazo: técnicas, instrumentos e estratexias. Elaboración dun	CS-B2.4-Describir correctamente planos e mapas, incluíndo os planisferios, interpretando a súa escala e signos convencionais.	5º-CSB2.4.1-Identifica e clasifica os diferentes tipos de mapas, define que é a escala nun mapa e emprega e interpreta os signos convencionais máis usuais que poden aparecer nel. [CMCT CAA]

			itinerario coa axuda de ferramentas dixitais.		
5º	CS	h,g,h,o	CS-B2.9-O clima e factores climáticos.	CS-B2.5-Identificar os elementos que inflúen no clima, explicando como actúan nel e adquirindo unha idea básica de clima e dos factores determinan o clima en España.	5º-CSB2.5.1-Define clima, nomea os seus elementos e identifica os factores que determinan en España. [CMCT CCL]
5º	CS	e,g,h,o	CS-B2.10-As grandes zonas climáticas do planeta. CS-B2.11-Tipos de climas de España e as súas zonas de influencia. O clima en Galicia.	CS-B2.6-Recoñecer as zonas climáticas mundiais e os tipos de clima de España identificando algunhas das súas características básicas.	5º-CSB2.6.1-Explica que é unha zona climática, nomeando as tres zonas climáticas do planeta e describindo as súas características principais. [CMCT CCL] 5º-CSB2.6.2-Describe e sinala nun mapa os tipos de climas de España, e as zonas ás que afecta cada un, interpretando e analizando climogramas de distintos territorios de España e relacionándoos co clima ao que pertence. [CMCT CAA CCL]
5º	CS	h,i,o	CS-B2.12-A paisaxe: elementos que a forman, tipos de paisaxes. CS-B2.13-Características das principais paisaxes de España.	CS-B2.7-Explicar que é unha paisaxe, identificar os principais elementos que a compoñen e as características das principais paisaxes de España	5º-CSB2.7.1-Define paisaxe, identifica os seus elementos e explica as características das principais paisaxes de España valorando a súa diversidade. [CCL CSC CAA]
5º	CS	e,h,i,o	CS-B2.14-A diversidade xeográfica das paisaxes de España: relevo e hidrografía. CS-B2.15-O relevo e a rede hidrográfica de Galicia. Utilización de sistemas de información xeográfica.	CS-B2.8-Describir as características do relevo de España e a súa rede hidrográfica, localizándoos nun mapa.	5º-CSB2.8.1-Localiza nun mapa as principais unidades de relevo en España e as súas vertentes hidrográficas. [CMCT] 5º-CSB2.8.2-Sitúa nun mapa os mares, océanos e os grandes ríos de España. [CMCT]
5º	CS	a,b,h	CS-B2.16-A intervención humana no medio. Estudo de campo das consecuencias da intervención humana na contorna.	CS-B2.9-Explicar a importancia da intervención humana no medio e favorecer o desenvolvemento sostible.	5º-CSB2.9.1-Explica a importancia do coidado do medio, así como as consecuencias da acción humana neste. [CSC CCL] 5º-CSB2.9.2-Favorece o desenvolvemento sostible

			CS-B2.17-A contaminación e o cambio climático. CS-B2.18-Desenvolvemento sostible e consumo responsable.		e o consumo responsable. [CSC CAA]
Bloque 3: Vivir en sociedade					
5º	CS	a,d,h	CS-B3.1-A Constitución de 1978. CS-B3.2-Dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.	CS-B3.1-Explicar a importancia que ten a Constitución para o funcionamento do Estado español, así como os dereitos, deberes e liberdades recollidos nesta.	5º-CSB3.1.1-Identifica, respecta e valora os principios democráticos máis importantes establecidos na Constitución e explica a importancia que a Constitución ten para o funcionamento do Estado español. [CSC CCL]
5º	CS	a,d,h	CS-B3.3-Forma de goberno: a monarquía parlamentaria. CS-B3.4-As principais institucións políticas e as súas funcións. Elaboración de organigramas.	CS-B3.2-Identificar as institucións políticas que se derivan da Constitución. Funcións e organización.	5º-CSB3.2.1-Identifica as principais institucións do Estado español e describe as súas funcións e a súa organización. [CSC CCL] 5º-CSB3.2.2-Identifica e comprende a división de poderes do Estado e cales son as atribucións recollidas na Constitución para cada un deles. [CSC CCL]
5º	CS	a,d,h	CS-B3.5-Entidades territoriais e órganos de goberno. As comunidades autónomas, as cidades autónomas e as provincias.	CS-B3.3-Describir a organización territorial do Estado español así como os órganos de goberno.	5º-CSB3.3.1-Explica a organización territorial de España, nomea as estruturas básicas de goberno e localiza en mapas políticos as distintas comunidades autónomas que forman España, así como as súas provincias. [CSC CCL]
5º	CS	a,d,h,o	CS-B3.6-Manifestacións culturais e lingüísticas de España.	CS-B3.4-Valorar a diversidade cultural, social, política e lingüística do Estado español respectando as diferenzas.	5º-CSB3.4.1-Valora, partindo da realidade do estado español, a diversidade cultural, social, política e lingüística nun mesmo territorio como fonte de enriquecemento cultural. [CSC CCL]

5º	CS	d,g,h,i	<p>CS-B3.7-Demografía e poboación. Variables demográficas.</p> <p>CS-B3.8-Conceptos demográficos: poboación absoluta, densidade de poboación, distribución espacial, crecemento natural e crecemento real da poboación.</p> <p>CS-B3.9-Representación gráfica de datos demográficos.</p>	<p>CS-B3.5-Comprender e interpreta os principais conceptos demográficos e os factores xeográficos, sociais, económicos ou culturais que inciden nos datos de poboación.</p>	<p>5º-CSB3.5.1-Define demografía e poboación, comprende os principais conceptos demográficos e os principais factores que afectan á de poboación. [CMCT CCL CSC]</p> <p>5º-CSB3.5.2-Interpreta unha pirámide de poboación e outros gráficos usados no estudo da poboación. [CMCT CAA]</p>
5º	CS	d,g,h,o	<p>CS-B3.10-Poboación de Galicia e España: distribución e evolución. Representación gráfica dalgúns datos demográficos de Galicia obtidos en fontes estatísticas: INE.</p>	<p>CS-B3.6-Distinguir os principais trazos da poboación española explicando a súa evolución e a súa distribución demográfica e representándoa graficamente.</p>	<p>5º-CSB3.6.1-Describe os principais rasgos da poboación española. [CCL CSC]</p> <p>5º-CSB3.6.2-Explica o proceso da evolución da poboación en España e describe a incidencia que tiveron nesta, factores como a esperanza de vida ou a natalidade. [CCL CSC]</p> <p>5º-CSB3.6.3-Describe os factores que condicionan a distribución da poboación española. [CCL CSC]</p> <p>5º-CSB3.6.4-Sitúa nun mapa os maiores núcleos de poboación en España e as zonas máis densamente poboadas. [CSC]</p>
5º	CS	a,d,h,o	<p>CS-B3.11-Os movementos migratorios: éxodo rural, a emigración a Europa, a chegada de inmigrantes ao noso país.</p> <p>CS-B3.12-Problemas actuais da poboación española. Estudo de casos e debates.</p>	<p>CS-B3.7-Describir os movementos migratorios da poboación galega e de España explicando o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de emigrantes ao noso país e identificar os problemas actuais da poboación española.</p>	<p>5º-CSB3.7.1-Explica o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de inmigrantes ao noso país [CSC CCL]</p> <p>5º-CSB3.7.2-Identifica e describe os principais problemas actuais da poboación española: migracións, envellecemento, etc. [CSC CCL]</p>
5º	CS	h	<p>CS-B3.13-As actividades produtivas: recursos naturais e materias primas.</p>	<p>CS-B3.8-Explicar as diferenzas entre materias primas e os produtos elaborados, identificando as</p>	<p>5º-CSB3.8.1-Identifica e define materias primas e produto elaborado e os asocia coas actividades nas que se obteñen. [CSC CCL]</p>

			CS-B3.14-Produtos elaborados. Artesanía e Industria. Formas de produción.	actividades que se realizan para obtelos.	5º-CSB3.8.2-Describe ordenadamente o proceso de obtención dun produto ata a súa venda e identifica os sectores aos que pertencen. [CCL CSC CMCT]
5º	CS	h,o	CS-B3.15-As actividades económicas e os sectores produtivos de España.	CS-B3.9-Identificar as actividades que pertencen a cada un dos sectores económicos, describir as características destes recoñecendo as principais actividades económicas de España	5º-CSB3.9.1-Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao que pertencen. [CSC CMCT] 5º-CSB3.9.2-Explica as actividades relevantes dos sectores primario, secundario e terciario en España e as súas localizacións nos territorios correspondentes. [CCL CSC]

Bloque 4: As pegadas do tempo

5º	CS	b,o,h	CS-B4.1-O tempo histórico. A Idade Media e a Idade Moderna: duración e datación dos feitos históricos significativos que as acoutan.	CS-B4.1-Explicar as características de cada tempo histórico estudado e certos acontecementos desas épocas que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia.	5º-CSB4.1.1-Identifica a idea de idade da historia e data a Idade Media e Moderna, asociándoas aos feitos que marcan os seus inicios e finais. [CSC CMCT CCL CCEC]
5º	CS	b,h,i	CS-B4.2-As fontes históricas e a súa clasificación: fontes primarias e secundarias. Elaboración dun traballo comparativo entre tipos de fontes históricas.	CS-B4.2-Coñecer a importancia das fontes históricas para o estudo da historia, diferenciando entre fontes primarias e secundarias.	5º-CSB4.2.1-Coñece algunhas fontes da historia representativas de cada unha das idades da historia, facendo fincapé na Idade Contemporánea. [CSC CMCT CAA CCEC]
5º	CS	g,h,i	CS-B4.3-Técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado: os mapas históricos e as liñas do tempo.	CS-B4.3-Utiliza as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade para ordenar temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos relevantes.	5º-CSB4.3.1-Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos. [CSC CMCT CAA CCEC]

5º	CS	b,d,h,o	<p>CS-B4.4-A península ibérica na Idade Media.</p> <p>CS-B4.5-AI-Andalus e os reinos cristianos</p> <p>CS-B4.6-O Camiño de Santiago. O Románico. O Gótico. Proposta de realización dunha investigación e exposición sobre o Camiño de Santiago.</p> <p>CS-B4.7-España e Galicia na Idade Moderna.</p> <p>CS-B4.8-A época dos grandes descubrimentos.</p> <p>CS-B4.9-A monarquía dos Austrias e os Borbóns.</p> <p>CS-B4.10-A arte na Idade Moderna: Renacemento e Barroco.</p>	<p>CS-B4.4-Identificar e localizar no tempo e no espazo os procesos e acontecementos históricos, políticos, sociais e culturais máis relevantes da historia de España para adquirir unha perspectiva global da súa evolución.</p>	<p>5º-CSB4.4.1-Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes da Idade Media e Idade Moderna en España. [CMCT CSC CCEC]</p> <p>5º-CSB4.4.2-Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia medieval e moderna de España, describindo as principais características de cada unha delas [CMCT CSC CCEC CCL]</p> <p>5º-CSB4.4.3-Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España das distintas épocas históricas estudadas [CSC CCEC CAA]</p> <p>5º-CSB4.4.4-Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais da Idade Media e da Idade Moderna en España citando aos seus representantes máis significativos. [CMCT CSC CCEC]</p> <p>5º-CSB4.4.5-Identifica as características distintivas das culturas que conviviron nos reinos peninsulares durante a Idade Media describindo a evolución política e os distintos modelos sociais. [CCEC CSC CCL]</p> <p>5º-CSB4.4.6-Explica as características da Idade Moderna e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia neste período de tempo (Monarquía dos Austrias, s. XVI-XVII. Os Borbóns, s. XVIII). [CSC CCL CCEC]</p>
5º	CS	d,h,o	<p>CS-B4.11-Noso patrimonio histórico e cultural.</p>	<p>CS-B4.5-Desenvolver a curiosidade por coñecer as formas da vida humana no pasado, valorando a importancia que teñen os restos para o coñecemento e estudo da historia e como patrimonio cultural</p>	<p>5º-CSB4.5.1-Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora. [CSC CCEC]</p>

				que hai que coidar e legar.	
5º	CS	d,h,o	CS-B4.12-Museos, sitios e monumentos históricos como espazos de aprendizaxe e gozo. Elaboración dunha guía dun museo próximo.	CS-B4.6-Valorar a importancia dos museos, sitios e monumentos históricos como espazos onde se ensina e aprende, amosando unha actitude de respecto á súa contorna e á súa cultura, apreciando a herdanza cultural.	5º-CSB4.6.1-Aprecia a herdanza cultural a escala local e nacional como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar. [CSC CCEC]

Currículo de Lingua Galega en 5º

Nivel	Área	Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares - [C.C]
Bloque 1: Comunicación oral: falar e escoitar					
5º	LG	a,e	LG-B1.1-Comprensión de textos orais procedentes da radio, da televisión ou da internet, con especial incidencia na noticia, na entrevista, na reportaxe infantil e nos debates de actualidade, para obter información xeral sobre feitos e acontecementos que resulten significativos e distinguindo, de maneira xeral, información de opinión e elaboración dun resumo.	LG-B1.1-Comprender textos orais sinxelos procedentes da radio, da televisión ou da internet, identificando os aspectos xerais máis relevantes así como as intencións, valores e opinións explícitos.	5º-LG-B1.1.1-Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo. [CCL CAA] 5º-LGB1.1.2-Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión. [CCL CSC]
5º	LG	b,d,e,f	LG-B1.2-Valoración dos medios de comunicación social como instrumento de aprendizaxe. LG-B1.3-Uso de documentos audiovisuais como medio de obter, identificar, seleccionar,	LG-B1.2-Valorar e utilizar os documentos audiovisuais dos medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.	5º-LGB1.2.1-Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe. [CCL CD CAA]

			clasificar, con progresiva autonomía informacións relevantes para aprender.		CSC] 5º-LGB1.2.2-Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación. [CCL CD CAA CSIEE]
5º	LG	a,b,c,e,o	LG-B1.4-Interpretación elemental en textos orais da retranca, da ironía e de dobres sentidos.	LG-B1.3-Interpretar correctamente a retranca, a ironía e os dobres sentidos, en situacións de comunicación nas que estes resulten bastante evidentes.	5º-LGB1.3.1-Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dobres sentidos. [CCL]
5º	LG	a,b,c,e,o	LG-B1.5-Comprensión e produción de textos orais breves para aprender e para informarse, tanto os creados con finalidade didáctica como os de uso cotián, de carácter informal (conversas entre iguais e no equipo de traballo) e dun maior grao de formalización (exposicións da clase, entrevistas ou debates).	LG-B1.4-Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico.	5º-LGB1.4.1-Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias. [CCL CAA CSC CSEIEE] 5º-LGB1.4.2-Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas. [CCL CAA] 5º-LGB1.4.3-Iniciase na elaboración de pequenas exposicións orais na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso. [CCL CSIEE CAA] 5º-LGB1.4.4-Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates. [CCL CSIEE CAA] 5º-LGB1.4.5-Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a este a súa produción. [CCL]
5º	LG	a,c,e	LG-B1.6-Actitude de escoita adecuada ante situacións comunicativas (tolerancia ás opinións, escoita atenta, respecto das de quen fala sen	LG-B1.5-Manter unha actitude de escoita activa, respectando as opinións dos e das demais	5º-LGB1.5.1-Atende ás intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper [CCL CSC] 5º-LGB1.5.2-Respecta as opinións dos e das

			interrupcións inadecuadas)		demais [CCL CSC]
5º	LG	a,c,d,e	LG-B1.7-Participación e cooperación nas situacións comunicativas de relación social especialmente as destinadas a favorecer a convivencia (debates, exposicións curtas, conversas, expresións espontáneas, asembleas, narracións orais, entrevistas) con valoración e respecto das normas que rexen a interacción oral (quendas de palabra, roles diversos no intercambio, respecto ás opinións das demais persoas, ton de voz, posturas e xestos adecuados).	LG-B1.6-Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral.	<p>5º-LGB1.6.1-Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais. [CCL CSC CAA]</p> <p>5º-LGB1.6.2-Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela. [CCL CSC CCEC]</p> <p>5º-LGB1.6.3-Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión. [CCL CSC CCEC]</p> <p>5º-LGB1.6.4-Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume. [CCL CSC CCEC]</p> <p>5º-LGB1.6.5-Participa na conversa formulando e contestando preguntas. [CCL CSC CCEC CAA]</p>
5º	LG	a,b,e	LG-B1.8-Uso de estratexias elementais para comprender e facer comprender as mensaxes orais: fluidez, claridade, orde, léxico apropiado, pronuncia correcta, ton de voz, entoación, xestualidade, incorporación das intervencións das demais persoas e formulación de preguntas coherentes.	LG-B1.7-Amosar interese por expresarse en público coherentemente, sen contradicións, sen repeticións innecesarias e usando nexos adecuados.	<p>5º-LGB1.7.1-Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade. [CCL CAA]</p> <p>5º-LGB1.7.2-Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados. [CCL]</p> <p>5º-LGB1.7.3-Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto. [CCL CSC]</p> <p>5º-LGB1.7.4-Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega. [CCL CCEC]</p>

5º	LG	b,e,i	LG-B1.9-Produción de textos orais sinxelos propios dos medios de comunicación social mediante simulación para ofrecer e compartir información.	LG-B1.8-Elaborar textos orais sinxelos propios dos medios de comunicación.	5º-LGB1.8.1-Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación. [CCL CD CAA CSIEE CSC]
5º	LG	d,e	LG-B1.10-Utilización de estratexias para potenciar a expresividade das mensaxes orais (miradas e posturas corporais).	LG-B1.9-Reforzar a eficacia comunicativa das súas mensaxes orais, coa utilización de elementos propios da linguaxe non verbal corporais).	5º-LGB1.9.1-Utiliza a expresividade corporal: miradas e postura corporal para reforzar o sentido das súas producións orais. [CCL CCEC CSC CAA]
5º	LG	b,d,e	LG-B1.11-Actitude de cooperación e de respecto en situacións de aprendizaxe compartida.	LG-B1.10-Amosar respecto e cooperación nas situacións de aprendizaxe en grupo.	5º-LGB1.10.1-Amosa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo. [CCL CAA CSIEE]
5º	LG	e,o	LG-B1.12-Interese por expresarse oralmente coa pronuncia e coa entoación adecuadas.	LG-B1.11-Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas.	5º-LGB1.11.1-Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo. [CCL CAA CCEC CSIEE]
5º	LG	a,d,e,o	LG-B1.13-Uso, de maneira xeral, dunha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.	LG-B1.12-Usar, de maneira xeral, unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.	5º-LGB1.12.1-Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista. [CCL CSC] 5º-LGB1.12.2-Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas. [CCL CSC]
5º	LG	a,d,e,o	LG-B1.14-Recoñecemento e valoración, de maneira global, das diferenzas dialectais orais da lingua galega, como elemento enriquecedor da lingua.	LG-B1.13-Recoñecer, de maneira global, e valorar as diferenzas dialectais orais da lingua galega.	5º-LGB1.13.1-Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega. [CCL CCEC] 5º-LGB1.13.2-Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora. [CCL CSC CCEC]

5º	LG	a,d,e,o	LG-B1.15-Identificación da lingua galega con calquera contexto de uso oral da lingua: en diferentes ámbitos profesionais (sanidade, educación, medios de comunicación...) e en conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.	LG-B1.14-Identificar a lingua galega con calquera contexto de uso oral.	5º-LGB1.14.1-Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional: sanidade, educación, medios de comunicación... [CCL CCEC] 5º-LGB1.14.2-Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas. [CCL CCEC CSC]
----	----	---------	---	---	--

Bloque 2: Comunicación escrita: ler

5º	LG	b,e,i,j,o	LG-B2.1-Comprensión da información relevante en textos das situacións cotiás de relación social: correspondencia, normas, programas de actividades, convocatorias. LG-B2.2-Comprensión de textos sinxelos procedentes dos medios de comunicación social (incluídas webs infantís e xuvenís) con especial incidencia na noticia e na entrevista para obter información xeral, localizando informacións destacadas LG-B2.3-Comprensión de textos sinxelos do ámbito escolar en soporte papel ou dixital para aprender e para informarse, tanto os producidos con finalidade didáctica como os de uso social (folletos informativos ou publicitarios, prensa, programas, fragmentos literarios).	LG-B2.1-Comprender, buscar, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (webs infantís, libros, carteis) e iniciar a realización de inferencias para determinar intencións e dobres sentidos bastante evidentes.	5º-LGB2.1.1-Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás. [CCL CD CSC] 5º-LGB2.1.2-Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo). [CCL] 5º-LGB2.1.3-Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto. [CCL CAA CSIEE] 5º-LGB2.1.4-Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dobres sentidos en textos. [CCL CAA CSIEE] 5º-LGB2.1.5-Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas). [CCL] 5º-LGB2.1.6-Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferencia, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente. [CCL CAA] 5º-LGB2.1.7-Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos. [CCL
----	----	-----------	---	--	---

					CAA CSIEE] 5º-LGB2.1.8-Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento. [CCL CAA CSIEE]
5º	LG	b,e	LG-B2.4-Integración de coñecementos e de informacións procedentes de diferentes soportes para aprender, identificando e interpretando, con especial atención os datos que se transmiten mediante gráficos, esquemas e ilustracións.	LG-B2.2-Interpretar e comprender, de maneira xeral, a información procedente de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes.	5º-LGB2.2.1-Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoa co contido do texto que acompaña. [CCL CAA CSC CSIEE CMCT]
5º	LG	b,e	LG-B2.5-Subliñado, esquematización e resumo da información relevante dun texto sinxelo.	LG-B2.3-Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo, e esquematizar e resumir o seu contido.	5º-LGB2.3.1-Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo. [CCL CAA] 5º-LGB2.3.2-Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias. [CCL CAA] 5º-LGB2.3.3-Realiza o resumo dun texto sinxelo. [CCL CAA]
5º	LG	b,e	LG-B2.6-Use de certas estratexias de control do proceso lector (anticipación, formulación de hipóteses, relectura...).	LG-B2.4-Utilizar certas estratexias para mellorar a lectura.	5º-LGB2.4.1-Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións. [CCL CAA CSIEE] 5º-LGB2.4.2-Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso. [CCL CAA CSIEE]
5º	LG	b,e,i	LG-B2.7-Use dirixido das tecnoloxías da información e da comunicación para a	LG-B2.5-Utilizar as tecnoloxías da información para tratar a información nun texto sinxelo.	5º-LGB2.5.1-Utiliza as tecnoloxías da información para localizar e seleccionar a información nun texto sinxelo adecuado á súa idade. [CCL CD

			localización, selección, interpretación e organización da información.		CAA] 5º-LGB2.5.2-Utiliza as tecnoloxías da información para organizar a información dun texto sinxelo adecuado á súa idade. [CCL CD] 5º-LGB2.5.3-Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto. [CCL CAA CD CSIEE]
5º	LG	b,e,o	LG-B2.8-Realización de diferentes tipos de lectura: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal, de resolución de problemas.	LG-B2.6-Realizar diferentes tipos de lectura.	5º-LGB2.6.1-Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas. [CCL CSIEE CAA]
5º	LG	a,b,e	LG-B2.9-Lectura expresiva de textos literarios e non literarios, de diferente tipoloxía textual. LG-B2.10-Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios e non literarios.	LG-B2.7-Ler expresivamente textos de diversa tipoloxía (dramatizando cando é preciso) con fluidez e precisión, atendendo á dicción, entoación, intensidade de voz, ritmo e velocidade, adecuados ás diversas situacións funcionais da lectura en voz alta (ler para que alguén goce escoitando, ler para dar a coñecer un texto descoñecido, ler para compartir información que se acaba de localizar) facendo participar a audiencia da súa interpretación.	5º-LGB2.7.1-Descodifica con precisión e rapidez as palabras. [CCL CAA] 5º-LGB2.7.2-Le textos en voz alta con fluidez e precisión. [CCL] 5º-LGB2.7.3-Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados. [CCL] 5º-LGB2.7.4-Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información... [CCL CAA] 5º-LGB2.7.5-Fai lecturas dramatizadas de textos. [CCL CSC]
5º	LG	a,b,e,i	LG-B2.11-Uso da biblioteca de aula e do centro, amosando certo coñecemento da súa organización (catalogación, funcionamento) e participación en actividades literarias e na	LG-B2.8-Usar as bibliotecas da aula e do centro, así como as virtuais, con certa autonomía, comprendendo como se organiza e colaborando no seu coidado e mellora.	5º-LGB2.8.1-Usa a biblioteca de aula con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora. [CCL CAA CSC] 5º-LGB2.8.2-Usa a biblioteca de centro con certa

			elaboración de propostas. LG-B2.12-Comezo no uso das bibliotecas, incluíndo as virtuais, de xeito cada vez máis autónomo, para obter información e modelos para a produción escrita.		autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora. [CCL CAA CSC] 5º-LGB2.8.3-Usa as bibliotecas virtuais, para obter datos e informacións, con certa autonomía. [CCL CAA CD]
5º	LG	a,b,e	LG-B2.13-Mantemento adecuado e ampliación da biblioteca persoal.	LG-B2.9-Ter interese por ter unha biblioteca propia, física ou virtual.	5º-LGB2.9.1-Amosa interese pola conservación e organización dos seus libros físicos e/ou virtuais [CCL CAA CSC]
5º	LG	a,b,e	LG-B2.14-Interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e como medio de comunicación de experiencias.	LG-B2.10-Amosar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.	5º-LGB2.10.1-Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación [CCL CAA CSC CCEC]
5º	LG	a,b,e,m	LG-B2.15-Desenvolvemento da autonomía lectora, amosando capacidade de elección de temas e de textos e de expresión das preferencias persoais.	LG-B2.11-Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias.	5º-LGB2.11.1-Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades. [CCL] 5º-LGB2.11.2-Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas. [CCL CSC CAA CSIEE]
5º	LG	a,d,e,o	LG-B2.16-Análise de textos sinxelos escritos en diferentes variedades, bastante evidentes, da lingua galega.	LG-B2.12-Analizar textos sinxelos escritos en diferentes variedades da lingua galega.	5º-LGB2.12.1-Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega. [CCL CCEC] 5º-LGB2.12.2-Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora. [CCL CSC CCEC]

Bloque 3: Comunicación escrita: escribir

5º	LG	a,b,e	<p>LG-B3.1-Usar, de maneira xeral, das estratexias de planificación, de textualización (formato, estrutura, ortografía e normas lingüísticas, puntuación, coherencia e cohesión...) e revisión como partes do proceso escritor</p>	<p>LG-B3.1-Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto.</p>	<p>5º-LGB3.1.1-Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións. [CCL CSIEE CAA]</p> <p>5º-LGB3.1.2-Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados. [CCL CSIEE CAA]</p> <p>5º-LGB3.1.3-Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación). [CCL CAA CSIEE]</p> <p>5º-LGB3.1.4-Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista. [CCL CSC CCEC]</p> <p>5º-LGB3.1.5-Escribe e presenta textos propios elaborando borradores. [CCL CAA CSIEE]</p> <p>5º-LGB3.1.6-Usa o dicionario durante a elaboración de textos. [CCL CAA CSIEE]</p>
5º	LG	a,b,e,i,o	<p>LG-B3.2-Composición de textos propios de situacións cotiás de relación social (correspondencia, normas, notas, invitacións e mensaxes curtas) de acordo coas características propias destes xéneros.</p> <p>LG-B3.3-Composición de textos de información e de opinión sinxelos, característicos dos medios de comunicación social,</p>	<p>LG-B3.2-Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir, resumir, explicar e expoñer opinións, emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación.</p>	<p>5º-LGB3.2.1-Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, notas e invitacións [CCL CAA CD]</p> <p>5º-LGB3.2.2-Redacta textos xornalísticos (noticias, crónicas, reportaxes, entrevistas) e (anuncios e carteis), imitando modelos publicitarios moi sinxelos. [CCL CSC CCEC CAA]</p> <p>5º-LGB3.2.3-Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou</p>

			sobre feitos e acontecementos significativos, con especial incidencia na noticia, na entrevista e no comentario breve sobre libros ou música, en situacións reais ou simuladas.		argumentativos) seguindo un guión establecido e adaptando a linguaxe ás características de cada xénero. [CCL CAA] 5º-LGB3.2.4-Escribe textos coherentes e empregando algúns elementos básicos de cohesión, usando o rexistro adecuado. [CCL CSC CCEC] 5º-LGB3.2.5-Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación. [CCL CSC CAA]
5º	LG	b,e	LG-B3.4-Producción de textos relacionados co ámbito académico para obter, organizar e comunicar información (cuestionarios, resumos, esquemas, descrições e explicacións).	LG-B3.3-Elaborar textos do ámbito académico para obter, organizar e comunicar información.	5º-LGB3.3.1-Elabora textos escritos propios do ámbito académico (cuestionarios, resumos, descrições, explicacións...) para obter, organizar e comunicar información. [CCL CAA CSIEE]
5º	LG	b,e	LG-B3.5-Redacción de textos breves e sinxelos: carteis publicitarios, anuncios, cómics, poemas, cancións e anécdotas.	LG-B3.4-Elaborar textos do ámbito académico para obter, organizar e comunicar información.	5º-LGB3.4.1-Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic, contos, poemas, cancións e anécdotas. [CCL CSC CCEC CAA CSIEE] 5º-LGB3.4.2-Escribe textos sinxelos de carácter creativo. [CCL CAA CSIEE] 5º-LGB3.4.3-Aprecio polos usos creativos da linguaxe. [CCL CAA CSIEE]
5º	LG	b,d,e,i,j	LG-B3.6-Uso das TIC, con certa autonomía, na busca de información, o tratamento dos textos e a realización de presentacións.	LG-B3.5-Usar as TIC, con certa autonomía, para a busca de información, tratamento dos textos e realización de presentacións.	5º-LGB3.5.1-Busca e selecciona información en diferentes fontes e soportes dixitais. [CCL CD CAA CSIEE] 5º-LGB3.5.2-Emprega procesadores de textos con certa autonomía. [CCL CD CAA CSIEE]

					<p>5º-LGB3.5.3-Utiliza, habitualmente, correctores de textos. [CCL CD CAA CSIEE]</p> <p>5º-LGB3.5.4-Utiliza as TIC, con certa autonomía, para realizar presentacións elementais [CCL CD CSIEE]</p>
5º	LG	b,e,i,j	<p>LG-B3.7-Utilización de elementos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión (ilustracións, gráficos, táboas e tipografía) e ilustración creativa dos propios textos</p>	<p>LG-B3.6-Utilizar recursos gráficos e paratextuais que faciliten a comprensión dos textos e contribúan á súa ilustración creativa.</p>	<p>5º-LGB3.6.1-Usa recursos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión dos textos e ilustralos de maneira creativa. [CCL CD CSIEE]</p>
5º	LG	a,b,e,i	<p>LG-B3.8-Interese polo coidado e a presentación dos textos escritos e respecto pola norma ortográfica</p> <p>LG-B3.9-Valoración da escritura como instrumento de relación social, de obtención e de reelaboración da información e dos coñecementos.</p>	<p>LG-B3.7-Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación.</p>	<p>5º-LGB3.7.1-Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado? en calquera soporte. [CCL CD CAA]</p> <p>5º-LGB3.7.2-Valora a lingua escrita como medio de comunicación. [CCL CSC]</p>
Bloque 4: Coñecemento da lingua					
5º	LG	e	<p>LG-B4.1-Usa e identificación intuitiva da terminoloxía seguinte nas actividades de produción e interpretación: denominación dos textos traballados; clases de palabras, sílaba tónica e átona; enunciados: frase e oración; tipos de enunciado: declarativo, interrogativo, exclamativo,</p>	<p>LG-B4.1-Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, funcionalmente, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua.</p>	<p>5º-LGB4.1.1-Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo e preposición. [CCL CAA]</p> <p>5º-LGB4.1.2-Conxuga e usa con corrección as formas verbais persoais e non persoais dos verbos. [CCL CAA]</p> <p>5º-LGB4.1.3-Diferencia as sílabas que conforman</p>

			imperativo; enlaces: preposición; grupo de palabras: núcleo e complementos; substantivos, artigos e pronomes, adxectivo; tempo e modo verbal; persoa gramatical; modo imperativo e infinitivo; complementos do nome e complementos do verbo: o suxeito.		<p>cada palabra, diferenciando a sílaba tónica das átonas. [CCL CAA]</p> <p>5º-LGB4.1.4-Identifica e clasifica os diferentes tipos de enunciado: declarativo, interrogativo, exclamativo, imperativo. [CCL CAA]</p> <p>5º-LGB4.1.5-Recoñece as oracións simples, comprende o seu significado, utiliza correctamente a concordancia de xénero e número e identifica o verbo e os seus complementos: o suxeito, así como os complementos do nome. [CCL CAA]</p>
5º	LG	b,e	<p>LG-B4.2-Coñecemento xeral das normas ortográficas, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas nos escritos.</p> <p>LG-B4.3-Uso de procedementos de derivación, de comparación e de contraste para xulgar sobre a corrección das palabras e xeneralizar as normas ortográficas.</p>	<p>LG-B4.2-Coñecer e aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas xerais e as de acentuación en particular, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.</p>	<p>5º-LGB4.2.1-Aplica xeralmente as normas de acentuación xerais e de acentuación diacrítica e aprecia o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas. [CCL CSC CCEC]</p> <p>5º-LGB4.2.2-Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas con especial atención nas regras do h, b/v, c/cc, s/x, ll/i/x. [CCL CSC CCEC]</p>
5º	LG	e	<p>LG-B4.4-Comparación de estruturas sintácticas diversas para observar a súa equivalencia semántica ou posibles alteracións do significado.</p>	<p>LG-B4.3-Utilizar correctamente as regras de puntuación, así como unha sintaxe adecuada nas producións orais e escritas.</p>	<p>5º-LGB4.3.1-Emprega con corrección os signos de puntuación, facendo unha valoración dos resultados. [CCL]</p> <p>5º-LGB4.3.2-Usa unha sintaxe adecuada nas súas producións. [CCL]</p> <p>5º-LGB4.3.3-Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono. [CCL CSC CCEC]</p>
5º	LG	e	<p>LG-B4.5-Exploración das posibilidades do uso de</p>	<p>LG-B4.4-Recoñecer e empregar os conectores básicos, así como outros</p>	<p>5º-LGB4.4.1-Usa diversos conectores básicos entre oracións: causa, consecuencia, finalidade,</p>

			diversos enlaces entre oracións (causa, consecuencia, finalidade, contradición...), así como algúns elementos de cohesión, en relación coa composición de textos.	elementos de cohesión.	contradición... [CCL CAA] 5º-LGB4.4.2-Recoñece determinados procesos de cohesión nos textos: anáfora, sinónimos... [CCL CAA]
5º	LG	e	LG-B4.6-Identificación, en oracións, do verbo e os seus complementos, especialmente o suxeito, e do papel semántico do suxeito (axente, paciente e causa). LG-B4.7-Transformación de oracións sinxelas de activa en pasiva, e viceversa, para mellorar a comprensión de determinados textos.	LG-B4.5-Identificar o papel semántico do suxeito e transformar oracións activas sinxelas en pasivas, e viceversa, para mellorar a comprensión e a produción de textos.	5º-LGB4.5.1-Identifica, en oracións sinxelas, o papel semántico do suxeito.. [CCL CAA] 5º-LGB4.5.2-Recoñece se a oración é activa ou pasiva e é quen de facer a transformación dunha noutra. [CCL CAA]
5º	LG	e	LG-B4.8-Práctica do paso de estilo directo a estilo indirecto na narración, para mellorar a produción de textos.	LG-B4.6-Transformar un texto narrativo sinxelo de estilo directo noutro de estilo indirecto.	5º-LGB4.6.1-Transforma un texto sinxelo narrativo de estilo directo noutro de estilo indirecto. [CCL CAA]
5º	LG	b,e,i	LG-B4.9-Use eficaz do dicionario, en papel ou electrónico, na busca da ampliación do vocabulario e como consulta ortográfica e gramatical. LG-B4.10-Ampliación do vocabulario, mediante o traballo con palabras sinónimas, antónimas, homónimas, polisémicas; aumentativos e diminutivos, frases feitas, siglas e abreviaturas. LG-B4.11-Ampliación do vocabulario mediante os procedementos de creación de	LG-B4.7-Ampliar o vocabulario a partir do uso do dicionario e do traballo e reflexión sobre as palabras que conforman a lingua.	5º-LGB4.7.1-Usa axeitadamente o dicionario en papel ou dixital para buscar calquera palabra, seleccionando a acepción precisa segundo cada contexto e como consulta ortográfica. [CCL CAA CD] 5º-LGB4.7.2-Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas, identificando e formando familias de palabras. [CCL CAA] 5º-LGB4.7.3-Recoñece e usa sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas de uso frecuente, frases feitas, siglas e abreviaturas. [CCL CAA]

			palabras: derivación (prefijos e sufixos) e composición.		
5º	LG	a,d,e,h,m,o	LG-B4.12-Coñecemento xeral das características relevantes (históricas, socioculturais...) da lingua galega e identificación e valoración desta lingua dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.	LG-B4.8-Coñecer, de xeito xeral, as características relevantes da lingua galega e identificar e valorar esta lingua dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.	5º-LGB4.8.1-Coñece, de xeito xeral, as características máis relevantes (históricas, socioculturais...) da lingua galega. [CCL CCEC] 5º-LGB4.8.2-Identifica e valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa. [CCL CSC CCEC]
5º	LG	b,d,e,m,o	LG-B4.13-Comparación entre aspectos das linguas que o alumnado coñece e/ou está a aprender para mellorar os procesos comunicativos e recoñecer as interferencias	LG-B4.9-Establecer relacións elementais entre as diversas linguas que utiliza ou está a aprender o alumnado.	5º-LGB4.9.1-Recoñece, de forma xeral, e evita as interferencias entre as linguas que está a aprender. [CCL CCEC] 5º-LGB4.9.2-Identifica diferenzas, regularidades e semellanzas, ortográficas e léxicas entre todas as linguas que coñece e/ou está a aprender, como punto de apoio para a súa aprendizaxe. [CCL]
Bloque 5: Educación literaria					
5º	LG	b,d,e,o	LG-B5.2-Valoración e aprecio do texto literario galego (oral ou non) como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal. LG-B5.1-Escoita, memoriza, e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (refráns, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos, cantigas) e da literatura galega en xeral.	LG-B5.1-Escoitar, memorizar, reproducir e valorar textos procedentes da literatura popular galega e da literatura galega en xeral.	5º-LGB5.1.1-Escoita, memoriza, e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (refráns, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos, cantigas) e da literatura galega en xeral. [CCL CAA CCEC] 5º-LGB5.1.2-Valora os textos da literatura oral galega como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal. [CCL CCEC]

5º	LG	b,d,e,i	<p>LG-B5.3-Lectura persoal, silenciosa e en voz alta de obras en galego adecuadas á idade e aos intereses (conto, cómic, novela).</p> <p>LG-B5.4-Lectura guiada de textos da literatura infantil, adaptacións breves de obras literarias clásicas e literatura actual en diversos soportes.</p>	<p>LG-B5.2-Ler textos e obras n galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.</p>	<p>5º-LGB5.2.1-Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes. [CCL CCEC CD]</p> <p>5º-LGB5.2.2-Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes. [CCL CCEC CD]</p>
5º	LG	b,d,e	<p>LG-B5.5-Lectura comentada de poemas, de relatos e de obras teatrais tendo en conta as convencións literarias (xéneros, figuras) e a presenza de certos temas e motivos repetitivos.</p>	<p>LG-B5.3-Identificar as características dos diferentes xéneros e as figuras literarias, así como temas recorrentes.</p>	<p>5º-LGB5.3.1-Identifica as características principais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro. [CCEC]</p> <p>5º-LGB5.3.2-Distingue algúns recursos retóricos e métricos propios dos poemas. [CCL]</p> <p>5º-LGB5.3.3-Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións, personificacións, hipérbolos e xogos de palabras. [CCL CCEC CAA]</p> <p>5º-LGB5.3.4-Identifica os temas recorrentes na literatura. [CCL CCEC]</p>
5º	LG	b,e	<p>LG-B5.6-Recreación e composición de poemas e relatos para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo, lembranzas, recoñecendo as características dalgúns modelos.</p>	<p>LG-B5.4-Recrear e compoñer poemas e relatos sinxelos a partir de modelos dados.</p>	<p>5º-LGB5.4.1-Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo e lembranzas. [CCL CCEC CSC]</p>
5º	LG	b,d,e	<p>LG-B5.7-Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios.</p>	<p>LG-B5.5-Participar activamente en dramatizacións de textos literarios.</p>	<p>5º-LGB5.5.1-Participa activamente en dramatizacións de textos literarios. [CCL]</p>
5º	LG	a,d,e,o	<p>LG-B5.8-Valoración da literatura en calquera lingua</p>	<p>LG-B5.6-Valorar a literatura en calquera lingua, como vehículo de</p>	<p>5º-LGB5.6.1-Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de</p>

			(maioritaria, minoritaria ou minorizada), como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.	comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.	coñecemento e como recurso de gozo persoal. [CCL CSC CCEC]
5º	LG	a,d,e,o	LG-B5.9-Interese por coñecer os modelos narrativos e poéticos que se utilizan noutras culturas. LG-B5.10-Comparación de imaxes, símbolos e mitos facilmente interpretables que noutras culturas serven para entender o mundo e axudan a coñecer outras maneiras de relacións sociais.	LG-B5.7-Amosar interese, respecto e tolerancia ante las diferenzas persoais, sociais e culturais.	5º-LG-B5.7.2-Amosa curiosidade por coñecer outras costumes e formas de relación social, respectando e valorando a diversidade cultural. [CSC CCEC] 5º-LGB5.7.1-Compara imaxes, símbolos e mitos sinxelos doutras culturas cos da cultura galega, amosando interese e respecto. [CSC CCEC]

Currículo de Matemáticas en 5º

Nivel	Área	Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares - [C.C]
Bloque 1: Procesos, métodos e actitudes en matemáticas					
5º	MT	b,g	MT-B1.1-Proposta de pequenas investigacións en contextos numéricos, xeométricos e funcionais.	MT-B1.1-Describir e analizar situacións de cambio para encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais, valorando a súa utilidade para facer predicións.	5º-MTB1.1.1-Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. [CMCT CAA]
5º	MT	b,g	MT-B1.2-Achegamento ao método de traballo científico mediante o estudo dalgunhas das súas características e a súa práctica en situacións	MT-B1.2-Coñecer algunhas características do método do traballo científico en contextos de situacións problemáticas a resolver.	5º-MTB1.2.1-Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso. [CMCT CAA]

			sinxelas.		
5º	MT	b,g,e	MT-B1.3-Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	MT-B1.3-Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático.	5º-MTB1.3.1-Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso. [CMCT CSIEE CAA] 5º-MTB1.3.2-Iniciase na formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas. [CMCT CAA CCL]
5º	MT	g,b	MT-B1.4-Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para obter información, realizar cálculos numéricos, resolver problemas e presentar resultados.	MT-B1.4-Identificar e resolver problemas da vida cotiá, axeitados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados para a resolución de problemas.	5º-MTB1.4.1-Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade. [CMCT CAA CSIEE]
5º	MT	b,g	MT-B1.3-Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	MT-B1.5-Reflexionar sobre as decisións tomadas, aprendendo para situacións semellantes futuras.	5º-MTB1.5.1-Iniciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes. [CMCT CAA CSIEE]

Bloque 2: Números

5º	MT	b,e,g,h	MT-B2.1-Números enteiros, decimais e fraccións. MT-B2.2-. A numeración romana. MT-B2.3-Orde numérica. Utilización dos números ordinais. Comparación de números. MT-B2.4-. Nome e grafía dos números de máis de seis cifras.	MT-B2.1-Ler, escribir e ordenar utilizando razoamentos apropiados, distintos tipos de números (romanos, naturais, fraccións e decimais ata as milésimas).	5º-MTB2.1.1-Identifica os números romanos aplicando o coñecemento á comprensión de datacións. [CMCT CCEC] 5º-MTB2.1.2-Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras. [CMCT CAA CCL]
----	----	---------	--	---	--

			<p>MT-B2.5-Equivalencias entre os elementos do sistema de numeración decimal: unidades, decenas, centenas etc.</p> <p>MT-B2.6-O sistema de numeración decimal: valor de posición das cifras.</p> <p>MT-B2.7-O número decimal: décimas, centésimas e milésimas.</p> <p>MT-B2.8-Fracións propias e impropias. Número mixto. Representación gráfica</p> <p>MT-B2.9-Os números decimais: valor de posición.</p> <p>MT-B2.10-Ordenación de conxuntos de números de distinto tipo.</p>		
5º	MT	b,e,g	<p>MT-B2.3-Orde numérica. Utilización dos números ordinais. Comparación de números.</p> <p>MT-B2.5-Equivalencias entre os elementos do sistema de numeración decimal: unidades, decenas, centenas etc.</p> <p>MT-B2.11-Concepto de fracción como relación entre as partes o todo.</p> <p>MT-B2.8-Fracións propias e impropias. Número mixto. Representación gráfica</p> <p>MT-B2.9-Os números decimais: valor de posición.</p> <p>MT-B2.12-Redondeo de números decimais ás décima, centésima ou milésima máis próxima.</p> <p>MT-B2.13-Redondeo de números naturais ás decenas,</p>	<p>MT-B2.2-Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor, en situacións da vida cotiá.</p>	<p>5º-MTB2.2.1-Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras. [CMCT CAA CCL]</p> <p>5º-MTB2.2.2-Ordena números enteiros, decimais e fraccións básicas por comparación, representación na recta numérica e transformación duns noutros [CMCT]</p>

			centenas e millares		
5º	MT	g	<p>MT-B2.14-Fraccións equivalentes, redución de dúas ou máis fraccións a común denominador</p> <p>MT-B2.12-Redondeo de números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima.</p> <p>MT-B2.15-Relación entre fracción e número decimal, aplicación á ordenación de fraccións.</p>	<p>MT-B2.3-Coñecer as unidades de medida do tempo e as súas relación, utilizándoas para resolver problemas da vida diaria.</p>	<p>5º-MTB2.3.1-Reduce dúas ou máis fraccións a común denominador e calcula fraccións equivalentes. [CMCT]</p> <p>5º-MTB2.3.2-Redondea números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima. [CMCT]</p> <p>5º-MTB2.3.3-Ordena fraccións aplicando á relación entre fracción e número decimal. [CMCT]</p>
5º	MT	g	<p>MT-B2.16-Estimación de resultados.</p> <p>MT-B2.17-Comprobación de resultados mediante estratexias aritméticas.</p> <p>MT-B2.18-Propiedades das operacións e relacións entre elas utilizando números naturais.</p>	<p>MT-B2.4-Coñecer o sistema sexagesimal para realizar cálculos con medidas angulares.</p>	<p>5º-MTB2.4.1-Opera cos números coñecendo a xerarquía das operacións. [CMCT]</p> <p>5º-MTB2.4.2-Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas. [CMCT CCL]</p> <p>5º-MTB2.4.3-Estima e comproba resultados mediante diferentes estratexias. [CMCT CAA]</p>
5º	MT	b,g	<p>MT-B2.19-Operacións con números naturais: suma, resta, multiplicación e división.</p> <p>MT-B2.20-Identificación e uso dos termos propios da división.</p> <p>MT-B2.21-Propiedades das operacións e relacións entre elas utilizando números naturais</p> <p>MT-B2.22-Operacións con fraccións</p> <p>MT-B2.23-Operacións con</p>	<p>MT-B2.5-Operar cos números tendo en conta a xerarquía nas operacións, aplicando as propiedades destas, as estratexias persoais e os diferentes procedementos que se utilizan segundo a natureza do cálculo que se realizará (algoritmos escritos, cálculo mental, tenteo, estimación, calculadora), usando o máis adecuado.</p>	<p>5º-MTB2.5.1-Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador. Calcula o produto dunha fracción por un número. [CMCT]</p> <p>5º-MTB2.5.2-Realiza operacións con números decimais. [CMCT]</p>

			números decimais. MT-B2.24-Utilización dos algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división		
5º	MT	b,g	<p>MT-B2.16-Estimación de resultados.</p> <p>MT-B2.24-Utilización dos algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división.</p> <p>MT-B2.25-Automatización de algoritmos</p> <p>MT-B2.26-Descomposición de forma aditiva e de forma aditivo-multiplicativa.</p> <p>MT-B2.27-Descomposición de números naturais atendendo o valor de posición das súas cifras.</p> <p>MT-B2.28-Construción de series ascendentes e descendentes</p> <p>MT-B2.29-Obtención dos primeiros múltiplos dun número dado.</p> <p>MT-B2.30-Obtención de todos os divisores de calquera número menor 100.</p> <p>MT-B2.31-Descomposición de números decimais atendendo o valor de posición das súas cifras.</p> <p>MT-B2.32-Elaboración e uso de estratexias de cálculo mental.</p> <p>MT-B2.33-Utilización da calculadora</p>	<p>MT-B2.6-Coñecer, utilizar e automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións da vida cotiá.</p>	<p>5º-MTB2.6.1-Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións cotiás. [CMCT CAA]</p> <p>5º-MTB2.6.2-Descompón de forma aditiva e de forma aditivo-multiplicativa, números menores de un millón, atendendo o valor de posición das súas cifras. [CMCT]</p> <p>5º-MTB2.6.3-Identifica múltiplos e divisores empregando as táboas de multiplicar. [CMCT]</p> <p>5º-MTB2.6.4-Calcula os primeiros múltiplos dun número dado. [CMCT]</p> <p>5º-MTB2.6.5-Calcula todos os divisores de calquera número menor de 100. [CMCT]</p> <p>5º-MTB2.6.6-Calcula o mcm e o mcd. [CMCT]</p> <p>5º-MTB2.6.7-Descompón números decimais atendendo o valor de posición das súas cifras. [CMCT]</p> <p>5º-MTB2.6.8-Elabora e emprega estratexias de cálculo mental. [CMCT CAA]</p> <p>5º-MTB2.6.9-Estima e redondea o resultado de un cálculo valorando a resposta. [CMCT CAA]</p>
5º	MT	b,e,g	<p>MT-B2.17-Comprobación de resultados mediante estratexias aritméticas.</p>	<p>MT-B2.7-Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecer conexións</p>	<p>5º-MTB2.7.1-Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento</p>

			MT-B2.34-Resolución de problemas da vida cotiá.	entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	(clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso. [CMCT CAA CCL CSIEE] 5º-MTB2.7.2-Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo. [CMCT CAA CCL CSIEE]
--	--	--	---	--	---

Bloque 3: Medida

5º	MT	b,g	MT-B3.1-Elección da unidade máis axeitada para a expresión dunha medida. MT-B3.2-Realización de medicións. MT-B3.3-Estimación de lonxitudes, capacidades, masas e superficies de obxectos e espazos coñecidos; elección da unidade e dos instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida.	MT-B3.1-Escoller os instrumentos de medida máis pertinentes en cada caso, estimando a medida de magnitudes de lonxitude, capacidade, masa e tempo facendo previsións razoables.	5º-MTB3.1.1-Estima lonxitudes, capacidades, masas e superficies; elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada. [CMCT CCL CAA] 5º-MTB3.1.2-Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida. [CMCT CAA]
5º	MT	b,e,g	MT-B3.4-Comparación e ordenación de medidas dunha mesma magnitude. MT-B3.5-Desenvolvemento de estratexias para medir figuras de maneira exacta e aproximada. MT-B3.6-Comparación de superficies de figuras planas por superposición,	MT-B3.2-Operar con diferentes medidas	5º-MTB3.2.1-Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade, masa e superficie en forma simple dando o resultado na unidade determinada de antemán. [CMCT] 5º-MTB3.2.2-Expresa en forma simple a medición da lonxitude, capacidade ou masa dada en forma complexa e viceversa. [CMCT] 5º-MTB3.2.3-Compara e ordena medidas dunha

			descomposición e medición. MT-B3.7-Sumar e restar medidas de lonxitude, capacidade, masa, superficie e volume.		mesma magnitude. [CMCT] 5º-MTB3.2.4-Compara superficies de figuras planas por superposición, descomposición e medición. [CMCT]
5º	MT	g	MT-B3.8-Unidades de medida do tempo e as súas relación. MT-B3.9-Equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos. MT-B3.10-Lectura en reloxos analóxicos e dixitais. MT-B3.11-Cálculos con medidas temporais.	MT-B3.3-Coñecer as unidades de medida do tempo e as súas relación, utilizándoas para resolver problemas da vida diaria.	5º-MTB3.3.1-Realiza equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos. [CMCT]
5º	MT	g,b	MT-B3.12-O sistema sesaxesimal. MT-B3.13-O ángulo como unidade de medida dun ángulo. Medida de ángulos.	MT-B3.4-Coñecer o sistema sesaxesimal para realizar cálculos con medidas angulares	5º-MTB3.4.1-Identifica o ángulo como medida dun xiro ou abertura. [CMCT] 5º-MTB3.4.2-Mide ángulos usando instrumentos convencionais. [CMCT]
5º	MT	b,g	MT-B3.14-Resolución de problemas de medida.	MT-B3.5-Identificar e resolver problemas da vida cotiá adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	5º-MTB3.5.1-Resolve problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización. [CMCT CAA CSIEE]
Bloque 4: Xeometría					
5º	MT	g	MT-B4.1-Posicións relativas de rectas e circunferencias. MT-B4.2-Ángulos en distintas	MT-B4.1-Utilizar as nocións xeométricas de paralelismo, perpendicularidade, simetría,	5º-MTB4.1.1-Identifica e representa ángulos en diferentes posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo vértice? [CMCT]

			<p>posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo vértice...</p> <p>MT-B4.3-Sistema de coordenadas cartesianas. Descrición de posicións e movementos.</p> <p>MT-B4.4-A representación elemental do espazo, escalas e gráficas sinxelas.</p>	<p>xeometría, perímetro e superficie para describir e comprender situacións da vida cotiá.</p>	<p>5º-MTB4.1.2-Traza unha figura plana simétrica doutra respecto dun eixe. [CMCT]</p> <p>5º-MTB4.1.3-Realiza ampliacións e reducións. [CMCT]</p>
5º	MT	b,g	<p>MT-B4.5-Formas planas e espaciais: figuras planas: elementos, relación e clasificación.</p> <p>MT-B4.6-Clasificación de triángulos atendendo aos seus lados e os seus ángulos.</p>	<p>MT-B4.2-Comprender o método de calcular a área dun paralelogramo, triángulo, trapecio e rombo. Calcular a área de figuras planas.</p>	<p>5º-MTB4.2.1-Calcula a área e o perímetro de: rectángulo, cadrado e triángulo. [CMCT]</p> <p>5º-MTB4.2.2-Aplica os conceptos de perímetro e superficie de figuras para a realización de cálculos sobre planos e espazos reais e para interpretar situacións da vida diaria. [CMCT CAA]</p>
5º	MT	g	<p>MT-B4.7-Clasificación de cuadriláteros atendendo ao paralelismo dos seus lados. Clasificación dos paralelepípedos.</p> <p>MT-B4.8-Concavidade e convexidade de figuras planas</p> <p>MT-B4.9-A circunferencia e o círculo. Elementos básicos: centro, raio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular.</p>	<p>MT-B4.3-Utilizar as propiedades das figuras planas para resolver problemas.</p>	<p>5º-MTB4.3.1-Identifica e diferencia os elementos básicos da circunferencia e círculo: centro, raio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular [CMCT]</p> <p>5º-MTB4.3.2-Utiliza a composición e descomposición para formar figuras planas e corpos xeométricos a partir doutras. [CMCT]</p>
5º	MT	b,e,g	<p>MT-B4.10-Resolución de problemas de xeometría relacionados coa vida cotiá.</p>	<p>MT-B4.4-Identificar, resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución</p>	<p>5º-MTB4.4.1-Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construindo, argumentando, e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización. [CMCT CAA CCL]</p>

				de problemas.	CSIEE] 5º-MTB4.4.2-Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo [CMCT CAA]
Bloque 5: Estatística e probabilidade					
5º	MT	b,g	MT-B5.1-Construción de táboas de frecuencias absolutas e relativas. MT-B5.2-Iniciación intuitiva ás medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango. MT-B5.3-Realización e interpretación de gráficas sinxelas: diagramas de barras, poligonais e sectoriais.	MT-B5.1-Realizar, ler e interpretar representacións gráficas dun conxunto de datos relativos ao contorno inmediato.	5º-MTB5.1.1-Aplica de forma intuitiva a situacións familiares as medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango. [CMCT CAA] 5º-MTB5.1.2-Realiza e interpreta gráficos moi sinxelos: diagramas de barras, poligonais e sectoriais, con datos obtidos de situacións moi próximas. [CMCT CAA]
5º	MT	b,e,g	MT-B5.4-Análise crítica das informacións que se presentan mediante gráficas estatísticas.	MT-B5.2-Facer estimacións baseadas na experiencia sobre o resultado (posible, imposible, seguro, máis ou menos probable) de situacións sinxelas nas que interveña o azar e comprobar o dito resultado.	5º-MTB5.2.1-Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficas estatísticas. [CMCT CAA CCL]
5º	MT	b,g	MT-B5.5-Carácter aleatorio dalgunhas experiencias.	MT-B5.3-Observar e constatar que hai sucesos imposibles, sucesos que con case toda seguridade prodúcense ou que se repiten, sendo máis ou menos probable esta repetición.	5º-MTB5.3.1-Identifica situacións de carácter aleatorio. [CMCT] 5º-MTB5.3.2-Realiza conxecturas e estimacións sobre algúns xogos (moedas, dados, cartas, loterías). [CMCT CAA]

5º	MT	b,e,g	MT-B5.6-Iniciación intuitiva ao cálculo da probabilidade dun suceso.	MT-B5.4-Identificar e resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	5º-MTB5.4.1-Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización. [CMCT CAA CCL CSIEE] 5º-MTB5.4.2-Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo. [CMCT CAA CCL CSIEE]
----	----	-------	--	--	--

Currículo de Ciencias Naturais en 5º

Nivel	Área	Obxectivos	Contidos	Crterios de avaliación	Estándares - [C.C]
Bloque 1: Iniciación á actividade científica					
5º	CN	b, e, g, h, i	CN-B1.1-Iniciación á actividade científica. CN-B1.2-Emprego de diferentes fontes de información. CN-B1.3-Lectura de textos propios da área. CN-B1.4-Utilización das tecnoloxías da información e comunicación para buscar e seleccionar información, simular procesos e comunicar conclusións sobre os traballos	CN-B1.1-Obter información relevante sobre feitos ou fenómenos previamente delimitados, facer predicións sobre sucesos naturais, integrar datos de observación directa e indirecta a partir da consulta de fontes directa e indirectas e comunicando os resultados en diferentes soportes.	5º-CNB1.1.1-Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analiza, obtén conclusións, elabora informes e comunica os resultados en diferentes soportes. [CCL CSIEE CAA CD CMCT] 5º-CNB1.1.2-Expresa oralmente e por escrito, de forma clara e ordenada contidos relacionados coa área manifestando a comprensión de textos orais e/ou escritos. [CCL CMCT] 5º-CNB1.1.3-Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción

			<p>realizados. CN-B1.5- Uso progresivamente autónomo do tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas, imaxes etc.) CN-B1.6- Xestión de ficheiros</p>		<p>de ilustracións ou notas etc.). [CCL CSIEE CMCT CD]</p> <p>5º-CNB1.1.4- Manexa estratexias axeitadas para acceder á información dos textos de carácter científico. [CMCT CAA CCL]</p> <p>5º-CNB1.1.5- Efectúa búsquedas guiadas de información na rede. [CAA CMCT CD]</p> <p>5º-CNB1.1.6- Coñece e aplica estratexias de acceso e traballo na rede. [CAA CMCT CD]</p>
5º	CN	a,b,c,d	<p>CN-B1.7- Aproximación experimental a cuestións científicas próximas á súa realidade. CN-B1.8- Traballo individual e cooperativo. CN-B1.9- A igualdade entre homes e mulleres. CN-B1.10- A conduta responsable. CN-B1.11- A relación cos demais. A resolución pacífica de conflitos. CN-B1.12- Toma de decisións: criterios e consecuencias. CN-B1.13- Desenvolvemento de hábitos de traballo, esforzo e responsabilidade. Técnicas de traballo. Recursos e técnicas de traballo individual. CN-B1.14- Hábitos de prevención de enfermidades e accidentes, na aula e no centro. CN-B1.16- Elaboración de protocolos de uso das TIC na aula. CN-B1.17- Valoración da</p>	<p>CN-B1.2- Establecer conxecturas tanto respecto de sucesos que ocorren dunha forma natural como sobre os que ocorren cando se provocan a través dun experimento ou dunha experiencia.</p>	<p>5º-CNB1.2.1- Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións. [CSIEE CAA CMCT]</p>

			necesidade de controlar o tempo destinado ás tecnoloxías da información e da comunicación e do seu poder de adición.		
5º	CN	e,h,i	<p>CN-B1.7-Aproximación experimental a cuestións científicas próximas á súa realidade.</p> <p>CN-B1.8-Traballo individual e cooperativo.</p> <p>CN-B1.9-A igualdade entre homes e mulleres.</p> <p>CN-B1.10-A conduta responsable.</p> <p>CN-B1.11-A relación cos demais. A resolución pacífica de conflitos.</p> <p>CN-B1.12-Toma de decisións: criterios e consecuencias.</p> <p>CN-B1.13-Desenvolvemento de hábitos de traballo, esforzo e responsabilidade. Técnicas de traballo. Recursos e técnicas de traballo individual.</p> <p>CN-B1.14-Hábitos de prevención de enfermidades e accidentes, na aula e no centro.</p> <p>CN-B1.15-. Emprego de diversos materiais, tendo en conta as normas de seguridade.</p> <p>CN-B1.16-Elaboración de protocolos de uso das TIC na aula.</p> <p>CN-B1.17-Valoración da necesidade de controlar o tempo destinado ás tecnoloxías da información e da comunicación e do seu poder</p>	<p>CN-B1.3-Traballar de forma cooperativa, apreciando o coidado pola seguridade propia e a dos seus compañeiros/as, coidando as ferramentas e facendo uso adecuado dos materiais.</p>	<p>5º-CNB1.3.1-Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos. [CAA CSC CMCT CSIEE]</p> <p>5º-CNB1.3.2-Coñece e emprega as normas de uso e de seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e comunicación. [CMCT CSC CD]</p> <p>5º-CNB1.3.3-Utiliza algúns recursos ao seu alcance proporcionados polas tecnoloxías da información para comunicarse e colaborar. [CD CAA CMCT]</p>

			de adición.		
5º	CN	a,b,c,e,g,h,i	CN-B1.18-Planificación e realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións, formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, montando, realizando e extraendo conclusións e presentando informes en diferentes soportes.	CN-B1.4-Realizar proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións e presentar informes coas conclusións en diferentes soportes.	5º-CNB1.4.1-Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, realizando, extraendo conclusións e comunicando os resultados. [CMCT CCL CAA CSIEE] 5º-CNB1.4.2-Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións. [CMCT CCL CSC CD CAA CSIEE]

Bloque 2: O ser humano e saúde

5º	CN	e,h	CN-B2.1-As funcións vitais no ser humano: recoñecemento da nutrición como unha función vital para os seres humanos. CN-B2.2-Identificación dos aparellos relacionados con ela (aparellos respiratorios, dixestivo, circulatorio e excretor). CN-B2.3-Recoñecemento das características básicas do sistema reprodutor humano e as diferenzas entre sexos. Funcionamento do sistema reprodutor. CN-B2.4-Descrición dos sentidos e do sistema nervioso e valoración da súa importancia en relación co medio e co resto dos seres humanos.	CN-B2.1-Identificar e localizar os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do corpo humano, establecendo algunhas relacións fundamentais entre eles.	5º-CNB2.1.1-Identifica e localiza os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do corpo humano. [CMCT] 5º-CNB2.1.2-Identifica as principais características dos aparellos respiratorio, dixestivo, locomotor, circulatorio e excretor e explica as principais funcións. [CMCT]
----	----	-----	---	---	--

			CN-B2.5-O aparello locomotor		
5º	CN	a,b,c,d,h,k,m	<p>CN-B2.6-Saúde e enfermidade. Principais enfermidades que afectan aos aparellos e sistemas do organismo humano.</p> <p>CN-B2.7-Hábitos saudables para previr enfermidades.</p> <p>CN-B2.8-Trastornos alimenticios.</p> <p>CN-B2.9-Efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas.</p> <p>CN-B2.10-Tipos de dietas. Elaboración de menús saudables. Clasificación de alimentos. Análise de etiquetas de produtos.</p>	CN-B2.3-Relacionar determinadas prácticas de vida co adecuado funcionamento do corpo, adoptando estilos de vida saudables, coñecendo as repercusións para a saúde do seu modo de vida.	<p>5º-CNB2.3.1-Investiga sobre enfermidades relacionadas cunha alimentación inadecuada e presenta conclusións en diversos soportes. [CMCT CSC]</p> <p>5º-CNB2.3.2-Coñece os principios das dietas equilibradas, e elabora menús variados identificando ás prácticas saudables. [CMCT CCL CSC]</p> <p>5º-CNB2.3.3-Recoñece os efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas. [CMCT CSC]</p>

Bloque 3: Os seres vivos

5º	CN	e,h	<p>CN-B3.1-Seres vivos e seres inertes. Diferenciación.</p> <p>CN-B3.2-Organización interna dos seres vivos e estrutura dos seres vivos: células, tecidos: tipos; órganos; aparellos e sistemas: principais características e funcións.</p>	CN-B3.1-Coñecer a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, tipos, órganos, aparellos e sistemas. Identificar as principais características e funcións	5º-CNB3.1.1-Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas, nomeando as principais características e funcións de cada un deles. [CMCT CCL]
5º	CN	e,h,i	<p>CN-B3.3-Os seres vivos: características, clasificación e tipos.</p> <p>CN-B3.4-Os animais vertebrados e invertebrados, características e clasificación.</p> <p>CN-B3.5-As plantas: a estrutura e fisioloxía. A fotosíntese.</p>	CN-B3.2-Coñecer diferentes niveis de clasificación dos seres vivos, atendendo ás súas características e tipos	<p>5º-CNB3.2.1-Clasifica aos seres vivos e nomea as principais características atendendo ao seu reino: Reino animal. Reino das plantas. Reino dos fungos e outros reinos empregando criterios científicos e medios tecnolóxicos. [CMCT]</p> <p>5º-CNB3.2.2-Utiliza guías na identificación científica de animais vertebrados, invertebrados e plantas. [CMCT]</p>

5º	CN	a,e,h,i,l,o	<p>CN-B3.6-As relacións entre os seres vivos. Cadeas alimentarias.</p> <p>CN-B3.7-. Características e compoñentes dun ecosistema.</p> <p>CN-B3.8-Observación e estudo dun ecosistema próximo, recoller datos, facer hipóteses e recollendo os resultados en diferentes soportes.</p> <p>CN-B3.9-Actuacións humanas que modifican o medio natural. Extinción de especies.</p> <p>CN-B3.10-Interese pola observación e polo estudo rigoroso de todos os seres vivos.</p> <p>CN-B3.11-Emprego de medios tecnolóxicos para o estudo dos seres vivos.</p>	<p>CN-B3.3-Investigar as características de ecosistemas do seu contorno mediante a recollida de datos, facendo hipóteses, empregando diversas fontes de información e presentando os resultados en diferentes soportes, mostrando interese pola rigorosidade e hábitos de respecto e coidado cara aos seres vivos</p>	<p>5º-CNB3.3.1-Coñece e explica, con rigorosidade, as principais características e compoñentes dun ecosistema. [CMCT CCL]</p> <p>5º-CNB3.3.2-Investiga con criterio científico, ecosistemas próximos e presenta resultados en diferentes soportes. [CMCT CCL]</p> <p>5º-CNB3.3.3-Identifica algunhas actuacións humanas que modifican o medio natural e as causas de extinción de especies e explica algunhas actuacións para o seu coidado. [CMCT CSC]</p> <p>5º-CNB3.3.4-Usa a lupa e outros medios tecnolóxicos para a observación científica. [CMCT]</p> <p>5º-CNB3.3.5-Observa e rexistra algún proceso asociado á vida dos seres vivos, utiliza os instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados e comunica de xeito oral e escrito os resultados. [CMCT CCL CD]</p>
Bloque 4: Materia e enerxía					
5º	CN	e,h	<p>CN-B4.1-Comparación e clasificación dos materiais segundo propiedades físicas observables: dureza, solubilidade, estado de agregación e condutividade térmica.</p>	<p>CN-B4.1-Coñecer e comparar para clasificar materiais segundo as súas propiedades observables: dureza, solubilidade, estado de agregación e condutividade térmica</p>	<p>5º-CNB4.1.1-Coñece e clasifica materiais segundo as súas propiedades (dureza, solubilidade, estado de agregación e condutividade térmica). [CMCT]</p>
5º	CN	e,g,h	<p>CN-B4.2-Diferentes procedementos para a medida da masa e do volume dun corpo.</p>	<p>CN-B4.2-Realizar experiencias sinxelas e pequenas investigacións para determinar: a masa e o volume dun corpo e as principais</p>	<p>5º-CNB4.2.1-Utiliza diferentes procedementos para determinar a medida da masa e do volume dun corpo. [CMCT]</p>

			CN-B4.3-Explicación de fenómenos físicos observables en termos de diferenzas de densidade. A flotación nun medio líquido.	características da flotación dos corpos.	5º-CNB4.2.2-Describe a diferenza entre masa e volume. [CMCT CCL] 5º-CNB4.2.3-Identifica e explica as principais características da flotación nun medio líquido. [CMCT CCL]
5º	CN	a,e,h	CN-B4.4-Fontes de enerxía e materias primas: a súa orixe. Enerxías renovables e non renovables. CN-B4.5-Fontes de enerxías renovables e non renovables. O desenvolvemento enerxético, sostible e equitativo.	CN-B4.3-Identificar e explicar as características das fontes de enerxía renovables e non renovables e a súa influencia no desenvolvemento sostible.	5º-CNB4.3.1-Identifica e explica as diferenzas entre enerxías renovables e non renovables e argumenta sobre as accións necesarias para o desenvolvemento enerxético, sostible e equitativo [CMCT CCL CSC]
5º	CN	b,c,e,g,h,i	CN-B4.6-Realización de experiencias sinxelas sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá e doméstica: a combustión, a oxidación e a fermentación. CN-B4.7-. Identificación de produtos químicos habituais no fogar e dos posibles riscos para o organismo. CN-B4.8-Identificación na etiquetaxe dos símbolos de perigo máis comúns.	CN-B4.4-Realizar experiencias sinxelas, de forma cooperativa, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciar hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes.	5º-CNB4.4.1-Realiza experiencias sinxelas, en equipo, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciar hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes. [CMCT CAA CSIEE CCL CD] 5º-CNB4.4.2-Identifica produtos químicos habituais no fogar e os posibles riscos para o organismo. [CMCT] 5º-CNB4.4.3-Identifica e explica os símbolos de perigo máis comúns na etiquetaxe. [CMCT] 5º-CNB4.4.4-Respecta as normas de uso, de seguridade, de conservación e de mantemento dos instrumentos de observación e dos materiais de traballo, na aula e no centro. [CMCT]
Bloque 5: A tecnoloxía: obxectos e máquinas					

5º	CN	c,e,h,j	<p>CN-B5.1- Uso das máquinas eléctricas na vida cotiá e doméstica. Normas de seguridade.</p> <p>CN-B5.2-As máquinas eléctricas.</p> <p>CN-B5.3-A transmisión da electricidade.</p> <p>CN-B5.4-Elementos dos circuítos eléctricos.</p> <p>CN-B5.5-Efectos da electricidade.</p> <p>CN-B5.6-Condutores e illantes.</p>	<p>CN-B5.1-Planificar e construír, de forma cooperativa, un circuítu eléctrico simple que responda a un problema dado, atendendo ás normas de seguridade.</p>	<p>5º-CNB5.1.1-Observa e identifica os elementos dun circuítu eléctrico e constrúe un. [CMCT CSIEE]</p> <p>5º-CNB5.1.2-Observa, identifica e explica algúns efectos da electricidade da vida cotiá. [CMCT CCL]</p> <p>5º-CNB5.1.3-Expón exemplos de materiais condutores e illantes, argumentado a súa exposición. [CMCT CCL]</p>
5º	CN	a,e,h,i	<p>CN-B5.1-Uso das máquinas eléctricas na vida cotiá e doméstica. Normas de seguridade.</p> <p>CN-B5.2-As máquinas eléctricas.</p> <p>CN-B5.3-A transmisión da electricidade.</p> <p>CN-B5.4-Elementos dos circuítos eléctricos.</p> <p>CN-B5.5-Efectos da electricidade.</p> <p>CN-B5.6-Condutores e illantes.</p> <p>CN-B5.7-A ciencia: presente e futuro da sociedade. Beneficios e riscos das tecnoloxías e produtos. Importantes descubrimentos e inventos.</p>	<p>CN-B5.2-Investigar sobre a evolución dun obxecto, aparello ou máquina ao longo da historia, utilizando distintas fontes de información e presentando os resultados en diferentes soportes.</p>	<p>5º-CNB5.2.1-Coñece algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade e explica os beneficios ou riscos para á sociedade. [CMCT CCL CSC]</p> <p>5º-CNB5.2.2-Valora e describe a influencia do desenvolvemento tecnolóxico nas condicións de vida e no traballo. [CMCT CCL CSC]</p> <p>5º-CNB5.2.3-Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación. [CMCT CCL CSC CCEC]</p>

Currículo de Valores Sociais e Cívicos en 5º

Nivel	Área	Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares - [C.C]
-------	------	------------	----------	-------------------------	--------------------

Bloque 1: A identidade e a dignidade da persoa

5º	VSC	m,k	VSC-B1.1-O autoconcepto. A autovaloración; os trazos de personalidade. A autoconciencia emocional. A respectabilidade e a dignidade persoal. O estilo persoal positivo.	VSC-B1.1-Construír o estilo persoal baseándose na respectabilidade e na dignidade persoal.	5º-VSCB1.1.1-Actúa de forma respectable e digna. [CSC CSIEE]
5º	VSC	m,a	VSC-B1.2-As emocións. Identificación, recoñecemento, expresión e verbalización. Causas e consecuencias. Asociación pensamento-emoción. VSC-B1.3-O autocontrol. A regulación dos sentimentos. As estratexias de reestruturación cognitiva. A resiliencia.	VSC-B1.2-Estruturar un pensamento efectivo e independente empregando as emocións de forma positiva.	5º-VSCB1.2.1-Utiliza, de xeito guiado, estratexias de reestruturación cognitiva. [CAA] 5º-VSCB1.2.2-Aplica o autocontrol á toma de decisión e á resolución de conflitos. [CSC CSIEE] 5º-VSCB1.2.3-Expresa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas. [CSC CSIEE CCL]
5º	VSC	a,m	VSC-B1.4-A responsabilidade. O sentido do compromiso respecto a un mesmo e ás demais persoas. Valoración do erro como factor de aprendizaxe e mellora.	VSC-B1.3-Desenvolver o propio potencial, mantendo unha motivación intrínseca e esforzándose para o logro de éxitos individuais e compartidos	5º-VSCB1.3.1-Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo e asumindo compromisos para a consecución de obxectivos [CSC CSIEE] 5º-VSCB1.3.2-Realiza unha autoavaliación responsable da execución das tarefas, expresando propostas de mellora. [CSC CAA CSIEE]
5º	VSC	b,m	VSC-B1.5-A autonomía persoal e a autoestima. Seguridade nun mesmo e nunha mesma, iniciativa, autonomía para a acción, confianza nas propias posibilidades. A toma de decisións persoal meditada. Tolerancia á frustración	VSC-B1.4-Adquirir capacidades para tomar decisións de forma independente, manexando as dificultades para superar frustracións e sentimentos negativos ante os problemas.	5º-VSCB1.4.1-Utiliza o pensamento creativo na análise de problemas e na formulación de propostas de actuación. [CSC CSIEE] 5º-VSCB1.4.2-Sabe facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso. [CSC CSIEE CAA]

5º	VSC	a,c	VSC-B1.6-A iniciativa. O emprendemento. A automotivación. A autoproposta de desafíos. A importancia da iniciativa privada na vida económica e social. VSC-B1.7-Busca e elaboración de información por diversas fontes.	VSC-B1.5-Desenvolver a autonomía e a capacidade de emprendemento para conseguir logros persoais responsabilizándose do ben común.	5º-VSCB1.5.1-Identifica, define problemas sociais e cívicos e achega solucións potencialmente efectivas. [CSC CSIEE] 5º-VSCB1.5.2-Define e formula claramente problemas de convivencia e achega solucións potencialmente efectivas. [CSC CCL]
5º	VSC	b	VSC-B1.8-A toma de decisións persoais meditadas: técnicas e recursos. Causas e consecuencias das accións propias.O sentido do compromiso respecto a un mesmo e ás demais persoas.	VSC-B1.6-Propoñerse desafíos e levalos a cabo mediante unha toma de decisión persoal, meditada e responsable, desenvolvendo un bo sentido do compromiso respecto a un mesmo e ás demais persoas.	5º-VSCB1.6.1-Identifica vantaxes e inconvenientes dunha posible solución antes de tomar unha decisión ética. [CSC CSIEE]

Bloque 2: A comprensión e o respecto nas relacións interpersoais

5º	VSC	m	VSC-B2.1-As habilidades de comunicación. A percepción e o emprego do espazo físico na comunicación. Os elementos da comunicación non verbal que favorecen o diálogo: ton de voz e maneira de falar. Adecuación a diferentes contextos.	VSC-B2.1-Expresar opinións, sentimentos e emocións, empregando coordinadamente a linguaxe verbal e non verbal.	5º-VSCB2.1.1-Emprega apropiadamente os elementos da comunicación verbal e non verbal, para expresar con coherencia opinión, sentimentos e emocións. [CCL CSA] 5º-VSCB2.1.2-Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais e debates. [CCL CSC CAA CSIEE]
5º	VSC	b.m.e	VSC-B2.2-Estratexias da linguaxe oral como instrumento de comunicación: escoitar, preguntar, argumentar.	VSC-B2.2-Utilizar habilidades de escoita e o pensamento de perspectiva con empatía.	5º-VSCB2.2.1-Dialoga interpretando e dando sentido ao que oe. [CCL CSC] 5º-VSCB2.2.2-Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir. [CCL CSC CSIEE]

					5º-VSCB2.2.3-Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas. [CAA CSIEE CSC CCL]
5º	VSC	c,m,e	VSC-B2.3-Os elementos da comunicación que favorecen o diálogo. Iniciación, mantemento e finalización de conversas. Identificación, recoñecemento e análise de hábitos que facilitan e dificultan a comunicación.	VSC-B2.3-Iniciar, manter e finalizar conversas cunha maneira de falar adecuada aos interlocutores e ao contexto, tendo en conta os factores que iniben a comunicación para superar barreiras e os que permiten lograr proximidade.	5º-VSCB2.3.1-Comunícase empregando expresións para mellorar a comunicación e facilitar o achegamento co seu interlocutor nas conversas. [CCL CSC] 5º-VSCB2.3.2-Comparte sentimentos durante o diálogo [CCL CSC CSIEE] 5º-VSCB2.3.3-Utiliza os elementos que contribúen ao diálogo. [CCL CSC CL CSC] 5º-VSCB2.3.4-Recoñece os elementos que bloquean a comunicación en diferentes situacións. [CCL CSC CL CSC]
5º	VSC	e,m	VSC-B2.4-A aserción. Exposición e defensa das ideas propias con argumentos fundados e razoables empregando estratexias de comunicación construtivas.	VSC-B2.4-Empregar a aserción.	5º-VSCB2.4.1-Realiza unha defensa tranquila e respectuosa das posicións persoais. [CCL CSC CSIEE] 5º-VSCB2.4.2-Emprega a linguaxe positiva. [CCL CSC]
5º	VSC	m,c	VSC-B2.5-O diálogo. A busca do mellor argumento. A creación de pensamentos compartidos a través do diálogo. A inferencia e o sentido da expresión dos e das demais. A escoita activa e a axuda.	VSC-B2.5-Dialogar creando pensamentos compartidos con outras persoas para atopar o mellor argumento.	5º-VSCB2.5.1-Infire, de xeito guiado, e dá o sentido adecuado á expresión das demais persoas. [CCL CSC] 5º-VSCB2.5.2-Relaciona diferentes ideas e opinións para atopar os seus aspectos comúns. [CCL CSC]
5º	VSC	c,m	VSC-B2.6-A intelixencia interpersoal. A empatía:	VSC-B2.6-Establecer relacións interpersoais positivas empregando	5º-VSCB2.6.1-Interacciona con empatía. [CSC CCL CSIEE]

			atención, escoita activa, observación e análise de comportamentos. O altruísmo.	habilidades sociais.	5º-VSCB2.6.2-Emprega diferentes habilidades sociais. [CSC]
5º	VSC	a,o	VSC-B2.7-O respecto, a tolerancia e a valoración do outro. As diferenzas culturais. Análise de situacións na escola e fóra dela que producen sentimentos positivos ou negativos no alumnado. VSC-B2.8-A diversidade. Respecto polos costumes e modos de vida diferentes ao propio.	VSC-B2.7-Actuar con tolerancia comprendendo e aceptando as diferenzas.	5º-VSCB2.7.1-Comprende e aprecia positivamente as diferenzas culturais. [CSC]
5º	VSC	c,m	VSC-B2.9-As condutas solidarias. A disposición de apertura cara aos demais: compartir puntos de vista e sentimentos. As dinámicas de cohesión de grupo. VSC-B2.10-Creación de textos empregando a linguaxe verbal e non verbal para comunicar ideas, sentimentos e situacións.	VSC-B2.8-Contribuír á mellora do clima do grupo amosando actitudes cooperativas e establecendo relacións respectuosas.	5º-VSCB2.8.1-Forma parte activa das dinámicas do grupo [CSC CSIEE] 5º-VSCB2.8.2-Establece e mantén relacións emocionais amigables, baseadas no intercambio de afecto e a confianza mutua. [CSC CSIEE] 5º-VSCB2.8.3-Consegue a aceptación dos compañeiros e compañeiras. [CSC CSIEE] 5º-VSCB2.8.4-Expón en historias creativas as características da relación da amizade. [CCL CSC CCEC CD CAA]
Bloque 3: A convivencia e os valores sociais					
5º	VSC	b,m	VSC-B3.1-Aplicación dos valores cívicos en situacións de convivencia no contorno inmediato (familia, centro escolar, grupo, amizades, localidade). Desenvolvemento	VSC-B3.1-Resolver problemas en colaboración, poñendo de manifesto unha actitude aberta cara aos demais e compartindo puntos de vista e sentimentos	5º-VSCB3.1.1-Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración. [CSC CSIEE] 5º-VSCB3.1.2-Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na

			de actitudes de comprensión e solidariedade. Valoración do diálogo para solucionar os conflitos de intereses en relación coas demais persoas. VSC-B3.2-Responsabilidade no exercicio dos dereitos e dos deberes individuais nos grupos nos que se integra e participación nas tarefas e decisións.		aula. [CSC CSIEE]
5º	VSC	b	VSC-B3.3-A interdependencia e a cooperación. A interdependencia positiva e a participación equitativa. As condutas solidarias. A aceptación incondicional do outro. A resolución de problemas en colaboración. Compensación de carencias dos e das demais. A disposición de apertura cara ao outro, o compartir puntos de vista e sentimentos. VSC-B3.4-Estruturas e técnicas da aprendizaxe cooperativa.	VSC-B3.2-Traballar en equipo favorecendo a interdependencia positiva e amosando condutas solidarias.	5º-VSCB3.2.1-Amosa boa disposición para ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe. [CAA CSIEE CSC] 5º-VSCB3.2.2-Recorre ás estratexias de axuda entre iguais. [CAA CSIEE CSC] 5º-VSCB3.2.3-Respecta as regras durante o traballo en equipo. [CSC]
5º	VSC	a	VSC-B3.5-Valoración da necesidade de normas compartidas que regulan a convivencia frutífera no ámbito social. Elaboración de normas de convivencia da aula e do centro positivas, facilitadoras e asumidas polo grupo e pola comunidade.	VSC-B3.3-Implicarse na elaboración e no respecto das normas da comunidade educativa empregando o sistema de valores persoal que constrúe a partir dos valores universais.	5º-VSCB3.3.1-Argumenta a necesidade de que existan normas de convivencia nos diferentes espazos de interacción social. [CCL CSC] 5º-VSCB3.3.2-Participa na elaboración das normas da aula. [CCL CSC] 5º-VSCB3.3.3-Respecta as normas do centro escolar [CSC]

5º	VSC	c,m	VSC-B3.6-A resolución de conflitos. A linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais. As fases da mediación formal. A transformación do conflito en oportunidade.	VSC-B3.4-Participar activamente na vida cívica de forma pacífica e democrática transformando o conflito en oportunidade, coñecendo e empregando as fases da mediación e usando a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais.	<p>5º-VSCB3.4.1-Resolve os conflitos de modo construtivo. [CSC CSIEE]</p> <p>5º-VSCB3.4.2-Sigue as fases da mediación en situacións reais e simulacións. [CSC CSIEE]</p> <p>5º-VSCB3.4.3-Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos nas relacións interpersoais. [CCL CSC]</p> <p>5º-VSCB3.4.4-Analiza as emocións, sentimentos, posibles pensamentos e puntos de vista das partes en conflito. [CSC CSIEE]</p>
5º	VSC	d	VSC-B3.7-A responsabilidade social e a xustiza social. Identificación e análise crítico das causas que provocan situacións de marxinación, de discriminación e de inxustiza social.	VSC-B3.5-Comprender o sentido da responsabilidade social e a xustiza social empregando a capacidade de reflexión, síntese e estruturación.	<p>5º-VSCB3.5.1-Razoa o sentido da responsabilidade social e da xustiza social. [CAA CSC]</p> <p>5º-VSCB3.5.2-Identifica e analiza criticamente desigualdades sociais. [CSC CSIEE]</p> <p>5º-VSCB3.5.3-Describe condutas solidarias. [CSC CCL]</p>
5º	VSC	a,m	VSC-B3.8-Desenvolvemento de actitudes de comprensión, de superación de prexuízos e de estereotipos, de cooperación e de solidariedade ante problemas e necesidades doutras persoas. Protección e amparo das persoas máis desfavorecidas.	VSC-B3.6-Practicar o altruísmo no contorno próximo sensibilizando sobre o seu valor.	<p>5º-VSCB3.6.1-Amósase xeneroso no seu contorno próximo. [CSC]</p> <p>5º-VSCB3.6.2-É capaz de sensibilizar sobre causas altruístas realizando exposicións orais sobre o seu valor e cometidos. [CCL CSC CSIEE]</p> <p>5º-VSCB3.6.3-Colabora en causas altruístas en colaboración coa comunidade educativa [CSC CSIEE]</p>

5º	VSC	a,m	VSC-B3.9-Os dereitos e deberes. A Declaración Universal dos Dereitos Humanos: liberdade de expresión e opinión. A liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión. A análise de feitos discriminatorios: maltrato. Exclusión de minorías étnicas, os campos de concentración, o holocausto. Os dereitos e deberes do alumnado	VSC-B3.7-Crear un sistema de valores asumindo os dereitos e deberes do alumnado, realizando xuízos morais de situacións escolares e resolvendo dilemas morais con supostos prácticos.	5º-VSCB3.7.1-Coñece e respecta os dereitos e deberes do alumnado. [CSC] 5º-VSCB3.7.2-Realiza xuízos morais, de xeito guiado, de situacións escolares. [CSC CSIEE] 5º-VSCB3.7.3-Xustifica as súas actuacións en base a valores persoais como a dignidade, a liberdade, a autoestima, a seguridade nun mesmo e a capacidade de enfrontarse aos problemas. [CSC CSIEE]
5º	VSC	a,d	VSC-B3.10-Os dereitos e deberes. A Declaración Universal dos Dereitos Humanos: liberdade de expresión e opinión. A liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión. A análise de feitos discriminatorios: maltrato. Exclusións das minorías.	VSC-B3.8-Respectar os valores universais comprendendo a necesidade de garantir os dereitos básicos de todas as persoas.	5º-VSCB3.8.1-Argumenta o carácter universal dos dereitos humanos. [CSC CCL] 5º-VSCB3.8.2-Expón a importancia de que todas as persoas gocen dos dereitos básicos: saúde, benestar, alimentación, vestido, vivenda e asistencia médica. [CSC CCL] 5º-VSCB3.8.3-Axuíza criticamente as circunstancias de persoas que viven en situacións de privación dos dereitos básicos. [CSC CSIEE]
5º	VSC	a,d	VSC-B3.11-Convivencia pacífica en sociedade e valores nos que se apoia: respecto, tolerancia, solidariedade, xustiza, compromiso, cooperación e cultura de paz. Identificación, recoñecemento e análise de hábitos que facilitan e dificultan a convivencia e o benestar dos grupos sociais. VSC-B3.12-Formas de discriminación: racismo, xenofobia, homofobia, transfobia, desigualdade de oportunidades.	VSC-B3.9-Respectar os valores universais comprendendo a necesidade de garantir os dereitos básicos de todas as persoas.	5º-VSCB3.9.1-Argumenta e expón mediante imaxes a importancia de garantir a igualdade de dereitos e a non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. [CCL CCEC CSC] 5º-VSCB3.9.2-Descobre e axuíza criticamente casos próximos de desigualdade e discriminación. [CSC CSIEE]

			VSC-B3.13-Feitos discriminatorios: maltrato, exclusión de minorías étnicas, campos de concentración, o holocausto e segregación por enfermidade. Análise		
5º	VSC	d,m	VSC-B3.14-As diferenzas de sexo como un elemento enriquecedor. Análise das medidas que contribúen a un equilibrio de xénero e a unha auténtica igualdade de oportunidades. Identificación e rexeitamento de desigualdades entre mulleres e homes no mundo laboral e na vida cotiá.	VSC-B3.10-Participar activamente na vida cívica valorando a igualdade de dereitos e corresponsabilidades de homes e mulleres.	5º-VSCB3.10.1-Axuíza criticamente actitudes de falta de respecto á igualdade de oportunidades de homes e mulleres. [CSC CSIEE] 5º-VSCB3.10.2-Colabora con persoas doutro sexo en diferentes situacións escolares. [CSC CSIEE] 5º-VSCB3.10.3-Realiza diferentes tipos de actividades independentemente do seu sexo. [CSC CSIEE]
5º	VSC	a	VSC-B3.15-Os valores sociais e a democracia. Os principios de convivencia que establecen o Estatuto de autonomía de Galicia e a Constitución española. Dereitos e deberes. Características que debe posuír unha sociedade democrática	VSC-B3.11-Respectar os valores socialmente recoñecidos, coñecendo e apreciando os valores do Estatuto de autonomía e da Constitución española e os Dereitos e Deberes do Estatuto de autonomía e da Constitución española. Coñecer as institucións, organización e servizos públicos que garanten os dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás no seu contorno.	5º-VSCB3.11.1-Reflexiona sobre os dereitos e deberes da Constitución Española. [CSC] 5º-VSCB3.11.2-Expresa a importancia de garantir os dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás do seu contorno. [CSC CCL] 5º-VSCB3.11.3-Participa no benestar da contorna próxima baseándose nos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás. [CSC CSIEE]
5º	VSC	a	VSC-B3.16-Características da convivencia democrática. Valores cívicos na sociedade democrática: respecto, tolerancia, solidariedade, xustiza, cooperación e cultura de paz.	VSC-B3.12-Coñecer e expresar as notas características da convivencia democrática e a importancia dos valores cívicos na sociedade democrática realizando razoamentos críticos	5º-VSCB3.12.1-Expresa as notas características da convivencia democrática. [CSC CCL] 5º-VSCB3.12.2-Argumenta a importancia dos valores cívicos na sociedade democrática. [CSC CCL]

5º	VSC	h,o,i	<p>VSC-B3.17-O respecto e a conservación do medio ambiente. A actitude crítica ante a falta de respecto e conservación do medio ambiente.</p> <p>VSC-B3.18-Realización e interpretación de gráficos sinxelos</p>	<p>VSC-B3.13-Contribuír á conservación do medio ambiente mantendo unha actitude crítica ante as faltas de respecto.</p>	<p>5º-VSCB3.13.1-Analiza, explica e expón as causas e consecuencias da intervención humana no medio. [CSC CSIEE]</p> <p>5º-VSCB3.13.2-Investiga criticamente a intervención humana no medio ambiente e comunica os resultados. [CSC CAA CSIEE CMCT]</p> <p>5º-VSCB3.13.3-Argumenta comportamentos de defensa e recuperación do equilibrio ecolóxico e de conservación do medio ambiente. [CSC CCL]</p>
5º	VSC	n	<p>VSC-B3.19-Conduas responsables no uso das TIC: autonomía, autocontrol, seguridade, sentido ético. Análise da realidade que presentan os medios de comunicación para desenvolver a capacidade crítica e responsable.</p>	<p>VSC-B3.14-Empregar as novas tecnoloxías desenvolvendo valores sociais e cívicos en contornos seguros.</p>	<p>5º-VSCB3.14.1-Realiza un uso ético das novas tecnoloxías. [CD CSC]</p> <p>5º-VSCB3.14.2-Coñece o emprego seguro das novas tecnoloxías. [CD CSC]</p>
5º	VSC	n	<p>VSC-B3.20-A educación viaria. Respecto cara ás normas de mobilidade viaria. Identificación das causas e dos grupos de risco nos accidentes de tráfico.</p> <p>VSC-B3.21-Identificación de actitudes e de estratexias persoais e colectivas que contribúen a consolidar condutas e hábitos viarios correctos.</p>	<p>VSC-B3.15-Valorar as normas de seguridade viaria, analizando as causas e consecuencias dos accidentes de tráfico.</p>	<p>5º-VSCB3.15.1-Colabora en campañas escolares sobre a importancia e a promoción do respecto das normas de educación viaria. [CSC CSIEE]</p> <p>5º-VSCB3.15.2-Analiza información na prensa en relación cos accidentes de tráfico. [CSC CCL CMCT CD]</p> <p>5º-VSCB3.15.3-Investiga sobre as principais causas dos accidentes de tráfico coa axuda das novas tecnoloxías. [CSC CD CAA]</p> <p>5º-VSCB3.15.4-Explica as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico. [CSC CCL CMCT CD]</p>

5º	VSC	n	VSC-B3.22-Busca, selección, análise e elaboración de informacións en relación cos accidentes de tráfico. VSC-B3.23-Comunicación da información elaborada por diferentes medios VSC-B3.24-Identificación de actitudes e estratexias individuais e colectivas de prevención de riscos viarios.	VSC-B3.16-Investigar sobre a prevención de accidentes de tráfico xerando iniciativas e alternativas persoais.	5º-VSCB3.16.1-Desenvolve proxectos relacionados coas principais causas dos accidentes de tráfico, sobre os que se informa en diferentes medios de comunicación. [CSC CSIEE CAA CMCT] 5º-VSCB3.16.2-Reflexiona sobre o modo no que se poderían evitar accidentes de tráfico e expón as súas conclusións. [CSC CCL] 5º-VSCB3.16.3-Explica as principais medidas que se poderían tomar para previr accidentes de tráfico. [CSC CCL CSIEE]
----	-----	---	--	---	--

Currículo de Educación Plástica en 5º

Nivel	Área	Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares - [C.C]
Bloque 1: Educación audiovisual					
5º	EP	j,e	EP-B1.1- Indagación sobre as posibilidades plásticas dos elementos naturais e o seu uso con fins expresivos.	EP-B1.1- Distinguir as diferenzas fundamentais entre as imaxes fixas e en movemento, clasificándoas seguindo patróns aprendidos.	5º-EPB1.1.1-Recoñece as imaxes fixas e en movemento e clasificaas. 5º-EPB1.1.2-Debuxa aspectos da vida cotiá.

5º	EP	j,e	<p>EP-B1.2-Exploración das posibilidades de materiais, texturas, formas, cores etc. Sobre diferentes soportes.</p> <p>EP-B1.3-Análise da interrelación dos códigos e a enterrelacionalidade comunicativa.</p> <p>EP-B1.4-Interese por aplicar ás representacións plásticas os descubrimentos obtidos na exploración de materiais.</p> <p>EP-B1.5-Exploración das posibilidades expresivas da liña segundo a forma, a dirección, a situación espacial e a sensación de movemento e de repouso.</p>	<p>EP-B1.2-Identificar e describir os materiais, utensilios e soportes, texturas, formas e cores; comprobando as posibilidades que achegan para a creación artística.</p>	<p>5º-EPB1.2.1-Identifica os recursos e os materiais utilizados para eleborar unha obra.</p> <p>5º-EPB1.2.2-Analiza as posibilidades de materiais, texturas, formas e cores aplicadas sobre diferentes soportes.</p>

5º	EP	j,e	<p>EP-B1.6-Documentación, rexistro e valoración de formas artísticas e artesanais representativas da expresión cultural.</p> <p>EP-B1.7-Realización de fotografías (enfoque e planos) para enriquecer un informe, para recoller actividades de centro., para ilustrar unha noticia...</p>	<p>EP-B1.3- Aproximarse á lectura, análise e interpretación da arte e as imaxes fixas e en movemento nos seus contextos culturais e históricos , comprendendo, de maneira crítica, o significado e función social, sendo capaz de elaborar imaxes novas a partir dos coñecementos adquiridos.</p>	<p>5º-EPB1.3.1-Coñece a evolución da fotografía desde o branco/negro á cor, do formato papel ao dixital , e valora as posibilidades que proporciona a tecnoloxía.</p> <p>5º-EPB1.3.2-Realiza fotografías utilizando medios tecnolóxicos , analizando, a posteriori, se o encadre é o máis axeitado para o propósito inicial.</p> <p>5º-EPB1.3.3-Recoñece os diferentes temas da fotografía.</p>
Bloque 2: Expresión artística					
5º	EP	j,e	<p>EP-B2.1-Usa de texturas para caracterizar imaxes e obxectos, para o tratamento de imaxes dixitalizadas.</p> <p>EP-B2.2-Preparación de documentos propios de comunicación artística: carteis, programas e guías.</p> <p>EP-B2.3-Disposición á orixinalidade e á espontaneidade á hora de plasmar ideas.</p>	<p>EP-B2.1-Experimentar coas imaxes como unha ferramenta para deseñar documentos de información comunicación (carteis, guías, folletos etc.)</p>	<p>5º-EPB2.1.1-Realiza composicións que transmitan emocións e sensacións básicas , utilizando distintos elementos e recursos para os axustar ás necesidades.</p> <p>5º-EPB2.1.2-Busca un cartel e confecciona o seu propio anuncio.</p>
5º	EP	j,e,a	<p>EP-B2.4-Comparación entre as formas que a representación do espazo adopta en</p>	<p>EP-B2.2-Realizar planos, mapas e carteis, individualmente e en grupo; manexando as ferramentas básicas</p>	<p>5ºEPB2.2.1-Confecciona planos, e mapas simples coa axuda das ferramentas básicas,individualmente e en grupo.</p>

			<p>diferentes áreas ou ámbitos , como mapas de estrdas , guías , pintura de paisaxes e planos.</p> <p>EP-2.5-Construción de estruturas e transformacións de espazos usando nocións métricas e de perspectiva.</p> <p>EP-2.6-Establecemento de revisións e reflexións sobre o traballo.</p>	do debuxo xeométrico.	<p>5º-EPCB2.2.2-Utiliza e manexa os elementos que estruturan o espazo gráfico (cuadrícula).</p> <p>5º-EPB2.2.3-Participa nas actividaes propostas e amosa interese por por elas, colaborando sempre que se trate dun traballo en grupo.</p>
5º	EP	j,e	<p>EP-B2.7-Análise das formas de representación de volumes no plano segundo o punto de vista ou a situación no espazo.</p> <p>EP-B2.8-Representación con distintas intencionalidades de formas abertas e pechadas,e dos límites e contornos e superficies..</p>	EP-B2.3-Imaxinar, debuxar e elaborar obras tridimensionais con diferentes materias.	<p>5º-EPB2.3.1-Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas.</p> <p>5º-EPB2.3.2-Experimenta coas superposicións de planos para crear volume.</p> <p>5º-EPB2.3.3-Utiliza a liña horizontal como elemento expresivo para proporcionar sensación de profundidade.</p> <p>5º-EPB2.3.4-Combina e analiza as cores para as utilizar correctamente na composición.</p> <p>5º-EPB2.3.5-Aproveita a diferenza das texturas achegadas polos lapis de cores e as ceras.</p> <p>5º-EPB2.3.6-Constrúe obxectos tridimensionais.</p>
5º	EP	j,h	<p>EP-B2.9-Use de texturas para caracterizar obxectos e imaxes.</p> <p>EP-B2.10-Aplicación da posibilidade expresiva da liña, segundo a forma, a diracción, a situación no espazo e a sensación de movemento ou repouso.</p> <p>EP-B2.11-Recreación de</p>	EP-B2.4- Representa de forma persoal, ideas, accións e situacións valéndose dos elementos que configuran a linguxe visual.	<p>5º-EPB2.4.1-Debuxa formas, figuras e elementos do contexto con dimensións, proporcións, cores e tamaños axeitados.</p> <p>5º-EPB2.4.2-Organiza os espazos das súas producións bidimensionais, utilizando conceptos básicos de composición, equilibrio e proporción.</p> <p>5º-EPB2.4.3-Analiza e compara as texturas</p>

			espazos imaxinados aplicando conceptos básicos de composición, equilibrio e proporcionalidade.		naturais e artificiais, así como as texturas visuais e táctiles, sendo capaz de realizar traballos artísticos utilizando estes coñecementos. 5º-EPB2.4.4-Distingue o tema ou xénero de obras plásticas. 5ºEPB2.4.5-Realiza imaxes humanas, animais e casa, partindo dun bosquejo.
5º	EP	a,b,c	EP-B2.12-Constancia e esixencia progresiva no proceso de realización de tarefas plásticas aplicando estratexias creativas e respectando as normas previamente establecidas. EP-B2.13-Seguimento das normas e das instrucións de manexo e conservación de instrumentos, materias e espazos. EP-B2.14-Asunción de responsabilidades no traballo individual e colectivo.	EP-B2.5-Participar con interese, coidando e respectando o material, os utensilios e o espazos, desenvolvemento a iniciativa e a creatividade, respectando as normas e as regras previamente establecidas.	5º-EPB2.5.1-Valora os elementos e os recursos empregados para conseguir o efecto que máis se axuste ao resultado final. 5º-EPB2.5.2-Coida e respecta os materiais, os utensilios e os espazos utilizados. 5º-EPB2.5.3-Participa a amosa interese polas actividades propostas, colaborando na recollida e na organización do material.
5º	EP	h,b	EP-B2.15-Elaboración de deseños previos á realización dunha obra para chegar ao resultado final con orde e limpeza. EP-B2.16- Establecemento de protocolos de organización, orde, limpeza e presentación.	EP-B2.6-Amosar interese polo traballo, apreciando e valorando a correcta realización de actividades e a presentación.	5º-EPB2.6.1-Completa e realiza os debuxos utilizando os coñecementos aprendidos. 5º-EPB2.6.2-Presenta as tarefas con orde e limpeza respectando as normas e indicacións establecidas. 5º-EPB2.6.3-Amosa interese polo traballo e a aplicación, apreciando a correcta realización dos exercicios e actividades.

5º	EP	i,j	EP-B2.17-Documentación sobre producións artísticas nos medios audiovisuais e nas tecnoloxías da información e da comunicación para un sinxelo tratamento das imaxes, o deseño, a animación e a difusión dos traballos elaborados.	EP-B2.7-Utilizar e manexar as tecnoloxías da información e da comunicación como medio de información, investigación e deseño.	5º-EPB2.7.1-Emprega as novas tecnoloxías para se iniciar no deseño dixital, no tratamento de imaxes ou animación.
Bloque 3: Debuxo xeométrico					
5º	EP	h,j	EP-B3.1-Exploración da posibilidades da liña recta para iniciar os traballos de xeometría. EP-B3.2-Seguimento de normas e das instrucións de manexo das ferramentas básicas do debuxo técnico.	EP-B3.1-Coñecer e utilizar as ferramentas básicas do debuxo xeométrico.	5º-EPB3.1.1-Coñece e usa as principais ferramentas básicas do debuxo xeométrico (regra, escuadro, cartabón, semicírculo etc.) 5º-EPB3.1.2-Utiliza o trazado de liñas paralelas. 5º-EPB3.1.3-Traza ángulos rectos, de 30 e de 60 graos utilizando as ferramentas básicas. 5º-EPB3.1.4-Manexa os efectos visuais da perspectiva para debuxar triángulos e cuadriláteros. 5º-EPB3.1.5-Representa e aplica adecuadamente o eixe de sematría. 5º-EPB3.1.6-Representa formas xeométricas con precisión e coa axuda da cuadrícula e as ferramentas básicas.

Tiitora 5º A: Rocío Torrón Fouce

Titora 5ºB: Beatriz Loureiro Neira

Ano académico 2021 - 2022